

RODNA GRUDA

ILUSTRIRANA
REVIJA
SLOVENSKE
IZSELJENSKE
MATICE

RODNA GRUDA izhaja
v Ljubljani, pošiljamo jo
v šestintrideset držav

3 • marec • 1965

Letos že desetič piknik v starem kraju

1 Na izseljenskem pikniku v Polhovem Gradcu
2 Predstavniki Slovenske narodne podporne jednote si ogledujejo freske v Ljudski skupščini SRS

RODNO GRUDO izdaja Slovenska izseljenska matica v Ljubljani. Izhaja dvanajstkrat na leto. V poletnem času izide dve številki skupno. Letna naročnina za prekomorske dežele je 4 dolarje. Poštšina plačana v gotovini. Ureja šestčlanski uredniški odbor. Glavna in odgovorna urednica

ZIMA VRŠČAJ

Ured. INA SLOKAN. Oprema: Spela Kalin, Sašo Mächtigt, Peter Skalar. Uredništvo in uprava: RODNA GRUDA, Ljubljana, Cankarjeva 1/II. Nena-ročenih rokopisov in slik ne vračamo. Čekovni račun pri NB 600-11/608-51. Tisk tiskarne »Toneta Tomšiča« v Ljubljani.

RODNA GRUDA

ILUSTRIRANA REVIJA
SLOVENSKE
IZSELJENSKE MATICE

Marec

12. leto

št. 3

Vsebina

Tone Brožič: Pripravljamo se na sezono

Jože Vetrovec: Domžale danes

Peter Romanič: Kaj pa izlet po dolini gradov

Tone Čuk: Pri Turičniku na Pohorju

Igor Prešeren: Več stanovanj, otroških in zdravstvenih ustanov

Po domači deželi

Marija Namorš: Začetek gradnje nove bolnišnice

Janez Snoj: Športniki z vseh kontinentov v Ljubljani

Kulturni zapiski

J. M.: Nagrade našim umetnikom in znanstvenikom

Tone Pavček: Molitev

Ciril Zlobec: Soba

Jana Milčinski: Srečanje s pisateljico Elo Peroci

Ela Peroci: Kdaj je Ljubljana najlepša?

Otroci berite

Cvetko Zagorski: Nov zemljevid

Jana Milčinski: Pridi, ljubo sonce

Žarko Petan: Pomlad

Igo Gruden: Burja

Niko Kuret: Šošarska

Naši ljudje po svetu

Naši pomenki

Vprašanja in odgovori

Fran Levstik: Martin Krpan

Slovenščina za vas. Jezikovne vaje

Slika na naslovni strani: Metliški turn, barvni fotoposnetek: Mirko Kambič

Pismo uprave

NAŠIM ZASTOPNIKOM

Ob letu smo pregledali seznam naročnikov naših publikacij RODNE GRUDE in SLOVENSKEGA IZSELJENSKEGA KOLEDARJA po posameznih državah v svetu. Za zvišanje števila bralcev naših publikacij se imamo nedvomno zahvaliti predvsem našim zastopnikom. Zato se ob tej priliki iskreno zahvaljujemo vsem, ki s svojim požrtvovalnim delom in trudom doprinašajo k razširitvi našega tiska med Slovenci v tujini. V priznanje jim pošiljamo skromno darilo TURISTIČNI VODNIK SLOVENIJE Z ZEMLJEVIDOM, obenem pa se toplo priporočamo za nadaljnje sodelovanje.

Razposlali bomo tudi nekaj blokov s potrdili za vplačanje naročnine, ki jih nekateri zastopniki želijo. Komur naš blok ni potreben, naj tudi v bodoče dela po dose-danji praksi.

Naši številni zastopniki ne odračunavajo provizije in se njim še posebej zahvaljujemo za trud. Vendar pa opozarjamo vse, ki imajo več kot deset rednih naročnikov, da imajo pravico na 20 % provizijo.

VSEM BRALCEM RODNE GRUDE

Menimo, da bi k razširitvi našega tiska pripomogli še **novi, številnejši zastopniki**. Morda bi vi ali kdo od vaših prijateljev bili pripravljeni postati naš zastopnik. Razmislite o tem, pogovorite se z znanci in nam sporočite o uspehu.

Iz številnih pisem, polnih pohval, je razvidno, da ste z našima publikacijama zadovoljni. Utrli sta si pot že med tisoče bralcev v 36 različnih državah sveta.

Mislite še na tiste, ki našega tiska še ne poznajo, a si želijo vesti iz rojstne domovine v lepem materinem jeziku, fotografije dragih domačih krajev in novic iz življenja slovenskih izseljencev!

Pokažite in priporočite jim RODNO GRUDO in naš KOLEDAR! Pošljite nam naslove teh rojakov, pa jim bomo poslali reviji najprej brezplačno na ogled.

SLOVENSKI IZSELJENSKI KOLEDAR

Obveščamo vas, da imamo v zalogi še nekaj letošnjih koledarjev. Pohitite z naročilom zanj in kmalu pišite, če vas smemo zabeležiti med naročnike koledarja za leto 1966.

Čim več bo naročnikov, tem lepša bosta vaša revija in koledar!

PREŠERNOVA DRUŽBA

NUDI DOBRO IN
POCENI KNJIGO

Za svoje člane bo v letu 1965 izdala:

1. PREŠERNOV KOLEDAR 1966
2. Mira Mihelič:
ZMERAJ, NIKOLI, povest
3. Ernest Hemingway:
IMETI ALI NE, roman
4. Sergej Sartakov:
PO BRZICAH ČUNE, potopis
5. PRAVLJICE, izbor iz svetovne mladinske literature
6. Emilijan Cevc:
SLOVENSKA UMETNOST, bogato ilustrirano poljudnoznanstveno delo
7. eno STENSKO SLIKO po izbiri:
Lovro Janša: »Gorska pokrajina«,
Ferdo Vesel: »Prijeteljici«, ali
Rihard Jakopič: »Sava«

Letna naročnina 1200 din

9 romanov v zbirki

»Ljudska knjiga«

3000 din

12 številk revije

»Obzornik 65«

1200 din

**KNJIGE PREŠERNOVE DRUŽBE
V VSAKO SLOVENSKO DRUŽINO!**

Pojasnila in naročila pri vseh poverjenikih
in upravi Prešernove družbe v Ljubljani,
poštni predal 41/I

TURISTIČNI VODNIK SLOVENIJE

Obveščamo vas, da bo

TURISTIČNI VODNIK SLOVENIJE,
ki ga je založila Prešernova družba,
izšel kmalu tudi v srbohrvaščini, an-
gleščini, francoščini, italijanščini in
nemščini

ANGLEŠKO SLOVENSKI

in

SLOVENSKO ANGLESKI SLOVARJI

najnovejša izdaja

Državne založbe Slovenije

bodo pravkar dotiskani

Navedene knjige lahko naročite tudi pri

SLOVENSKI
IZSELJENSKI
MATICI

LJUBLJANA
Cankarjeva 1/II

Pripravljamo se na sezono

1 | 2

Leto 1965 je jubilejno v več pogledih. V maju se bodo vrstile številne proslave ob 20-letnici osvoboditve naše domovine. Naši narodi so štiri leta strašne vojne prestali toliko gorja in pokazali toliko junaštva kot malokateri drugi. Slavili bomo zmago, pa tudi našo privrženost miru, ki ga vedno znova ogrožajo na raznih koncih sveta.

Letošnji izseljenski teden bo enajsti po vrsti. Tudi v programu prireditev, ki se bodo zvrstile v tem tednu, bomo skušali naglasiti pomemben delež, ki so ga naši rodoljubni izseljenci povsod po svetu prispevali k zmagi in obnovi Jugoslavije.

V prejšnji številki smo na kratko že pisali o programu prireditev. Tokrat bomo pa o tem nekaj več povedali.

Prvi dan izseljenskega tedna 3. julija bo dopoldne odprta razstava v avli Slovenske izseljenske matice. Z razpoložljivim gradivom bomo skušali tako rojakom-obiskovalcem, kakor tudi našim ljudem doma, prikazati vsaj del življenja in dela naših izseljencev, pa tudi njihovo pomoč novi Jugoslaviji. Zvečer bo Združenje reproduktivnih umetnikov pripravilo literarno glasbeni večer z nastopom naših vidnejših glasbenikov in drugih umetnikov.

Kakor vsa leta doslej, bo tudi letos piknik dne 4. julija, tokrat v Grobljah pri Domžalah, samo 15 km iz Ljubljane. To bo že deseti izseljenski piknik. Tik pod Kamniškimi planinami, v lepo urejeni okolici Višje gospodinjske šole, bomo prisostvovali bogatemu kulturno zabavnemu programu in bomo — v to smo prepričani — dobro postreženi s številnimi domačimi specialitetami. Uslužbenci matice pa se še posebej pripravljajo, da bodo poskrbeli za marsikatero presenečenje, ki bo doprineslo k čim boljšemu početju. Povedati moramo tudi to, da bo miz in sedežev dovolj. Da bi preprečili preveliko gnečo, bomo v uradu matice izdajali brezplačne vstopnice s številkami za mize in sedeže, ki jih bodo dobili rojaki zase in seveda tudi za svoje, ki jih bodo pripeljali s seboj.

Za ponedeljek 5. julija se dogovarjamo za koncert slovenske narodne pesmi z edinstvenim — Invalidskim partizanskim pevskim zborom.

V torek 6. julija bo matica organizirala celodnevni izlet po Ljubljani in bližnji okolici. Obiskali bodo

razne ustanove in si ogledali zanimivosti, ki jih je v Ljubljani in bližnji okolici na pretek.

Sreda 7. julija je za sedaj še prosta.

V četrtek 8. julija bo rojake sprejel predsednik republiške skupščine Ivan Maček.

V petek 9. julija bo v klubu poslancev prvi slovenski celovečerni film »Na svoji zemlji« in pa nekaj kratkih dokumentarnih filmov o pokrajinskih lepotah naše ožje domovine.

Za zaključek letošnjega izseljenskega tedna bo v soboto 10. julija Radiotelevizija Ljubljana priredila javno radijsko oddajo, ki jo bo verjetno posebej prenašala tudi televizija. Prireditve bo na dvorišču magistrata in bodo na njej nastopili znani kulturno zabavni ansambli.

Kaj več o programu, ki ga za vas pripravlja Slovenska izseljenska matica, boste zvedeli iz lepo urejenega prospekta, ki ga pripravljamo, in ki bo izšel proti koncu marca. V tem prospektu boste zvedeli tudi za druge važnejše turistične prireditve v Sloveniji pa tudi splošne informacije o hotelih, avtomobilskih servisih, zdraviliščih itd.

Turistična podjetja so nas obvestila, da pripravljajo vrsto zanimivih izletov po Sloveniji, Jugoslaviji in sosednih državah. Prepričani smo, da bodo za udeležence izletov dobro poskrbeli.

Iz časopisov, pisem in drugih virov že prihajajo vesti o letošnjem obisku naših rojakov iz evropskih in drugih dežel; zelo številni bodo obiski iz Francije, Zahodne Nemčije, ZDA in Kanade. Iz prekomorskih dežel nam potovalni uradi že sporočajo, kdaj bodo letos organizirali skupinske obiske rojakov. Ti se bodo začeli že v maju, največ pa jih bo, kakor predvidevajo, v juniju. Iz ZDA in Kanade smo že v februarju prejeli obvestilo za tri skupinske obiske z letali in enega z ladjo. Prav tako smo bili že sredi februarja obveščeni, da bo posebni vlak iz Francije, s katerim bodo pripotovali naši rojaki, ki delajo v rudniških bazenih Freyming-Merlebach odpeljal v nedeljo 1. avgusta izletnike na tritedenski dopust v domovino. Tudi v ZR Nemčiji so že zaključili s pripravami za letošnje obiske in se izletniki že prijavljajo. Od 2. junija dalje bodo rednim vlakom tedensko priključeni posebni vozovi za naše potnike, in sicer bo odhod iz Dortmunda na

progi Köln—München—Salzburg—Ljubljana vsako sredo, povratek v obratni smeri pa vsak četrtek. Tradicionalni posebni vlak, ki je predviden enkrat letno v glavnem za naše rojake, pa bo odpeljal iz Dortmundunda proti Ljubljani izletnike 3. avgusta, nazaj v Nemčijo pa se bo vrnil 23. avgusta. Vse kaže, da bo letos obisk še vse številnejši kot v pretekli sezoni. Tako bo pitsburška Tamburica na turneji po Jugoslaviji nastopila v mnogih krajih Slovenije in Hrvaške.

Slovenska izseljenska matica je tudi za vse, ki so že petkrat obiskali Jugoslavijo, pripravila majhno presenečenje, za tiste, ki bodo prišli že desetič ali več pa malo večje presenečenje.

Kakor doslej, tudi letos podružnice Slovenske izseljenske matice s turističnimi društvi pripravljajo

več prireditev. Trboveljska podružnica bo organizirala osrednjo prireditev pod naslovom »Izseljenski dan« 12. avgusta. Prireditev, ki bo v kulturnem domu in drugod v Trbovljah, je namenjena evropskim izseljencem, ki se piknika 4. julija žal ne bodo udeležili v večjem številu, ker pridejo pozneje v Jugoslavijo. Seveda pa bodo na prireditvi dobrodošli vsi naši izseljenci. Tudi prireditev v Prekmurju bo dobro pripravljena. Na mrtvem okljuku Mure pri Črensovcih je edinstvena turistična postojanka, kolišče Bobri s plavajočim mlinom, kjer je urejeno gostišče. Tu bo letos 22. julija srečanje in piknik pomurskih izseljencev. Podružnica v Novi Gorici pripravlja prireditev v Mostu na Soči. Datum bomo še sporočili. Tudi druge podružnice so že začele s pripravami za prireditve. Kaj več o tem pa bomo povedali prihodnjič.

Domžale danes

Domžale so po vojni postale mesto. Res je, da nimajo pravega mestnega jedra, vendar se posebno v zadnjih letih zelo močno razvijajo. Medtem ko so imele še leta 1940. 1900 prebivalcev, jih imajo letos že trikrat več. Skladno z večanjem prebivalstva raste tudi narodni dohodek. Domžale so po svojem gospodarskem uspehu nekako peta slovenska občina. Značilno je, da je na območju Domžal zaposleno več žensk kot moških, zato pa imajo na občini velike skrbi z otroškim varstvom.

Domžale so doživele velik napredek in blaginjo že od konca 18. stoletja dalje, ko se je začela po vseh hišah močno uveljavljati domača obrt. Pletli so slamnate izdelke, po prvi svetovni vojni pa so po slamnatih izdelkih čedalje manj povpraševali. Domača obrt je začela hirati, ostala je le industrija klobukov, slamenikov in konfekcije.

Po drugi svetovni vojni se je začel ponoven razcvet Domžal. V zadnjih letih so zgradili množico stanovanj, številne nove trgovine in prodajalne. Domžale so slovenska občina, ki je dosegla po vojni največji napredek.

Kljub temu, da se je število kmetov skrčilo na skoraj najmanjše možno število, kmetijska proizvodnja neprestano narašča zaradi vse bolj intenzivnega gospodarjenja. Veliko je novih tovarn, najbolj pa so se uveljavile tovarne usnjene galanterije Toko, Vata Vir in papirnica Količevo. Domžale so se razvile tudi v strokovni center za usnjarstvo, saj imajo srednjo tehniško usnjarstvo-galanterijsko šolo, v katero prihajajo dijaki iz vsega sveta.

V bližnji okolici Domžal je vse polno manjših gradov in drugih kulturnih ter zgodovinskih znamenitosti. Nekdanje vasi ob progi pa so se strnile že kar v veliko naselje.

Med pomembnejšimi kraji v okolici Domžal so Groblje pri Rodici, kjer je v prijetnem predelanem gradiču, ki je postavljen na ostankih rimskih utrd, Višja gospodinska šola.

Na levem bregu Bistrice so vasi manj strnjene. V bližini Količevega, kjer je tovarna kartona in papirja,

stojita gradova Češenik in Črnelo, ki sta nekdanj pripadala Lambergom. V času reformacije pa sta bila zatočišče protestantskih predikantov.

Zanimiv in poučen je velik park Volčji potok, v katerem je na tisoče gojenih dreves, grmov in drugih rastlin z vseh koncev sveta. Za parkom je gozdnati grič z razvalino starega gradu na vrhu.

Onstran Mengeškega polja sta pomembnejša kraja Trzin in Mengeš. Tu še vedno stoji grad Jable ali Habah, ki je bil zgrajen v šestnajstem stoletju.

Skoraj tako kot Domžale pa se je razvil tudi Mengeš. Ker je tod prehod med kamniško in kranjsko ravnino, je bil kraj, kjer danes stoji Mengeš, naseljen že v prazgodovinski dobi. Tu so izkopali tudi rimske predmete in staroslovensko grobišče. Nad Mengšem pa je stal včasih grad mengeških gospodov, o katerem pripoveduje legenda, da ga je porušila grajska hči. Ko so prišli Turki je zažgala sod smodnika in je grad z grajsko hčerjo in številnimi Turki pognalo v zrak. Mengeš se danes močno razvija, ljudje pa so večinoma zaposleni v nekaj večjih tovarnah.

Na področju domžalske občine je sedaj registriranih že več kot 2000 motornih vozil. Sem pa niso všteti mopedi. Tudi število televizorjev se približuje številki 1000, medtem ko se o radijskih sprejemnikih sploh ne splača govoriti, saj imajo v vsaki hiši ne samo enega, marveč dva, tri ali celo več.

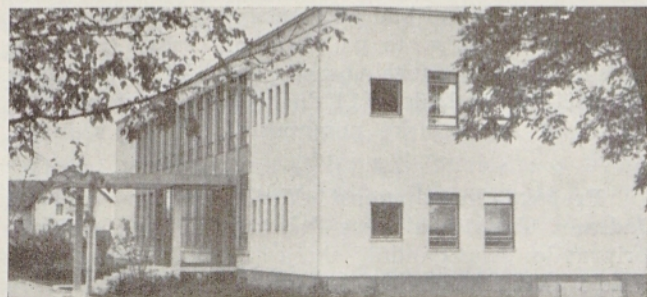
Jože Vetrovec

Baročni del parka Volčji potok

Višja gospodinska šola v Grobljah pri Domžalah, na katere obsežnem zemljišču bo letos izseljenski piknik

Razglednica iz Domžal

Nove predavalnice Višje gospodinske šole

24 novih avtobusnih zvez na Jadranski magistrali. Jadranska magistrala bo do nove turistične sezone zgrajena vzdolž obale do Dubrovnika in še dalje, razen dveh velikih mostov pri Šibeniku in Rogotinu. Velika avtotransportna podjetja se že zdaj pripravljajo, da bodo do sezone uvedla potrebne nove avtobusne zveze, ki bodo pripomogle k razbremenitvi potniških ladij obalne plovbe. Tako bo na srednjem in južnem delu obale 36 rednih dnevnih avtobusnih linij. Na severnem delu Jadrana od Reke do Šibenika, kjer je bil že lani gost avtobusni promet, pa bodo prav tako uvedli še nekaj avtobusnih zvez in bodo v ta namen opremili več svojih najmodernejših avtobusov z zračnimi hladilnimi napravami.

Karnevali za turiste v primorskih mestih. Da bi pritegnili goste tudi v hladnejšem letnem času, so po ulicah primorskih mest organizirali karnevalske sprejede, v katere so prireditelji vnesli tudi bogastvo primorskih ljudskih običajev, ki so za tuje goste še posebno privlačni.

V puljski ladjedelnici grade dve luksuzni ladji »Dalmacija« in »Istra«, ki bosta vozili na redni progi med Benetkami in Trstom, jugoslovanskimi lukami, Grčijo in pristanišči Bližnjega vzhoda. Štirinajst-dnevna potovanja s tema dvema ladjama, ki bosta začeli voziti v začetku sezone, je že rezerviralo 500 potnikov, med njimi tudi skupina 180 ameriških turistov. Za ti dve ladji se še posebej zanimajo ameriške turistične agencije, to pa predvsem zaradi luksuzne opreme in privlačnega voznega reda, ki bo potnikom omogočil, da si bodo v 14 dneh ogledali vse naravne lepote in zgodovinske posebnosti naših in sosednih dežel.

Propagandna skupnost »Modra Donava — Modri Jadran«. Turistične zveze Avstrije in Jugoslavije so pripravile propagandno akcijo za potovanje v obe deželi. Izdali so prospekt v nakladi 200.000 izvodov

pod naslovom »Modra Donava — Modri Jadran«, ki bo vabil motorizirane turiste in jih seznanil z mednarodno avtomobilsko zvezo Dunaj—Graz—Zagreb—Opatija.

Jugoslovanska investicijska banka je odobrila kredit 4,5 milijarde za gradnjo turističnih objektov, hotelov, motelov in servisov vzdolž važnejših cest v Srbiji, Črni gori in Makedoniji ter ob Jadranski magistrali.

Vodnik »Ptuj z okolico« je izdalo turistično društvo v Ptujju pred letošnjim kurentovanjem, ki sodi med najznačilnejše etnografske posebnosti Ptujskega in Dravskega polja. Vodnik je opremljen s številnimi posnetki, med katerimi je 19 barvnih reprodukcij kulturnozgodovinskih spomenikov in narodopisnih posebnosti ptujskega območja. Razen spomenikov rimske kulture, ki dajejo svojstveno obeležje staremu mestu in njegovi okolici, so predstavljene tudi druge zgodovinske posebnosti s ptujskega in okoliških gradov. Za turiste je priložen tudi zemljevid s kratkimi opisi mesta in okoliških krajev, ki jih dopolnjujejo še umetniški posnetki v črno-beli tehniki.

Kaj pa izlet po dolini gradov?

¹ Novi trajekt redno obratuje med Črešnjevim pri Kraljevi in Vozom na otoku Krku

² Letni vrt Grajska klet v Mariboru

³ Ob Mariborskem jezeru

⁴ Grad Soteska. V ozadju Hudičev stolp

1	2	4
3		

Kje je najlepša pot v dolino gradov? Če potujete iz ljubljanske strani, potem prav gotovo ne boste šli delj po avtomobilski cesti, kot do Ivančne gorice. Tam se odcepi asfaltna cesta proti Krki. Že po šestih kilometrih se ustavite! Na Muljavi ste, rojstnem kraju našega Jurčiča. Njegovo rojstno hišo si je vredno ogledati, morda tudi bivšo Obrščakovo gostilno, kjer so še ohranjene slike iz Jučičevega romana Lepa Vida. V tem okolju je nastal sloviti Jurčičev Deseti brat pa Domen in druge umetnine našega velikega pisatelja.

Od Muljave je le nekaj kilometrov do vasi Krka, kjer začenja svoj tok tudi reka Krka, ki dobiva svojo življenjsko silo iz dveh izvirov. Toda to mimogrede. Naša pot gre v dolino gradov. V Žužemberku smo zagledali prvega. Resda samo zidove, vendar so precej ohranjeni in deloma zaščiteni ter mogočni. Lep pogled nanj je z desne strani Žužemberka, to je z desnega brega Krke. Tik pod gradom se v slapovih preliva čista Krka, ob njej mirujejo kolesa nekdanjega mlina, nekatera se še sedaj vrte. In sto metrov nižje ob mostu je že kopališče, prostor za motorna vozila, za taborjenje, da o ribolovu niti ne govorimo. Le štiri kilometre dalje je vas Dvor. Tu ni gradu, ogledamo si lahko ostanke nekdanje železoličarne ali martinarne. Pred dolgimi desetletji so tam topili rudo in vliвали razne stvari. Med drugim tudi topove za puntarskega srbskega Karadžordžo, ki so mu jih skrivaj pošiljali v daljno Srbijo.

Vozimo se po asfaltirani cesti ob romantični Krki in kmalu je kraj Soteska z veliko žago. Grad v Soteski tik ceste je porušen. Ohranjen pa je sredi vrta na drugi strani ceste tako imenovani Hudičev stolp (Teifelturm), okrogla nadstropna stavba. Po pripovedovanju je dal to stavbo zgraditi lastnik gradu za — strahove. Ti so bojda vsako noč razsajali po gradu, da je bilo joj. Graščak je menil, da je to sam nebodigatreba. Zato je dal zgraditi to okroglo stavbo, v kateri naj se zlodej izživlja. Menda je potem strašenje po gradu res prenehalo. Naj je že bilo kakorkoli, hudičev stolp stoji še danes, v njem je stanovanje, veža je v celoti lepo poslikana. In če pridete spomladi, boste občudovali narcise, ki rasto okoli tega stolpa. Soteska je pravi eldorado ribičev.

Dalje do Novega mesta ni več ob cesti gradov. Pač pa se s ceste vidijo ostanke gradu na Hmeljniku, severno od Novega mesta. Razen lepega razgleda na pokrajino in avtomobilsko cesto in mogočnih zidov grajskega poslopja, ki so le deloma obnovljeni, ni kaj videti. Cesta pa pelje do gradu.

Če je kdo kdaj slišal za grad Bajnof pod Trško goro, povemo, da o tem ni več nobenega sledu. Le malo naprej pa je daleč okoli viden Stari grad, ki je na novo prekrit in zaščiten pred razpadanjem. Ob pogledu na Stari grad smo pravzaprav že na Otočcu. No, ta je v celoti obnovljen, preurejen v najsodobnejše gostišče z vsem, kar je potrebno popotniku in gostu. Za oddih in okrepčilo ob našem potovanju po dolini gradov kot nalašč. Znano je že, da je pri Otočcu urejen camping, da je kopališče na Krki, da so tam moteli s sobami in garažami, no in sedaj grade še moder-no restavracijo.

Komaj smo spet na cesti proti Brežicam, že lahko vidimo na desni strani Krke (cesta gre po levi) grad Struga. Ta je še kar ohranjen, v njem stanujejo sestre uršulinke, ki jih poznamo tudi po lepih ročnih delih.

Pri odcepu cest proti Škocjanu v eno in Šentjerneju v drugo stran, se moramo odločiti; ali dalje po avtomobilski cesti do Brežic in Mokric, ali prek Šentjerneja h gradovom pod Gorjanci: Gracarjev turn, Vrhovo in Prežek. Skoraj na kupu so vsi trije. Za silo obnovljeni. V Gracarjevem turnu je vredna ogleda Trdinova soba. Pisatelj Janez Trdina se je često zadrževal tu in nabiral znane gorjanske bajke in snovi za druga svoja dela. Če povprašate domačine o zanimivosti gradu Vrhovo, vam bodo brez pomisleka rekli: »Potok, ki teče navkreber!« Tik gradu je, teče pa po travniku izpod Gorjancev. Če ga pogledate od starega mlina proti izviru, se človeku res zdi, da teče navkreber.

Kdor se odloči dalje po avtomobilski cesti, naj ne gre mimo Brežic. Ohranjen staroveški grad, bogat muzej in še bolj znamenita viteška dvorana — največji poslikani prostor v srednji Evropi. Brežice so v celoti lepo mestece. In dalje po avtomobilski cesti do hrvatske meje, se pride do gradu Mokrice. Tudi ta je v celoti urejen za gostišče. V okolici Brežic je še več gradov, tako na Bizelskem, v Pišecah in drugod.

P. Romanič

1
Pater Hugo

2
Pred hišo v gorski vasi Čadrg nad Tolminom

3
Turičnikova kmetija na Golavabuki je najvišje ležeča kmetija na Pohorju

4
Predstavniki kmetijskih organizacij v razgovoru s kmetico Marijo Turičnikovo

1 | 2 4
3

Pisatelj v beli kuti

Na Dolenjskem, pod Gorjanci, se skriva v Pletanjih samostan kartuzijancev. V njem žive Slovenci, Hrvati, Avstrijci, Švicarji... Med osmimi očeti je tudi pater Hugo, Franc Rožnik. Med ljudmi, ki poznajo samostan, ostane vsem v spominu zaradi tega, ker urno suče fotografski aparat in dela odlične posnetke.

Kadarkoli pater Hugo kaže svoje prve fotografije, so to fotografije Horjula. Tam se je namreč rodil in dokončal osnovne šole, potlej pa je hotel v Ljubljano, da bi postal duhovnik.

»Velik požar v Horjulu mi je to preprečil,« pripoveduje. »Bil sem nekaj let še doma, potlej pa se je začela prva svetovna vojna. Služil sem vojake na soški fronti, pozneje pa v Rusiji. Prav tu sem se naučil fotografirati. Po vojni sem odšel k fotografu na Vrhniko in slikal pri njem. Toda hotel sem v Ameriko!

Poveznil sem v kovček vse knjige, kar sem jih imel, in odpotoval. Potoval sem 21 dni, počasi z nekim velikim parnikom. To je bilo leta 1920.

Nastanil sem se v Clevelandu in delal kot fotograf pri Poljaku Jablanskem. Potlej pa sem odprl, po treh letih, svojo lastno delavnico. Med tem ko sem imel svojo delavnico, sem hodil v gimnazijo. Pouk smo imeli med pol osmo in 11. in od šestih popoldne do devetih zvečer. Vmes pa sem slikal in se s tem preživljal. Nato sem privatno študiral pravo.

Po vrnitvi v Ameriko sem napisal nekaj člankov za Mladiko in izdal zbirko pesmi. Še vedno pa sem si želel, da bi študiral teologijo. Potegnilo me je nazaj v domovino. Denarja nisem imel veliko, šel sem na preizkušnjo v pleterski samostan. Po tednu dni samotnega življenja, od 29. julija 1936, sem spoznal, da bom resnično lahko študiral teologijo. Šest let sem pridno študiral in postal oče. Sedaj živim tu v miru, molim za vse grešnike po svetu in pišem pesmi. Lani sem izdal knjigo s pesmimi »Srčni utrinki«, v letu 1965 pa bom izdal nove poezije »Vesoljski vrt«. Nekatere moje pesmi sem poslal tudi Kennedyju in Titu, ki sta se zanje pismeno zahvalila, ocenil pa jih je tudi Finžgar in se za njih zahvalil papež.

J. Vetrovec

Pri Turičniku

Da bi v praksi presodili, kaj je mogoče ukreniti, da bi kmetijstvo v višinskih in planinskih krajih napredovalo in da mladina ne bi odhajala s kmetij, so kmetijski strokovnjaki obiskali nekaj hribovskih kmetij, med temi tudi Alojza Tovšaka — po domače Turičnika — na Golavabuki. Turičnikova kmetija je najmanj dve uri hoda iz Slovenj Gradca, 1000 m nad morjem. Odlični smrekovi in jelovi gozdovi pokrivajo vsa pobočja.

Precej visoko smo se povzpeli z avtomobili. Cesta je nova, a še ni dograjena. Čeprav je dolga, do Turičnikove kmetije še ni speljana. Medtem ko smo se tik pod vrhom približevali peš, se nam je odprl čudovit pogled na Uršljo goro, pa na vse tamkajšnje pohorske vrhove.

Kmetija je na precej strmem pobočju, obkrožajo jo travniki, pašniki in ozke njivice. Ko smo prišli, je bil gospodar pri živini na paši. Razgovor je kmalu postal živahen. Turičnikova kmetija ima 10 ha obdelovalne zemlje in 40 ha gozda, v hlevu je 14 glav živine, od tega dve kravi. Nekatero leto pognoje njive in travnike tudi s 4000 kg umetnih gnojil. Največ težav ima z razvažanjem gnojnice po travnatem svetu v tej strmini. Ker so gospodarska poslopja in gnojna jama na skrajnem zgornjem robu travnikov in pašnikov, bi bilo mogoče gnojnico speljati navzdol po ceveh. Turičnik bi jih kupil, če bi jih dobil. S pravilnim razlivanjem gnojnice po vsej površini travnikov in pašnikov bi se lahko precej povečal pridelek krme. Že iz kratkega razgovora smo videli, da je Alojz Tovšak napreden kmetovalec in ga zanima vsaka novost.

Pred leti je travnati svet gnojil tudi z apnom, zeleno travo pa že skoraj povsod suši na sušilih. Tu zgoraj, na najvišji točki Pohorja, na kakršni kmetuje tudi drugje le malo slovenskih kmetov, še zmeraj pridelujejo žito in krompir. Na teh njivah bi vsekakor bolje uspevala detelja in umetni travniki. Eni kot drugi bi vrgli več kot žito. Toda — le zakaj ga še sejejo. Vzrokov je več: najprej je do slovenjegraških trgovin, v katerih bi kupili moko, zelo daleč, ob takih pogojih zelo težko spreminjajo kolobar itd. In vendar

bo nova cesta, ki prodira semkaj sčasoma spremenila marsikaj.

Kmetijstvo lahko torej napreduje tudi v hribih. Ponekod, kot na Idrijskem, so že marsikaj ukrenili. Kdor je bil tam, je videl, da ravnine sploh ni. Kamorkoli seže oko, povsod se raztezajo hribi. Hribovski, lahko bi rekli, gorski kmetje, prebivajo 1000 metrov nad morjem. Izmed vseh strojev še najbolj potrebujejo kosilnice. 90 % zemljišč so travniki. Zato je pravočasna košnja vsakemu kmetu težavna. Idrijska zadruga se je odločila dati skupinam kmetov motorne kosilnice. Glede vrstnega reda košnje se lepo sporazumevajo. Pomanjkanje delovnih moči jih še združuje. Ob večjih količinah pridelane krme pa lahko rede tudi več živine. Ivan Leskovec, Srnjaček, kakor mu pravijo po domače, nad Govejkom redi celo 25 glav živine, pospravi pa do 100 ton sena. V sosednih

vaseh Ledina, Mrzli vrh in Vrsnik pa pitajo 250 glav živine. Če jim primanjkuje mladih telet in druge živine za pitanje, jim jih pa dobavi zadruga.

Lani in letos razpravljajo o tem skoraj v vseh slovenskih občinah. Nedavno je republiški izvršni svet sklenil, da se oproste davščin kmetijska gospodarstva v IV. davčnem okolišu (v hribih, o čemer smo že pisali. Turičniku ne bo treba več plačevati 230.000 din dohodnine, kakor jo je vsa leta doslej. Ta denar bo lahko vložil v *zboljšanje gospodarstva*. Pripravljajo tudi ukrepe, s katerimi bi boljše oskrbeli hribovska kmečka gospodarstva z drobnimi stroji. Sedanje carine za uvoz takih strojev — domača industrija jih izdelava premalo — so prevelike. Kmetijski inštitut Slovenije, ki je najvišja strokovna ustanova v naši republiki, je začel preučevati hribovsko gospodarjenje. V ta namen bi letos organiziral s pomočjo tamkajšnjih zadrug in gozdnih gospodarstev po dva ali tri vzorna gospodarstva, in sicer v občinah Ravne, Mozirje, Idrija, Šentjur in Škofja Loka. Tu bi se najprej razvile večje specializirane govedarsko-travne pašniške kmetije, pri katerih bi kmečka družina dobila ob strojih polno zaposlitev in zadosten dohodek. Potem pa bi oblikovali takšne kmetije, na katerih bi družine *zboljšale* svojo življenjsko raven ob povezavi travništva z govedorejo in gozdarstvom.

Na področjih, kjer se razvija hribovski turizem (Gorenjska, Pohorje, Notranjska) pa bodo seveda dobivali hribovski kmetje tudi precej dohodkov od turistov, med katerimi so se takšne hribovske domačije že zelo priljubile za letovanja.

Dohodke iz turizma si pridobiva vedno več hribovskih kmetij. Zlasti velja to za Gorenjsko, Zgornjo Savinjsko dolino in nekatere dele Pohorja ter Zasavja. V bohinjskem kotu, v okolici Bleda, Radovljice, Jezerškega in v Poljanski dolini so lani na prenekateri kmetiji s še kar ugodnimi posojili uredili sobe, kopalnice in druge sanitarije ter sodobno opremili sobe. Tako so se zmogljivosti turističnih sob močno povečale. Tudi letos si bo na ta način mnogo kmetij uredilo sobe za turiste. Z nudenjem posojil kmetom za turistične namene, rešujemo dva najpomembnejša problema: povečujejo se dohodki kmetij in vplivajo, da tudi mladi ljudje vidijo boljšo perspektivo za življenje v hribovitih krajih.

Tone Cuk

Več stanovanj, otroških in zdravstvenih ustanov

Konec januarja so poslanci v zvezni skupščini v Beogradu po dolgih in včasih skoraj burnih razpravah sprejeli zvezni družbeni plan za leto 1965. S tem aktom je bila začrtana v glavnih obrisih smer gospodarskega in družbenega razvoja v Jugoslaviji za leto 1965 in v precejšnji meri tudi za prihodnja obdobja.

Priprave za sprejem letošnjega plana so bile dolge in temeljite; še nikoli ni bilo toliko kritičnih razprav v najrazličnejših skupščinskih odborih in zborih, v sindikatih, odborih socialistične zveze, zbornicah itd. In tudi nazaduje, ko so v zvezni skupščini že začeli sprejemati končni osnutek zveznega plana, je bila razprava precej podobna prejšnjim. Nič manj kot 54 amandmajev je bilo izrečenih k zadnjemu osnutku zveznega plana. Nekateri amandmaji so bili sprejeti, nekatere amandmaje pa so poslanci umaknili, potem ko so jim dali predstavniki zveznega izvršnega sveta tehtna pojasnila in odgovore.

V zveznem družbenem planu za leto 1965 je zajeto vse, kar so že lani poudarjali mnogi forumi in posamezniki, vse tisto, na kar je že lani opozarjal zvezni kongres sindikatov in pred koncem lanskega leta tudi osmi kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Če bi hoteli bistvo plana za leto 1965 izraziti v enem ali dveh stavkih, bi lahko zapisali tole: letošnji plan je temeljita prelomnica v investicijski politiki, poudarek je na dvigu družbenega standarda. V nasprotju s prejšnjimi leti bo letos investicij nekoliko manj; po planu mora biti investicijska potrošnja letos za približno štiri odstotke manjša, kot je bila lani. Tudi industrijska proizvodnja ne bo več tako silovito naraščala, kot je v prejšnjih letih (poprečno za 15 do 20 odstotkov), povečala naj bi se v poprečju le za 9 %.

Kdor bi gledal samo številke in suhoparne indekse v letošnjem planu, bi morda sklepal, da pomeni letošnji plan v gospodarskem smislu korak nazaj. V resnici pa je ravno obratno. Dejstvo je, da je v zadnjih dveh, treh letih investicijska »mrzlica« preveč narasla, pri tem pa marsikatero investicije niso dovolj temeljito proučili. Takšna gonja za vedno novimi in novimi investicijami pa zmanjša življenjski standard ljudi.

Zato je značilnost letošnjega plana v tem, da postavlja gospodarske investicije na drugo mesto, na prvo mesto pa investicije v družbeni standard. To pomeni, da bodo letos imeli v planu prednost stanovanja, šole, bolnišnice, zdravstveni domovi, otroška zavetišča in podobni objekti. Po predlogu zveznega plana naj bi letos v vsej državi zgradili okrog 130 tisoč novih stanovanj, torej precej več, kot smo jih zgradili lani (okrog 110.000). Tudi osnutek republiškega plana SR Slovenije računa letos z rekordno gradnjo novih stanovanj — 12.500.

Kot zanimivost naj omenimo, da so nekateri poslanci vztrajali na starih poteh, ko so zahtevali, naj federacija zagotovi precej večje kredite za gradnjo novih tovarn, železniških prog, cest, hotelov in drugih gospodarskih objektov. Tako je na primer več poslancev vztrajno zahtevalo povečanje kreditov od 2.6 na

sedem milijard za nadaljevanje del na železniški progi Beograd—Bar. Šele ko so predstavniki zveznega izvršnega sveta pojasnili, da lahko dobimo večje kredite za te in one gospodarske objekte samo tako, če se odrečemo tisočem in tisočem novih stanovanj ali šol in bolnišnic, so poslanci svoje amandmaje umaknili.

Seveda pa bi bilo zdaj napak misliti, da letos v Jugoslaviji skoraj ne bomo več gradili novih tovarn, cest, železnic in drugih gospodarskih objektov. Gradnjo gospodarskih objektov bomo nadaljevali le nekoliko bolj umirjeno, v skladu z zmogljivostmi jugoslovanskega ekonomskega potenciala.

V februarju in marcu so tudi republike sprejele svoje republiške plane, med njimi tudi SR Slovenija, ki je sprejela svoj republiški plan in proračun v dnevih 18. in 19. februarja.

Osnovne smernice so tudi v republiških planih podobno začrtane; gre torej povsod za bolj umirjeno investicijsko politiko, ki naj zagotovi učvrstitev celotnega gospodarstva, okrepitev valute in s tem tudi dvig realnega življenjskega standarda.

In na koncu si prav na kratko pogledjmo, kaj bo v Sloveniji letos novega. Oživila bo gradnja stanovanj, planiramo jih okrog 12.500. Med gospodarskimi objekti pa bomo letos v glavnem zaključili vse tiste velike gradnje, ki so jih začeli graditi že lani ali še prej. Tako bo letos popolnoma dograjena toplarna v Ljubljani in velika nova železarna na Bevkem polju pri Jesenicah, rekonstruirani bosta tudi železarni v Štorah in na Ravnah. Pri Novem mestu bo začela letos obratovati nova velika steklarna, ki bo dajala letno okrog štiri milijone kvadratnih metrov stekla. V polnem razmahu bo delo na hidroelektrarni Srednja Drava med Mariborom in Ptujem. Od cest pa bo verjetno dobila prednost nova gorenjska cesta od Naklega do Podvina pri Radovljici, nadaljevali bomo tudi gradnjo zasavske magistrale med Ljubljano in Litijo ter Zagorjem in Zidanim mostom.

Igor Prešern

Vida Tomšič je govorila v New Yorku

Na mednarodnem zborovanju MIR NA ZEMLJI, ki je februarja zasedal v New Yorku, se je zbralo nad 1200 delegatov iz raznih dežel sveta. Proučili so več vidikov sodobnih problemov za ohranitev miru v svetu. Predvsem so prisodili pomembno mesto koeksistenci, enakopravnemu mednarodnemu sodelovanju, reševanju mednarodnih problemov s pogajanjem, odpravljanju nesorazmerij med visoko razvitimi državami in državami v razvoju, vlogi OZN, odpravljanju rasne diskriminacije in boljšemu mednarodnemu sodelovanju na sploh.

V razpravi na temo NE NUKLEARNE SILE, je govorila tudi Vida Tomšič, članica zunanjepolitičnega odbora zvezne skupščine SFRJ. Med drugim je dejala:

»Naše zborovanje se je začelo v kritičnem trenutku povojnega razvoja. V tem času smo priča tega, da je blokirano delo OZN in da se v zadnjem času spet poskuša uporabljati sila kot norma pri reševanju

mednarodnih odnosov. Devetnajsto zasedanje generalne skupščine je zdaj odloženo. Odložili so ga prav zaradi neznatne denarne vsote, ki je enaka stroškom za gradnjo sodobne podmornice. Očitno pa je, da gre za znamenja daleč bolj široke in globlje krize v mednarodnih odnosih.

Upajmo, da bo to zborovanje, ki je prvo pomembno zbirališče ljudi, vdanih Združenim narodom, po odložitvi zasedanja, skupaj z milijoni ljudi, ki spremljajo to zborovanje, vplivalo na tiste odgovorne strani, ki bodo usposobile Združene narode, da bodo kot neogiben instrument mednarodnega sodelovanja opravljali svojo nalogo.«

Vida Tomšičeva je potem podrobneje razložila jugoslovanska stališča o raznih vidikih politične aktivne koeksistence in o pomenu politike nepovezovanja, o problemih miru itd.

Jugoslovanski poslanik v Washingtonu Veljko Mićunović je izročil senatorju Robertu Kennedyju ček za 20.000 dolarjev kot prispevek jugoslovanske vlade za zgraditev arhivske knjižnice in muzeja v spomin Johna F. Kennedyja v Bostonu

Pod pritiskom svetovne javnosti

Dan za dnem prihajajo iz vseh krajev sveta poročila o demonstracijah, protestnih obsodbah ter odločnih zahtevah, naj zahodnonemška vlada ne uveljavi klavzule o zastaranju nacističnih vojnih zločinov, ki naj bi začela veljati v Zahodni Nemčiji 8. maja letos na večer pred 20. obletnico dneva zmage. Če bi se to uresničilo, bi po ocenah »lovca na naciste« Simona Wiesenthala ostalo nekaznovanih okoli 35.000 vojnih zločincev. Po izjavi ameriškega tožilca na nürnberškem procesu pa bi se izognilo sojenju »okoli 65.000 ljudi, ki so sodelovali pri uničevanju 20 milijonov žrtev Hitlerjevega režima«. Številni skriti vojni zločinci, ki pod tujimi imeni v ZR Nemčiji ali v drugih deželah čakajo »na boljše čase«, bi se lahko po 8. maju pojavili v Münchnu, Stuttgartu, Bonnu in drugih zahodnonemških mestih. Brez dvoma bi to zelo škodovalo ugledu Zahodne Nemčije in ponovno vrglo čudno luč na nemški narod.

Razumljivo je, da se je svetovna javnost zaradi tega razburila in da protesti nenehoma naraščajo. Ne

gre za maščevanje, protesti so izraz zaskrbljenosti za prihodnost človeštva. Hudodelstva, ki so jih zakrivali nacistični vojni zločinci, so bila naperjena proti osnovnim pogojem za obstoj človeštva sploh. Pregon teh vojnih zločincev je mednarodna pravna obveznost in nobena država nima pravice in ne more enostransko razglasiti, da so nacistični vojni zločini zastarali.

Vsi poskusi Bonna, da bi argumentirali svoj namen, so se pokazali jalovi; dokazalo se je, da je to v nasprotju z mednarodnim pravom in obveznostmi, ki jih je sprejela ZR Nemčija in da je ironija še večja celo z zahodnonemško ustavo.

Jugoslovanski narodi, ki so doživljali in pretrpeli vse grozovitosti vojnih zločinov in nad katerimi so izvajali genocid, so se pridružili protestom svetovne javnosti in tudi sami najodločnejše protestirali proti načrtom ZR Nemčije o zastaranju kazenske odgovornosti tudi za vojne zločine.

S. L.

Podpisana je francosko-jugoslovanska kulturna konvencija

S francosko-jugoslovansko kulturno konvencijo, ki so jo podpisali lani junija v Beogradu, so med drugim ugodili tudi dolgoletnim željam naših številnih izseljencev v Franciji. Ko so pa zvedeli za vsebino, pa mnogi izseljenci z njo niso bili zadovoljni, ker so nekateri čutili, da so v neenakopravnem položaju in zapostavljeni. Predvsem so bili nezadovoljni s formulacijo člena 4 konvencije, kjer je rečeno, da se francoska vlada obvezuje, da zagotovi proučevanje »srbsko-hrvatskega jezika in jugoslovanske civilizacije« v svojih znanstvenih zavodih. V tem členu namreč niso upoštevali, da živijo v Franciji tudi jugoslovanski izseljenci slovenskega in makedonskega rodu.

Slovenska izseljenska matica v Ljubljani je prejela precej pisem naših izseljencev v Franciji, ki so prosili za pojasnila, izražali nezadovoljstvo in predlagali, naj bi ta člen spremenili. Nekateri so tudi prosili Slovensko izseljensko matico, naj se zavzame za to stvar in posreduje.

Slovenska izseljenska matica, ki se je strinjala s pripombami naših izseljencev, je posredovala pri ustreznih organih v Jugoslaviji, ki so o tem vprašanju podrobneje razpravljali in predlagali spremembo tega člena, katerega formulacija tudi ni bila v duhu naše ustave. Predlog za spremembo je prišel na ministrstvo za zunanje zadeve, ki je potem zaprosilo francosko vlado, naj bi ta člen takole spremenili: »S svoje strani se vlada francoske republike obvezuje, da zagotovi posebno mesto proučevanju jezikov in civilizacije jugoslovanskih narodov na univerzah«. Francoska vlada je predlog sprejela in sedaj bodo v tem smislu spremenili člen 4 francosko-jugoslovanske kulturne konvencije, ki jo bodo ratificirali, ko bo ta člen popravljen. Kot vidimo, je bila pozitivna pobuda naših izseljencev v Franciji z razumevanjem sprejeta in je dosegla tudi uspeh, da so spremenili vse tisto, s čimer se niso strinjali.

PO DOMAČI DEŽELI

Marca in aprila volitve

Marca in aprila bodo v vsej Jugoslaviji volitve. Občani bodo volili odbornike za občinske, republiške in zvezno skupščino. Še nikoli poprej niso bile volitve tako dobro pripravljene, saj so vse občane anketnirali. Na anketne liste so napisali vse tiste, ki jih predlagajo, bodisi za občinske, bodisi za republiške poslance. Z anketiranjem so dobile volilne komisije popoln pregled vseh tistih ljudi, ki jim občani zaupajo in ki lahko zaradi tega svojo poslansko dolžnost najbolje opravljajo. Tak sistem volitev omogoča vse večja demokracija, za nobenega odbornika oziroma poslanca se družbeno politične organizacije niso odločile, dokler niso občani na kandidacijskih zborih postavili svojih kandidatov.

Pri letošnjih volitvah bodo volivci izvolili na novo polovico poslancev oziroma odbornikov, čez dve leti, ko bo potekel mandat predstavnikom s štiriletno mandatno dobo, pa bodo ponovne volitve.

Sežanska tovarna »Iskre«, ki je postala 13. samostojna tovarna »Iskre«, namerava letos izdelati 100.000 radijskih sprejemnikov; začeli pa bodo tudi s serijsko proizvodnjo novih prenosnih transistorskih sprejemnikov. Večji razmah proizvodnje v sežanski tovarni omogočata specializacija in mehanizacija proizvodnje.

V Sempetru so odprli nov porodniški oddelek; to je prvi objekt novega ginekološko-porodniškega oddelka, ki bo imel v celoti 114 postelj.

Bovec. Podjetje čipkarske industrije se uspešno uveljavlja v tujini. V Zvezno republiko Nemčijo je deloma že poslalo, deloma pa bo odposlalo do konca maja 120.000 prevlek za blazine v skupni vrednosti 48 milijonov deviznih dinarjev. Kupec pa se je zanimal tudi za nakup drugih vezenin posteljne konfekcije.

V Anhovski tovarni cementa in salonita bodo začeli z industrijskim barvanjem salonitnih plošč za obloge, po katerih je veliko popraševanje na domačem in tujem tržišču. Poleg drugih novitet so prijavili tudi izum nove azbest-cementne filtrirne cevi, ki jih bodo uporabljali za vodnjake za pitno vodo in odvod vode v rudnikih. Te cevi bodo trajnejše od sedanjih jeklenih in bodo trajale najmanj 50 let.

V Parizu na letošnjem sejmu pohištva so razstavljala tudi jugoslovanska podjetja, med drugimi tudi Slovenijales iz Ljubljane in Meblo iz Nove Gorice.

Beograjsko podjetje Jugopetrol je začelo prodajati novo vrsto bencina za motorje vozil z visokim številom obratov. Novi 98-oktanski bencin Superior je najboljše vrste, kar smo jih doslej proizvajali pri nas.

V Sesvetih pri Zagrebu gradi kmetijski industrijski kombinat veliko farmo za prašiče. Farma bo obsegala 54 objektov in bo za letno vzrejo 100.000 prašičev porabila 40.000 ton krmil.

Ženi in sinu Branka Vukelića, ki je bil pred vojno dopisnik »Politike« v Tokiu in sodelavec obveščevalca Richarda Sorgeja, je predsednik Vrhovnega sovjeta ZSSR Anastas Mikojan izročil red domovinske vojne I. stopnje. Pri tem je izrekel priznanje sodelovanju Branka Vukelića v trenutkih, ko so potekale zadnje priprave fašističnih sil na vojno.

V Zagorju so ob slovenskem kulturnem prazniku — Prešernovem dnevu, slovesno odprli novo poslopje osnovne šole, ki bo

»Pariška moda« tudi pri nas

Vsi, ki so si ogledali ljubljanski sejem »MODA 65«, so pohvalili letošnje razstavljalce. Toliko novega, lepega in modernega doslej še nismo videli pod kupolami Gospodarskega razstavišča.

Letos je na sejmu mode sodelovalo 134 razstavljalcev iz vse države in strokovna komisija, ki je ocenjevala predložene modele, je podelila skupno 105 zlatih, 137 srebrnih in 62 bronastih medalj.

Med nagrajenimi podjetji moramo na prvem mestu omeniti tovarno »ALMIRA« iz Radovljice, ki je za tridelni ženski pleten komplet dobila dve zlati kolajni. Sploh so bili volneni izdelki deležni največjega priznanja, saj prav pletenine zasenčijo vse druge izdelke.

Tudi konfekcija, tekstilna in usnjarska industrija so pokazale znaten napredek in številna podjetja so pobrala lepo število odlikovanj. V prvi vrsti *Modna oblačila* in *Modna hiša* iz Ljubljane za konfekcijske modele, tovarna »SVIT« iz Kamnika za gumbe, Mariborska tekstilna tovarna za tekstil, »LABOD« iz Novega mesta za modele moških srajc, tovarna »PEKO« iz Trziča za modne čevlje, »TOKO« iz Domžal za torbice, itd.

Letos so se modni kreatorji poskusili približati čim sodobnejši liniji, da so mnogi modeli navdušili gledalce modnih revij, ki so bile v sklopu sejma, trgovska mreža pa je zagotovila, da bomo vse te modele v kratkem in po zmernih cenah lahko kupili v naših trgovinah.

Po vseh teh uspehih je letošnji sejem mode dosegel tudi rekorden poslovni uspeh; vrednost sklenjenih kupčij presega 21 milijard dinarjev, kar je vsekakor rekorden dosežek vseh dosedanjih tovrstnih prireditev.

New Hospital in Ljubljana

The work on the new hospital, the largest health institution and future center of scientific and research work as well as education of health workers, is going to start this year. The expenses for building, planned for a period of four to five years, and furnishing will amount to about 20 billion dinars.

Začetek gradnje nove bolnišnice

V Ljubljani, središču Slovenije, bomo letos začeli graditi največjo zdravstveno ustanovo — novo bolnišnico, kjer bo prostora za 850 bolnikov, hkrati pa bo to tudi osrednja institucija za znanstveno raziskovalno delo in učna baza za vzgojo zdravstvenih delavcev. Stroški za gradnjo in opremo bodo znašali okrog 20 milijard din, bolnišnico pa bodo gradili štiri do pet let.

Naši ljudje v zamejstvu so imeli že gotovo velikokrat priložnost brati in slišati o tem, kako zelo smo okrepili zdravstveno službo po osvoboditvi, tisti, ki so obiskali staro domovino, pa so lahko tudi sami videli, kako sodobne zdravstvene domove, postaje in dispanzerje imajo v mestih in na podeželju. Na ureditev omrežja teh osnovnih zdravstvenih ustanov smo morali namreč najprej misliti zato, da so bolni ljudje dobili zdravstveno pomoč čimprej in čim bližje svojih naselij. Hiter dvig zdravstvene ravni, približanje srednjeevropskim razmeram ter želja, da bi bolnim čim bolj učinkovito pomagali, pa je sprožilo drugo važno vprašanje — namreč razširitev bolnišnic. Število postelj je postajalo vse bolj pereče, kakor hitro je zdravstveno zavarovanje zajelo tako rekoč celotno prebivalstvo, in marsikatera bolnišnica smo v minulih letih razširili. Tudi sedaj

nosila ime narodnega heroja domačina Ivana Skvarča. To je bil obenem tudi uvod v začetek proslave ob 20-letnici osvoboditve.

Rudnik Trbovlje-Hrastnik je investirал gradnjo montažnih hišic za družine rudarjev. Tako je zraslo na Neži 8 hišic, ki so sprejele 32 družin, 24 družin pa se je vse-lilo v že dokončan stolpič, ki je prvi izmed štirih, na Keršičevem hribu; stanovanja so opremljena z vsem, kar je potrebno za pri-jetno bivanje in so novi stanovalci zelo zadovoljni. Ko bo zgrajen še trboveljski nebotičnik, bo stanovanjsko vprašanje v Trbovljah vsaj delno rešeno.

Celje dobi za regulacijska dela 3 milijarde dolgoročnega posojila. Zato bodo izdelali podroben načrt za regulacijo neurejenih vodotokov, ki povzročajo pri sotočju v Sa-vinjo nevarne poplave. Struga Voglajne je deloma že regulirana, za preostali odsek pa že izdelujejo načrt. Za regulacijo je predviden tudi del Hudinje in Vzhodne Ložnice; pri delih bodo verjetno pomagali tudi občani s prostovoljnim delom.

Kolektiv celjske cinkarne rešuje stano-vanjske probleme svojih članov uspešno in hitro na ta način, da je odkupil zemljišče za zidavo enodružinskih hišic. Graditelji so dobili od podjetja posojilo in gradbeni material; sami pa so pomagali z delom. V enem letu je zrastle 23 hišic.

Velenje. Gradbeno podjetje Vegrad, ki je začelo sodelovati s petimi podjetji, se lahko pohvali z lepim uspehom: 36-stanovanjsko stolpnico, ki so jo prej gradili 2 leti, so v kooperaciji zgradili v 9 mesecih.

Vransko. Lovska družina je to zimo prire-dila velik lov na divje prašiče, ki so se ga poleg domačih lovcev udeležili tudi lovci iz Avstrije. Gostje iz Avstrije so bili slo-venski rojaki, ki so večinoma sodelovali v narodnoosvobodilni borbi. Obljubili so, da se bodo z veseljem odzvali naslednjemu vabilu na lov in takrat pripeljali s seboj tudi svoj lovski pevski zbor. Lov je bil uspešen: ustrelili so 5 divjih prašičev in gamsa-samotarja.

Mariborska tekstilna tovarna si je kot iz-voznik pridobila v arabskem svetu dober glas. Lani je v arabske dežele izvozila ve-like količine blaga. Pretežen del izvoza pa gre na zah. evropska, ameriška in azijska tržišča, največ v Italijo in Avstrijo. V Zah. Nemčijo pa izvažajo skupaj z »Muro« v obliki konfekcije. Poleg tkanin izvažajo še sukanec, lesene kotvice in prejo.

Mariborska tovarna avtomobilov TAM je odposlala v Kolumbijo 49 kamionov z nosilnostjo 7,5 tone. Vrednost te pošiljke znaša 458.000 dolarjev.

Mariborska tovarna »Zlatorog« je ustanočila lastni razvojni inštitut, ki bo s sorodnimi znanstvenimi institucijami pripravljala predloge za uvajanje sodobne tehnologije v industrijsko proizvodnjo mil, detergentov in kozmetičnih preparatov. Podjetje bo v ta namen pripravilo štiri nove laboratorije in republiški center za dokumentacijo. »Zlatorog« je druga najmočnejša tovarna te vrste v državi in izdeluje zdaj približno sto pralnih in kozmetičnih preparatov.

Mariborska »Metalna« bo izdelala in montirala za elektrarno Kirirom v Kambodži doslej najdaljši cevovod v skupni vrednosti 700.000 dolarjev. Energoprojekt iz Beograda pa je prevzel celotno izgradnjo te kamboške hidrocentrale.

Na Vrhniki je znana slovenska čipkarica Julka Fortuna organizirala čipkarski tečaj za šolske otroke. Tečaja se je udeležilo več kot 80 mladih čipkaric in čipkarjev, ki se prav pridno uče.

V Murski Soboti so sprejeli sklep za gradnjo velike centralne kuhinje s kapaciteto 5000 obrokov, ki bo skrbela za prehrano uslužbencev podjetij »Mure«, »Panonija« in drugih.

V Petrovcih, v kmetijski zadrugi so ustanovili samostojni lovski obrat, vanj so vključili 4 lovske družine. V kratkem bodo začeli graditi moderno fazanerijo za vzrejo 20.000 fazanov letno. Letos so v Petrovcih že organizirali poskusno rejo fazanov, ki je lepo uspela.

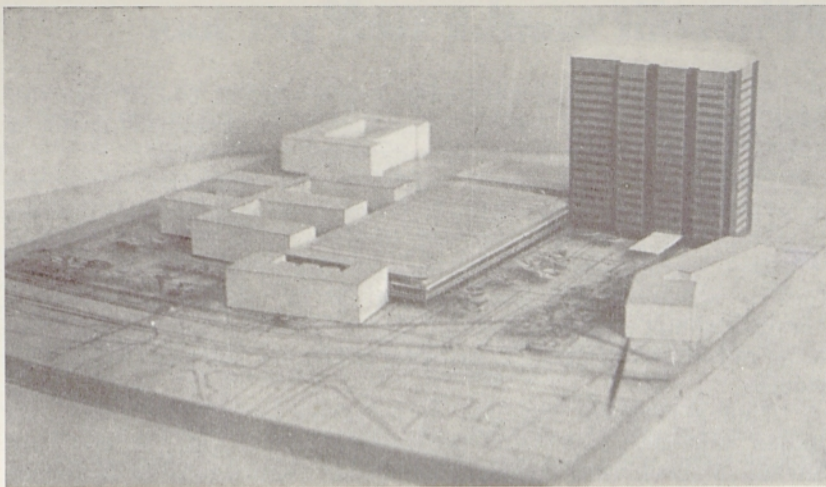
V Radgonski občini so to zimo pripravili vrsto šol, predavanj in tečajev za odrasle. Najbolj obiskane so bile šole za starše s predavanji o vzgoji, zdravstvu in pravnih vprašanjih.

V koprski luki so začele obratovati nove naprave za iztovarjanje sipkih tovarov z ladij. Gre za dvojni avtomatizirani napravi švicarske izdelave, ki po ceveh sesata sipki tovar z ladje v skladišče, kjer ga sproti spravljata v vreče po 50 ali 75 kg, nato pa jih po posebnem transporterju pošljeta iz skladišča naravnost na kamione. Napravi izkladišča dnevno 2000 ton sipkega tovara.

Koper. Glas o dobri kvaliteti Tomosovih motorjev sega vedno bolj tudi v države na zahodu, kjer je sicer močna konkurenca svetovno znanih tovarnih izdelkov. Tako je tovarna Tomos pred kratkim dobila več naročil za mopede iz Boltona, ki je eno največjih središč motošporta v Vel. Britaniji. Čeprav še ne gre za večja serijska naročila, je to vendarle lep uspeh, saj sodi Anglija med prvake svetovne industrije motorjev.

Piranska splošna plovba je uspešno zaključila poslovno leto 1964. Imela je več kot za 10 milijard prometa, od tega je bilo čistega dohodka blizu dve milijardi, ki jih bodo v glavnem porabili za soudeležbo pri nakupu novih plovnih enot in modernizacijo svojega ladjevja.

Ljubljanski kmetijski inštitut je po večletnem delu privzgojil 5 novih vrst krompirja, ki ima še boljšo kakovost in daje večje donose kot krompir, ki so ga doslej gojili pri nas. Poleg tega pa je zvezna komisija priznala še 31 sort raznih novih rastlin: pšenice, povrtine, koruze, trav, ki so jih privzgojili v kmetijskih inštitutih v

ima Slovenija v načrtu za prihodnjih sedem let tak račun, da bo dobri dve tretjini denarja, ki je namenjen za zdravstvene gradnje, namenila za bolnišnice. Novi trakti so že dograjeni v Trbovljah, v Kranju, letos bo končana gradnja v Novem mestu, na novo pa širijo bolnišnice v Mariboru, Novi Gorici in Kopru.

Gradnja ljubljanske bolnišnice bo ta organski razvoj povezala v celoto. Tu je namreč sedež medicinske fakultete, pa tudi drugih višjih in srednjih šol za zdravstvene delavce je veliko, medtem pa se razmere v stari bolnišnici razen nekaj dozidav niso bistveno spremenile. Ne le pomanjkanje postelj za bolnike, tudi pritisk, da naj Ljubljana poskrbi za čim več šolanega zdravstvenega osebja, ki ga potrebujejo v mestih in na podeželju, je pospešil odločitev, da začnemo zidati novo bolnišnico.

Vse priprave, ki so potrebne za začetek del, so domala končane. Gradbišče so izbrali v bližini starih klinik, neposredno za veliko novo specialistično polikliniko. Načrti in projekti pa so tudi že domala pripravljeni. Gradili bodo stavbo po moderni zasnovi. Bolniški oddelki bodo razmeščeni v 16-etažni stolpnici, pod zemljo pa bodo še tri etaže. Vsi prostori za diagnostiko in terapijo, to so operacijske dvorane, sobe za intenzivno nego bolnikov, aparature, laboratoriji itd. pa bodo razmeščeni v podolgovati enonadstropni vmesni stavbi.

V nove prostore se bo preselila vsa kirurški klinika z nezgodnim oddelkom in nevrokirurgijo, del interne klinike in oddelek za ginekologijo in porodništvo. Tak je načrt za prvo fazo izgradnje medicinskega centra. Vse — lokacija in sedanje gradnje pa so prilagojene tako, da bo mogoče v kasnejših letih ta center razširiti še za druge klinike, ki bodo tako postopoma tudi prišle iz sedanjih slabih in pretesnih prostorov do ustreznih pogojev za svoj razvoj.

V Ljubljani in vsej Sloveniji smo na to gradnjo, za katero so delali načrte štiri leta, zelo ponosni. Prav gotovo je najpotrebnejša investicija, ker nam zagotavlja, da bodo imeli bolniki udobnost in najsodobnejši način zdravljenja. Fakulteta in druge zdravstvene šole bodo lahko sprejemale večje število slušateljev. Z moderno opremo in razvojem znanstveno-raziskovalnega dela pa bo zagotovljen razvoj medicinske stroke, da ne bo zaostajala za drugimi napredno razvitimi deželami.

Stroški za to gradnjo so seveda razmeroma visoki. Sredstva, tako je sedaj dogovorjeno, bo delno prispevala republika, in sicer za tiste ureditve, ki jih terja nova institucija kot učna bolnišnica in za osnovo znanstvenemu delu. Občine ljubljanskega okraja pa bodo prispevale ostali dve tretjini neposredno za hospital. Odmeriti 20 milijard v naslednjih štirih oziroma petih letih prav gotovo ne bo lahko, toda občani menijo, da je bolje odložiti kakšne druge gradnje, ker je bolnišnica prav gotovo najbolj potrebna ustanova.

- 1
Maketa nove ljubljanske bolnišnice
- 2
Pomladanski izlet v Logarski dolini

vsej Jugoslaviji. Te sorte se odlikujejo z večjo rodovitnostjo in drugimi dobrimi lastnostmi.

Agrokombinat — Emona se je z izvozom mesa, mesnih izdelkov, konserv, pisanega goveda in plemenskih svinj uvrstil med glavne izvoznike v Sloveniji. Lani je izvozil za 4.158.860 dolarjev blaga, največ v Italijo, Anglijo, Francijo, Nemčijo, Belgijo in Švico. Izvoz plemenskih svinj obeta tudi letos zelo donosen posel v vrednosti pol milijona dolarjev.

Na Viču v Ljubljani je vse več zasebnih gostišč, ki jih vodijo privatni lastniki. Njihove gostilne, ki skrbijo predvsem za domačo hrano in pijačo, so vedno polne zadovoljnih gostov.

Industrijski kombinat Kamnik je lani dosegel lepe uspehe. Tik pred novim letom so odprli novo 6000 kvadratnih metrov ve-

1

2

liko delovno halo, največjo daleč naokrog. V njej stoji ogromna električna peč za žganje keramike. V kombinatu izdelujejo kondenzatorje, izolacijski material in druge tehnične predmete; mnoge od njih izdelujejo edini v državi in jih tudi precej izvažajo. Izdelujejo pa tudi modne gumbes najmodernejših oblik in izdelave; zanimivo je, da so na ljubljanskem sejmu mode s svojimi modeli gumbov prehiteli Firenze za cel mesec! — Temu uspehu primerni so tudi zaslužki delavcev, ki so s svojimi dohodki (priden delavec zasluži 100—150 tisoč dinarjev na mesec) zelo zadovoljni.

Tovarna »Svilanit« iz Kamnika se je povezala s tovarno »Frotir« iz Makedonije; obe tovarni se bosta med seboj dopolnjevali; »Svilanit« bo skrbel predvsem za laboratorijsko delo in zahtevnejše delovne faze, »Frotir« pa bo prevzel manj zahtevno proizvodnjo. Konkretno: »Frotir« bo tkal blago za avtomobilske prevleke, »Svilanit« pa kaširal, strigel in opravil druga finalna dela. Novica o tem uspešnem sodelovanju je spodbudila tudi tovarni iz Požarevca, ki sta poslali v Kamnik delegacijo s prošnjo, naj bi »Industrija pohištva STOL« tehnično pomagala njihovi tovarni pohištva, »Svilanit« pa tovarni »Svile«.

Tovarna »Svilanit« je organizirala tudi delo na domu. Gospodinje izdelujejo zanj kravate, šale, sličinke in podobno drobno konfekcijo, ki jo ukroji tovarniške prikojevalke, gospodinje pa nato sešijejo. S tem načinom dela so zadovoljni vsi: tovarna, ki bi sicer morala organizirati samostojen konfekcijski oddelek, delovni prostor, nakupiti stroje itd., prav tako pa so zadovoljne tudi gospodinje, saj so lani s tem delom zaslužile čistih 24 milijonov dinarjev.

V Begunjah je tovarna športne opreme »Elan« dobila novo skladišče za izgotovljen material; avgusta letos bo nato končana cela rekonstrukcija tovarne, ki izdeluje smuči, ki slovijo daleč po svetu.

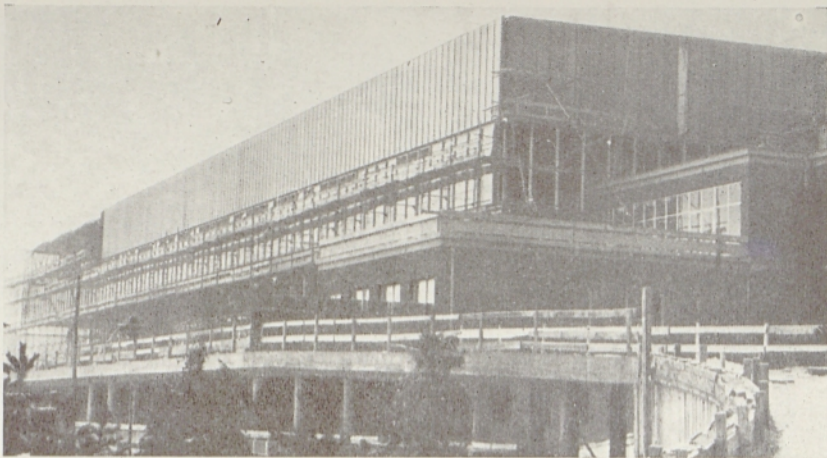
V Kranju so pripravili urbanisti idejni načrt bodočega Kranja in ga dali na javno razpravo, da bodo o njem povedali svoje mnenje še kranjski občani.

V Žirovnici so odprli obrat industrijskega kombinata »Planika« iz Kranja. Že v prvi fazi bodo v njem našle zaposlitev žene iz Žirovnice, Jesenice in okolice; njih število bo pozneje še naraslo.

Jesenice. V času rekonstrukcij in novogradnje v železarni so člani kolektiva izredno poživili novatorsko in izumiteljsko dejavnost. Komisija, ki obravnava posamezne predloge tehničnih izboljšav, je lani sprejela 50 predlogov, ki že prinašajo več sto milijonske prihranke in koristi. Novatorjem teh izboljšav so izplačali nad dva milijona stimulativnih odškodnin.

V Ljubljani je ob Titovi cesti zrasla nova poslovna stavba, v katero so se vselili investitorji podjetja Agrotehnika, Elektro-Ljubljana in Slovenija-cesta. Novi objekt, grajen po načrtih prof. Eda Mihevca, ima tloris v obliki črke L. Nižji trakt ima šest nadstropij, višji pa osem, v zemlji pa sta še dve etaži, v katerih so velika skladišča. Nova poslovna stavba je lepa pridobitev za središče Ljubljane.

Ljubljanska radio-televizijska postaja je imela do konca leta 1964 prijavljenih blizu pol milijona radijskih in nad 70.000 televizijskih naročnikov.

In International Arena

This year, Yugoslavs are going to take part in 19 world and 32 European sports events. No lull in sports, often observed after Olympic games, has occurred this year, which will abound in a series of championships, in some of which we have a good chance of success: in the world championship in table tennis taking place in April in Ljubljana, further, in the world championship in wrestling, Helsinki, June 1965. Wrestlers have so far never disappointed us, and were also among the best competitors of our Olympic team in Tokyo.

Our hope and best wishes will further be with our gymnasts, basketball players, and rowers, who have all achieved considerable success these last years and are going to represent our country in European championships this year. The world champion and Olympic winner Miro Cerar, the silver basketball team of the world championship in Brazil, fourth place of the racing-eight in Tokyo, guarantee that in the forthcoming events our wishes and expectations will be met.

There will be other competitions we will participate in: volleyball, cycle racing, handball for women, and the first to come, ice hockey at the beginning of March in Finland.

V mednarodni areni

Jugoslovanski športniki bodo letos sodelovali na 19 svetovnih in 32 evropskih prvenstvih. Čeprav je leto po olimpijskih igrah ponavadi nekoliko manj živahno, pa je letos na sporedu vrsta svetovnih in evropskih prvenstev, kjer pričakujemo ugodno uvrstitev naših športnikov. Vsekakor velja omeniti svetovno prvenstvo v namiznem tenisu, ki bo aprila meseca v Ljubljani, ter svetovno prvenstvo v rokoborbi, ki bo meseca junija v Helsinkih na Finskem. Posebno rokoborci nas doslej še niso razočarali, saj so bili tudi na olimpijskih igrah v Tokiju med najbolj uspešnimi člani naše olimpijske odprave.

Še bolj nestrpno pa bomo pričakovali poročil z evropskih prvenstev v rodbni telovadbi, košarki in veslanju. Prav v teh panogah so jugoslovanski športniki zadnja leta dosegli največje uspehe. Svetovni prvak in olimpijski zmagovalec Miro Cerar, »srebrna« košarkarska vrsta na svetovnem prvenstvu, četrto mesto osmerca na veslaški olimpijski preizkušnji — to so aduti, s katerimi bodo jugoslovanski športniki stopili v areno med najboljše športnike sveta.

Na svetovnih prvenstvih bodo nastopili tudi odbojkarji, kolesarji in igralka rokometa, prvi pa se bodo spustili v boj hokejisti, ki jih čaka v začetku marca nastop na Finskem.

J. S.

Športniki z vseh kontinentov v Ljubljani

Svetovno prvenstvo v namiznem tenisu bo letos največja športna prireditev v Jugoslaviji. Ljubljana bo gostila nekaj sto športnikov z vseh dežel sveta. Doslej so se že prijavile reprezentance 50 držav. Pokroviteljstvo nad to prireditvijo je prevzel predsednik republike maršal Tito.

V Tivoliju zraven muzeja NOB mrzlično gradijo novo veliko dvorano, ki bo imela 12.000 sedežev. Dvorano bo moč pregraditi tako, da bo v enem prostoru 5000, v drugem pa 7000 sedežev. V dvorani bodo lahko hokejske, košarkarske in rokometne tekme in sploh najrazličnejše športne prireditve, zraven pa bo namenjena tudi kulturnim prireditvam in raznim festivalom. Gradijo jo domača podjetja Metalna, Tehnika, Termika in IMP, sodeluje pa še vrsta drugih podjetij. Svetovno prvenstvo v namiznem tenisu bo prva prireditev v novi dvorani. Tekmovanje se bo pričelo 15. aprila in prireditelji imajo ta čas polne roke dela. Urediti je treba še vrsto malenkosti. Mimo športnikov pričakujejo v Ljubljani še množico turistov, ki bi radi videli za zeleno mizo najboljše mojstre bele žogice. Vsem naj bi ostal čim bolj prijeten spomin na bivanje v Ljubljani. Prireditelji ne pozabijo na nobeno malenkost. Med drugim bodo pripravili za goste vrsto izletov, v hotelih pa, kjer bodo prebivali, bodo lahko izbirali med jugoslovansko, evropsko, ameriško in azijsko-afriško kuhinjo.

Jugoslovanski namizni tenis uživa v svetu velik ugled. Naši najboljši igralci so doslej pobrali na največjih tekmovanjih že vrsto lovorik, zato odločitev mednarodne namiznoteniške zveze, da zaupa izvedbo svetovnega prvenstva Jugoslaviji, ne preseneča. Mladi igralci: Istvan Korpa, Edvard Vecko in Cirila Pirc uspešno stopajo po poti, ki so jo v mednarodno športno areno utrli Marković, Harangozo in Dolinar. Slednja dva sta bila pred leti tudi svetovna prvaka v parih.

Janez Snoj

Kratke športne novice

Na umetnem drsališču na Jesenicah je bilo v začetku februarja XV. evropsko prvenstvo v kegljanju na ledu. Med 144 tekmovalci so se tudi Jugoslovani kar dobro odrezali. Jeseničan Karel Koblar je med posamezniki zasedel drugo mesto.

Tekmovanje bi moralo biti na Blejskem jezeru, toda zaradi nenadne odjuge, ki je močno zmeščala led, so se morali tekmovalci preseliti na jeseniški umetni led pod Mežakljo.

Na smučarski skakalnici v Ljubljani je bilo letošnje republiško prvenstvo v skokih. Že tretje leto zapored je zmagal ta čas najboljši jugoslovanski skakalec Jeseničan Ludvik Zajc.

FIS-A tekmovanje za ženske na Pohorju je bilo letos največja smučarska prireditev v Jugoslaviji. Na mariborskih smučiščih je nastopilo 40 tekmovalk iz 12 držav. V slalomu in veleslalomu je zmagala komaj 15-letna Francozinja Florence Steurer. Jugoslovanke so to pot vozile zadovoljivo, saj se je Majda Ankele uvrstila v slalomu na 8. mesto, Krista Fanedl pa je bila 11. v veleslalomu.

FIS-A competition for women on Pohorje, with participation of 40 competitors from 12 countries, has been the greatest skiing event in Yugoslavia this year. The 15-year old Florence Steurer from France became the champion in slalom and giant slalom. The Yugoslav competitors were satisfactory; Majda Ankele was eighth in slalom and Krista Fanedl eleventh in giant slalom.

»Kompas«, ljubljansko turistično in avtobusno podjetje je v zimskem času organiziralo več avtobusnih izletov za šolsko mladino po izjemno znižanih cenah; s tem žele omogočiti otrokom čim večjo udeležbo na šolskih izletih. Šoli, ki bo poslala na izlete največ šolarjev, bo »Kompas« odobril brezplačen prevoz za 35 najboljših učencev in to v maju, v okviru proslav 20-letnice osvoboditve Ljubljane.

Jugotekstil — izvozno-uvožno podjetje iz Ljubljane je lani povečalo izvoz za 51 odstotkov v primeri z letom 1963. Jugotekstil izvažajo v 30 držav, od tega odpade 70 odstotkov na Zahodno Nemčijo, Švico, Italijo, Anglijo, ZDA, Holandijo, Avstrijo in Češkoslovaško.

Tovarna »Iskra« gradi v Indiji tri tovarne, za katere je izdelala projekte in vso potrebno opremo, priučila bo strokovne kadre in organizirala celotno poizkusno proizvodnjo. Večino strojev so v »Iskri« že izdelali in jih bodo do konca marca doposlali v Indijo.

»Iskra« je sklenila pogodbo s pošto direkcijo mesta Beograd za izdelavo in montažo 5 novih javnih avtomatskih telefonskih central modernega tipa »Crossbar« s koordinatnimi stikalniki.

»Tekstilana«, tovarna tekstila v Kočevju je lani kljub zastareli opremi dosegla prvo milijardo v proizvodnji. Delovni kolektiv si je zelo prizadeval in izboljšal kvaliteto izdelkov in organizacijo dela; za letošnje leto so zvišali proizvodni plan za 20 % in sklenili, da bodo poskrbeli tudi za izvoz.

V Dobovi na Dolenjskem je podjetje za popraviljanje voz lani popolnoma obnovilo 868 železniških voz, tekoča popravila pa so opravili na 1600 vozovih. Podjetje je znano po solidnih uslugah in zmernih cenah; kljub nizkim cenam pa so se v zadnjem letu prejemki delavcev znatno izboljšali.

1 | 2

¹
V Tivoliju v Ljubljani mrzlično gradijo veliko športno dvorano, ki bo imela 12.000 sedežev

²
Smučarka Majda Ankele se je v slalomu na Pohorju uvrstila na 8. mesto

KULTURNI ZAPISKI

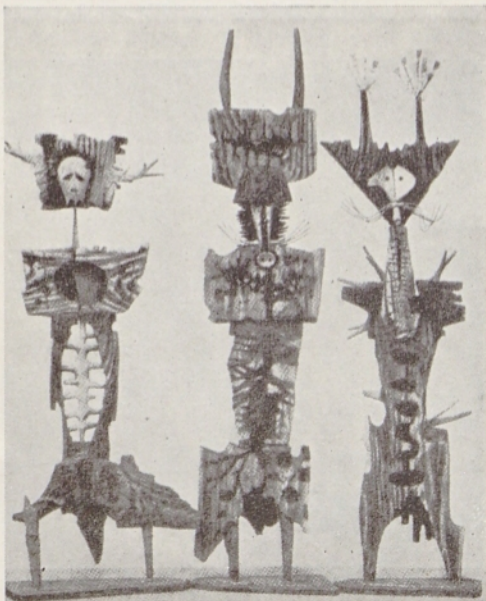
Letošnje Prešernove nagrade

Akademija risarske umetnosti iz Firenz, najstarejša umetnostna akademija na svetu, je ob svoji 400-letnici izbrala za nova častna člana tudi slovenska slikarja Božidarja Jakca in Franceta Miheliča iz Ljubljane. V statutih akademije je zapisano, da volijo častne akademike »izmed najbolj znamenitih italijanskih in tujih umetnikov, ki so bistveno prispevali k utemeljitvi risarske umetnosti na svetu.«

Pianistka Dubravka Tomšič je imela v Romuniji več nad vse uspešnih koncertov; nastopila je v Bukarešti in Cluju; ugledni romunski glasbeni kritiki so ji napisali zelo pohvalne ocene.

Razstavo sodobne italijanske knjige, ki obsega 350 del in prikazuje po razdelkih geografske, beletristične, znanstvene in druge knjige, so prikazali v Novi Gorici, Mariboru, Novem mestu in Kopru.

Na blejskem otoku so arheologi našli na nove dragocene najdbe. V cerkvi so odkrili temelje stare romanske cerkve iz 13. stoletja. Po velikosti temeljev sklepajo, da je bila cerkev velika; v sredini oltarnega dela se je nahajal grob. Cerkev je bila okrašena z lepimi, zelo starimi freskami. Zaradi teh najdb bodo morali spremeniti načrte obnavljanja.

Vsako leto, na Prešernov dan, je pesnikov spomenik okrašen z rdečimi nageljni, ki jih tja polože neznani ljudje pesniku v spomin na tista težka leta, ko je prav njegova pesem bodrila in hrabrila slovenski narod v borbi za svobodo, za neodvisnost.

Letos je minilo dvajset let, odkar je bil 8. februar proglašen za slovenski kulturni praznik in obenem mineva 20 let, odkar si je naš narod priboril svobodo. Zavaljo tega je bil letošnji Prešernov praznik še posebno slovesen; vse šole, vse kulturne ustanove v vseh večjih in manjših krajih Slovenije so pripravile številne prireditve, s katerimi so počastili spomin velikega pesnika. Naj naštejemo nekatere:

V Mariboru so ta dan odprli obnovljeno mestno knjižnico, na občini pa so priredili sprejem za najmarljivejše učence in dijake ter najbolj prizadevne učitelje z vseh šol v občini.

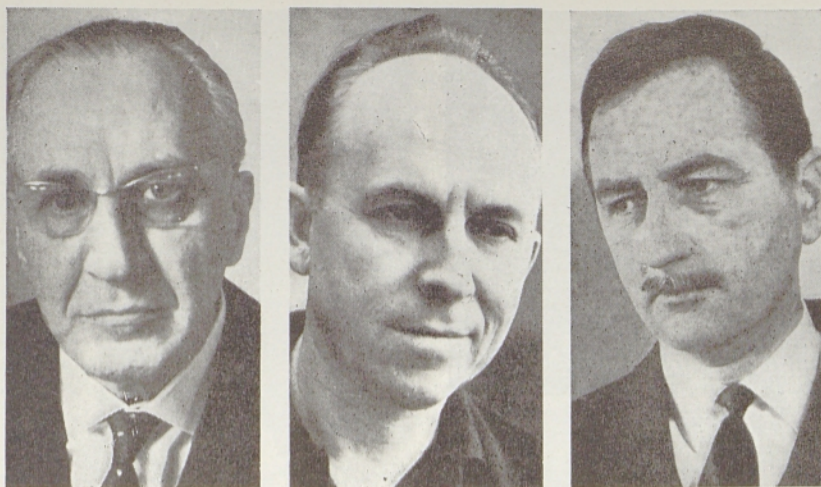
V Zagorju so odprli novo šolsko poslopje in pripravili razstavo del slikarske kolonije Zagorje-Izlake; mladinski pevski zbor je imel samostojen koncert, poleg tega pa je bila na programu še prireditev »Zagorjani — Zagorjanom«, na kateri so nastopili znani umetniki in kulturni delavci — zagorski rojaki.

V Kranju so pripravili celo vrsto prireditev. Odprli so razstavo gorenjskih likovnikov v Prešernovi hiši in galeriji mestne hiše; obnovili so razstavo pesnikovih rokopisov; na literarnem večeru so se predstavili gorenjski književniki; dr. Paternu pa je predaval o povojni slovenski poeziji. Spominski svečanosti na pesnikovem grobu je sledil še spominski večer pod naslovom »Stanu se svojega spomni, trpi brez miru«, na katerem so sodelovali pevski zbor, Oder mladih in člani gledališča. Za zaključek je predsednik občine podelil Prešernove nagrade inž. arh. Romanu Zaletlu za idejni osnutek ureditve Pungarta in njegove okolice, Cenetu Auguštinu za kulturno-znanstveno delo »Zgodovinsko-urbanistični in arhitekturni razvoj Kranja« ter Henrik Marchlu za samostojno razstavo in dosedanje delo na področju slikarstva.

V Idriji so v počastitev slovenskega kulturnega praznika podelili Bevkove značke vsem dijakom, ki so prebrali določeno število knjig in se naučili več pesmi.

Založba mladinske knjige je počastila Prešernov spomin s posebno lepo opremljeno izdajo dveh knjig velikega formata: France Prešeren »Poezije in pisma« in delo Antona Slodnjaka »Prešernovo življenje«. Prva knjiga vsebuje celotno Prešernovo delo, ki ga je uredil dr. Anton Slodnjak; nemška besedila pesmi in pisem so natisnjena v originalu in slovenskem prevodu; tako bo bralec v eni knjigi našel vse, kar je naš največji pesnik napisal.

Osrednji dogodek slovenskega kulturnega praznika pa je bila podelitev Prešernovih nagrad za največje kulturne stvaritve v preteklem letu. Letošnje nagrade so prejeli (kot smo na kratko že po-

France Mihelič: Kurenti (1963 polikromiran les)

Dramski umetnik Vladimir Skrbinšek

Slikar France Mihelič

Inž. Marko Turk

1 | 2 3 4

ročali) *France Mihelič* za umetniško dovršeno idejno zasnovo figurativnega in scenskega inventarija, namenjenena lutkovni uprizoritvi Materlinckove Sinje ptice; *Vladimir Skrbinšek* za igralski umetniški opus v letu 1964; *Marko Turk* za oblikovanje elektroakustičnih instrumentov, ki predstavljajo enega izmed najvišjih dosežkov industrijskega oblikovanja ne le pri nas, ampak tudi v mednarodnem merilu.

Poleg Prešernovih nagrad pa je predsednik upravnega odbora Prešernovega sklada SR Slovenije dr. Helij Modč razdelil 15 nagrad Prešernovega sklada kot priznanje in vzpodbuda mlajšim ustvarjalcem. Te nagrade so prejeli:

Jože Bevc za dosežke na področju kratkometražne filmske satire, predvsem s filmoma »Občan Urban« in »Soseđa«. Za igralske stvaritve *Polde Bibič* in *Dare Ulaga*. Književniki *Tone Pavček* za svojo zbirko pesmi »Ujeti ocean« in *Ciril Zlobec* za zbirko pesmi »Najina oaza«, *Smiljan Rozman* pa za roman »Družčina«. Violinist *Rok Klopčič* za solistično reprodukcijo v letu 1964 na številnih koncertih v Sloveniji in v vsej Jugoslaviji. Skladatelj *Alojz Srebotnjak* za svojo skladbo Micro-Songs, ki pomenijo novost v slovenski glasbeni literaturi. *Pavel Šivic* za skladbo Alternacije za simfonični orkester, ki se uvršča med najboljša dela in pomeni pomemben prispevek k slovenski simfonični literaturi. Slikar *Bogdan Borčič* za slikarske stvaritve, razstavljene v letu 1964. V njegovih delih je čutiti elementaren pristop k obravnavi likovne motivike, kar daje njegovim slikam pečat studioznosti in samoniklosti. Grafik *Andrej Jemec* za grafične stvaritve, v katerih rešuje avtor vidike novih prostorskih razsežnosti s sodobnimi likovnimi elementi. Slikar *Štefan Planinc* za slikarske stvaritve, ki so zrasle iz globokih osebnih pobud in nakazujejo še velike razvojne možnosti. Arhitekt *Miloš Bonča* za realizacijo trgovskega objekta v centru Šiške, ki se z jasno in premišljeno konstrukcijo uvršča med najboljša objekta na tem področju pri nas. Arhitekt *Janez Lajovic* za realizacijo hotela »Prisank« v Kranjski gori, ki jo odlikuje enotna, čista in dosledno izpeljana zamisel oblikovanja v gorenjskem pokrajinskem okolju. Arhitekt *Mirko Zdovc* za notranjo ureditev Doma družbenih organizacij v Mariboru.

Na univerzi pa je rektor univerze prof. inž. Albert Struna, potem ko je pozdravil ugledne goste, med njimi podpredsednika izvršnega sveta Bena Zupančiča in predsednika prosvetno-kulturnega zbora Iva Tavčarja, nagradil 76 študentov za njih diplomska dela in seminarske naloge. Šest najboljših nagrajencev z raznih fakultet je prebralo izvlečke svojih del, prof. inž. Struna pa je nato v svojem govoru pozval študente, naj zvesto slede Prešernovi pesniški zapuščini in naj ljubijo in časte slovenski jezik, saj je lep in čist jezik največja moč ljudstva.

J. M.

Hornist Jože Falout je kot solist nastopil v Marijskih Laznih; pianist *Acı Bertoncelj* pa je za francosko radiotelevizijo posnel vrsto jugoslovanskih klavirskih skladb.

Naš pevec — kipar na dunajski televiziji. Član mariborske opere *Aleksander Kovač* razstavlja na Dunaju svoje plastike iz železa, ki jih ustvarja poleg svojega rednega poklicnega dela. Pred kratkim jih je nekaj pokazal na televizijski oddaji in obenem zapel slovensko narodno pesem »Pojdem na prejo«.

Mariborski profesor Vogrič se na povabilo danskih esperantistov že šesti mesec mudi v Köbenkavnu, kjer predava o Jugoslaviji in poučuje esperanto. Predavanje o naši državi je imel med drugim tudi v Malmöju na Švedskem. Njegova predavanja, spremljana z diapozitivi, so vzbudila med Danci mnogo zanimanja za letovanje na našem Jadranu.

Prosvetno društvo Barkovlje pri Trstu je razpisalo natečaj za prvi festival otroških popevk za leto 1965. Namen tega natečaja je pritegniti čimveč sodelavcev in ustvarjalcev in vzbuditi zanimanje za slovensko pesem. Upajo, da bodo tako našli najprimernejši glasbeni izraz za slovenske otroke. Ta pobuda prosvetnega društva v zamejstvu je zelo razveseljiva, saj skuša poživiti in najti nove oblike, s katerimi bodo pritegnili zanimanje osnovnošolske mladine za slovensko pesem.

Slovenski slikar Marij Pregelj je v Bukarešti odprl razstavo svojih slikarskih del. Ob tej priložnosti je romunska nacionalna galerija odkupila tri njegova dela.

V Londonu so deset dni vrteli stominutni program turističnih filmov o Jugoslaviji, ki so prikazovali najlepše kraje naše domovine. Zanimanje za te predstave je bilo zelo veliko.

Film »Skopje 63« je dobil še eno pomembno priznanje na televizijskem festivalu v Monte Carlu. Na tej prireditvi je dobil ta film »zlato nimfo« v kategoriji filmov, ki najbolj prikazujejo krepitev razumevanja med narodi.

V New Delhiju, na tradicionalnem mednarodnem otroškem tekmovanju v slikanju in pisanju literarnih del, je dobilo nagrade tudi devet dečkov in deklic iz Jugoslavije. Iz Slovenije so bili nagrajeni *Marjetka Krese* in *Eva Scagnetti* iz Ljubljane, *Darja Osterman* iz Celja in *Vinko Vasle* iz Velenja.

ZEMLJA, težka in temna,
z vonjem in duhom stoletij,
s plodnostjo ledij,
zemlja, težka in temna,
ti, ki iz tebe je sla in rojstvo in rast,
ti, ki ustvarjaš klas
in rōke in prsi in usta
in jih spet jemlješ čez čas
vase za zmeraj,
te rōke nebogljene očisti,
naj zadišijo po tebi,
naj bodo veje z zelenimi listi,
in prsi razgrebi,
naseli v njih ptice,
in usta oplōdi
v vodi praslē, v dnu govorice
odrešujoče, vse zmagujoče pesmi!
Daj pesmi, daj pesmi,
lavo plodnih besed, čudežno breme,
preden prekriješ rōke — veje zelene,
preden ležeš na prsi, na ptice in njihove
pesmi,

preden napolniš usta,
preden napolniš usta,
z brezupnostjo molka in plesni
za zmeraj.

Soba

CIRIL ZLOBEC

(Opis prostora)

ŠTIRI STENE, strop in pod,
ki si stoje nekoliko preblizu.
Obupan, da je vse tako tesnō,
sem se zgrozil: Kako bom živel v njej.

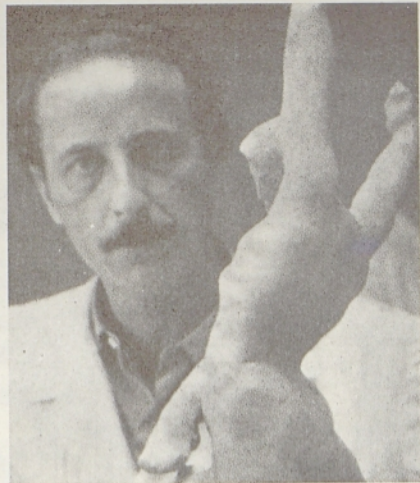
Za mizo sem posadil svojo moško voljo,
delo in načrte razprostrl pred njo
in obstrmel: ni jim tesnō.

Pogrnil sem ležišče za utrujenost,
pripravil kot za jeznoriti spanec,
za lahkomišljeno prebujanje
in obstrmel: ni jim tesnō.

Odprl sem okno in s prostranih
pašnikov,
igrišč in daljnih sanj poklical
razkropljeno čredo svojega otroštva:
prišlo je in z bosimi nogami
rādosno zarajalo po moji tesni sobi
in spet sem ostrmel: ni mu tesnō.

In pohitel sem na pot v nedoživeto:
vse, kar sem kdaj sanjal, sem tu našel
in pripeljal v svojo tesno sobo
in obstrmel: ničemur ni tesnō.

Potem pa mi postalo je tesno od groze:
Kako neznatno je življenje!

Kipar Jakob Savinšek in njegova posmrtna razstava

S posmrtno retrospektivno razstavo akademskega kiparja Jakoba Savinška v ljubljanski Mestni galeriji, je slovenska kulturna javnost počastila spomin in ustvarjalnost tega umetnika, ki je komaj devetintridesetleten umrl za srčno kapjo, sredi umetniške dejavnosti na kiparskem simpoziju v Zahodni Nemčiji v poletju 1961. leta.

Namen in pomen te retrospektivne razstave, ki jo je zelo skrbno in s prijateljsko prizadevnostjo pripravil prijatelj pokojnega kiparja, Ciril Velepīč, je prikazati v prerezu njegov umetniški razvoj, oceniti njegovo delo in mu opredeliti mesto v razvoju slovenske likovne umetnosti, in kulturne raste našega naroda po njegovih umetniških kvalitetah.

Z umetniškim delom je Savinšek začel med vojno; takoj po vojni pa je začel s študijem na Akademiji likovnih umetnosti v Ljubljani, kjer je leta 1949 diplomiral. V desetih letih samostojnega umetniškega dela je večkrat potoval v inozemstvo, kjer je v muzejih, galerijah in ateljejih študiral sodobno evropsko kiparstvo, kar je močno vplivalo na njegov nadaljnji stilni razvoj. Njegove realistično napete forme, ki so prvotno poudarjale vsebino njegovih kipov, so se sčasoma umaknile in prešle v stilizacijo, ki naj poudarja gibanje in notranji ritem.

Že bežen pogled v seznam njegove umetniške zapuščine nam pove, s kakšnim žarom in vnemo je delal. Udejstvoval se je kot kipar, slikar (olje, akvarel, oglje, tuš), grafik (jedkanica, lesorez), knjižni ilustrator in gledališki scenograf; v rokopisu pa so ohranjene številne njegove pesmi iz vojnih in povojnih let.

V mnogih krajih Slovenije stoje njegovi spomeniki. V Ljubljani Drvar, Maska na grobnici slovenskih dramskih umetnikov; na Visokem Ivan Tavčar; v Kobaridu Simon Gregorčič; v Trenti Julij Kugy; v Novem mestu Oton Župančič, Dragotin Kette, Janez Trdina, Boris Kidrič, France Rozman in drugi; v Beli krajini na Vinici Oton Župančič. Najlepši njegovi spomeniki so posvečeni narodnoosvobodilni borbi. Največji in najpomembnejši je celjski spomenik »Vojna in mir«, ki velja za največji in likovno najbolj rešeni spomenik žrtvam narodnoosvobodilne vojne in graditeljem nove Jugoslavije. Na fasadi kulturnega doma v Črnomlju je ustvaril relief Bela krajina. Njegov zadnji veliki spomenik pa je relief na grobnici herojev na Gričku pri Črnomlju. Pri odkritju tega spomenika se je Savinšek z besedami »občutek imam, da ga zadnjič vidim«, poslovil od slovenske zemlje. Odšel je v tujino, da doprinese k plemeniti ideji mednarodnih kiparskih simpozijev. Na enem teh, v Kirchheimu v Zahodni Nemčiji je zaključil svoje življenjsko delo.

Svojo umetnost je črpal iz živega življenja, iz človeka. To mu je bil glavni motiv na začetku in na koncu umetniškega ustvarjanja. Razstava je prikazala okoli 100 plastik, podob, risb, skic, književnih ilustracij, gledaliških inscenarij in javne spomenike v foto povečavah.

Exposicion retrospectiva del escultor Jakob Savinšek

En la Galería de Ljubljana, en el mes de febrero, se realizó la exposición retrospectiva de uno de los mejores escultores eslovenos Jakob Savinšek, que en 1961 encontrándose en el auge de sus creaciones artísticas, en un simposio internacional de escultores en Alemania Occidental murió de un ataque cardíaco a los 39 años de edad. —

En la exposición, que fué muy concurrida, se mostraron alrededor de 100 plásticos, imágenes, dibujos, ilustraciones y fotocopias de sus principales monumentos. Su vida fué corta, pero muy fructífera. Inició sus trabajos artísticos antes de la guerra; luego de la misma comenzó con los estudios en la Academia de artes plásticas de Ljubljana, diplomándose en 1949. — En varias ocasiones viajó al extranjero, visitando museos, galerías y atelies, estudiando escultura contemporánea, que en gran parte le ayudó a desarrollarse artísticamente. —

Sus creaciones artísticas las extraía de la vida misma del individuo. Esto fué su principal motivo desde el comienzo hasta el inesperado y pronto fin de sus creaciones artísticas. En muchos lugares de Eslovenia se encuentran sus obras: en Visoko, la estatua del escritor Ivan Tavčar, en Kobarid del poeta Simon Gregorčič, en Trenta del alpinista Julio Kugy, en Novo Mesto del poeta Oton Župančič y otros. — Sus mejores monumentos son dedicados a la Lucha de la Liberación Nacional. El más destacado es el monumento llamado »La guerra y la Paz«, situado en Celje. —

Nov nagrobnik Louisu Adamiču

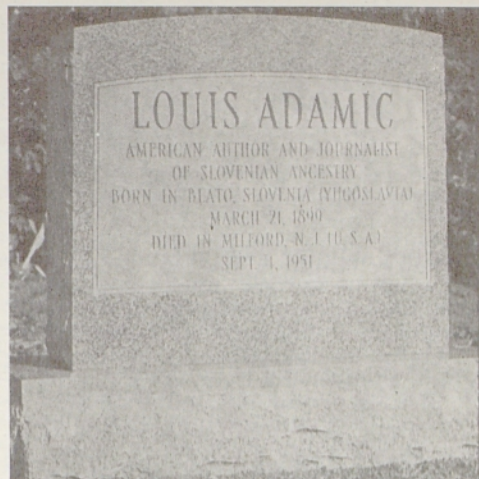
Z zadoščenjem so Slovenci v domovini in izven nje, zlasti pa še naši ljudje, ki žive v ZDA, zvedeli, da je končno Louis Adamič, ameriški pisatelj slovenskega porekla, dobil dostojen nagrobni spomenik. V obširnem članku seznanja svoje bralce s to veselo novico čikaška Prosveta. Podrobno opisuje delo L. Adamičeve spominske ustanove in prizadevanja vseh, da bi na Adamičevem grobu v Bloomsburyju N. Y. zamenjali skromno ploščo s spomenikom. Prejšnjo ploščo so pokojnemu Adamiču postavili ameriški vojni veterani.

Na Adamičevem grobu je zdaj spomenik z napisom: Louis Adamič, ameriški pisatelj in novinar slovenskega porekla, rojen v Blatu, Slovenija (Jugoslavija) 21. marca 1890, umrl v Milfordu N. Y. USA 4. septembra 1951. leta. Le škoda, da je napis samo v angleščini in ne tudi v jeziku pisateljeve rojstne domovine.

Kakor poroča Prosveta, sta spomenik postavili Slovenska narodna čitalnica na St. Clair Ave v Clevelandu in Adamičeva spominska ustanova iz Euclida, Ohio. Čitalnica je prispevala za spomenik, ki je veljal 610 dolarjev, 175 dolarjev, ostalo pa je dala Adamičeva ustanova, ki grob tudi oskrbuje.

Nova dela mladih avtorjev

Enajst let je minilo od tedaj, ko so štirje mladi avtorji: Kajetan Kovič, Ciril Zlobec, Janez Menart in Tone Pavček izdali skupno pesniško zbirko »Pesmi štirih«, ki jo naši literarni zgodovinarji štejejo za prelomnico v slovenski povojni poeziji.

Savinškov kip pesnika Simona Gregorčiča v Kobaridu
2
Kipar Jakob Savinšek
3
Novi nagrobni spomenik Louisu Adamiču

1 2 | 3

TONE PAVČEK

The Captured ocean

(prevedla Dragica Eberl)

*Thou art a sea-shell
on the white shore of longing,
a tiny sea-shell
embracing the immensity of sea.*

*Thou sea-shell holding
the lust for adventure of those setting
sails,
the pious surrender of prayers and
wails,
the swearing of sailors, the gales' furious
sway,
the dread of the unknown, the calm of
a bay.*

*Thou sea-shell
containing the sea's fancy ride,
and beating its ceaseless rhythm of tide;
thou tiny sea-shell so rife
with the clamorous gambling and
vastness of life;
oh, sea-shell
I am seeking
on the white shore of longing.*

*Do not let me miss thee,
let me find thee
pearl,
and hark
to the eternal breathing and motion
of the imprisoned soul of the Ocean.*

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je na svoji zadnji seji izvolila za svojega rednega člana v umetniškem razredu pesnika Mateja Bora — Vladimira Pavšiča, ki slovi predvsem kot glavni pesnik našega odpora zoper okupatorja in našega partizanstva; njegova prva zbirka »Previharimo viharje«, ki je izšla med vojno, je hrabrila in bodrila naše borce v težkih dneh vojne, njegova drama »Raztrganci« pa je najuspešnejši in najpopularnejši primer slovenske partizanske dramatike. Borovo literarno delo je obširno; poznamo ga predvsem kot pesnika, spisal pa je tudi več dram, roman »Daljave«, že nekaj let pa kot prevajalec Shakespeara z uspehom nadaljuje Župančičevo delo, saj je prevedel več Shakespeareovih »kraljevih« dram.

Nadalje slikarja Franceta Miheliča, ki je prav tako kot Bor sodeloval v narodno-osvobodilni vojni, odšel je v partizane, kjer je nazadnje delal kot ilustrator in karikaturist Slovenskega poročevalca. Iz celotnega obdobja NOB je ohranjenih nad 600 risb in grafičnih listov. Po osvoboditvi je postal redni profesor za slikarstvo in risanje na novoustanovljeni Akademiji likovnih umetnosti v Ljubljani, kjer dela še danes. France Mihelič je doslej priredil osem samostojnih razstav, sodeloval pa je še na blizu osemdesetih razstavah doma in v tujini. Za svoje likovne stvaritve je prejel številne domače in tuje nagrade, Prešernovo, zvezno nagrado za slikarstvo, nagrade na grafičnih bienalnih v Ljubljani in San Paulu, itd.

Za zunanjega dopisnega člana pa je bil izvoljen prof. Otmar Kühn z Dunaja, ki se je s svojimi deli uveljavil tudi pri nas. Raziskal je boksitna nahajališča v Savinjski dolini, obdelal triadne amonite z Dolenjskega ter s Triglavskega pogorja. Napisal je študijo o prominskih skladih v Dalmaciji in njihovi favni. Večkrat je predaval na naši Akademiji in Univerzi pod okriljem Slovenskega geološkega društva in pomagal našim mladim znanstvenim delavcem z nasveti ter pri dunajski univerzi zanje izposloval eno do dvomesečne štipendije.

»Zvezdico zaspanko«, eno najboljših lutkovnih predstav minulih let, so pri Triglav filmu posneli kot prvi celovečerni marionetni film.

Trio bratov Lorenz, o katerem smo v Rodni grudi že obširneje pisali, je odšel v februarju na desetdnevno turnejo po Zvezni republiki Nemčiji, kjer bodo nastopili v osmih večjih mestih. Poleg koncertnih nastopov predvideva gostovalni program tudi snemanja za radio in televizijo.

Jugoslovan — med kandidati za Nobelovo nagrado. Za podelitev Nobelove nagrade za književnost je bilo letos predlaganih 89 kandidatov, med katerimi, kot sporočajo, je tudi en Jugoslovan.

Vzhodni berlinski tednik za kulturo, umetnost in znanost »Sonntag« je v eni svojih številčk posvetil tri strani jugoslovanski liriki in jih poživil s fotografijami Velenja, Bleda, Pirana in Mostarja. Od slovenskih pesnikov so objavljene pesmi Kajetana Koviča, Lojzeta Krakarja in Toneta Pavčka s kratkim opisom življenjske poti vsakega avtorja.

V New Delhiju so na mednarodnem filmskem festivalu prikazali jugoslovanski igrani film Franceta Štiglica: »Ne joči, Pe-

Po enajstih letih se bodo spet skoraj hkrati pojavili na naših knjižnih policah, a to pot ne več skupaj, pač pa vsak zase. Kajetan Kovič bo predstavil svoj prvi roman: »Ne bog ne žival«, ki bo izšel pri mariborski založbi »Obzorja«; Janez Menart s prevodom 154 Shakespeareovih sonetov, ki jih bo izdala Slovenska Matica; pri založbi LIPA v Kopru pa sta hkrati izšli pesniški zbirki Cirila Zlobca »Najina oaza« in Toneta Pavčka »Ujeti ocean«. Obe zbirki sta izšli v izenačeni zunanji opremi Jožeta Brumna.

Ciril Zlobec je svojo pesniško zbirko razdelil v pet cikličnih razdelkov, v katerih se prepletajo erotična doživetja z vsakdanjo dnevno problematiko tako imenovanega človeka atomske dobe. Svoje verze prepleta s pesniškimi prispodobami in nam v njih predstavi pesnika kot glasnika nedosegljivih človeških idealov.

»Najina oaza« je njegova tretja samostojna pesniška zbirka; leta 1962 je izšel njegov roman »Moška leta našega otroštva«, za katerega je dobil Kajuhovo nagrado. Dve njegovi pesniški zbirki sta izšli tudi v srbskem prevodu. Ciril Zlobec je znan tudi kot prevajalec in je v slovenščino prepesnil več del tujih avtorjev, med njimi zbirke pesmi, ki so jih spisali veliki italijanski pesniki Dante Alighieri, Giacomo Leopardi in Salvatore Quasimodo.

Toneta Pavčka prva samostojna pesniška zbirka je izšla leta 1959 pod naslovom »Sanje živijo dalje«. Te pesmi so polne mladostne vere v svet in v življenje. Po tej zbirki se je pesnik preselil v lepi svet otroške fantazije, iz katere se je rodilo šest zbirk pesmi za otroke.

Tej dobi pa je sledil obračun s seboj in s svetom okrog sebe in ta obračun je njegova najnovejša zbirka »Ujeti ocean«. Kot uvodna pesem stoji »Tovariška pesem«, izpoved prijateljske privrženosti nekdanji literarni skupini in hkrati zavest o nujnosti lastne umetniške poti.

Zbirka je razdeljena na štiri cikle, v katerih se bolj in bolj prepletajo temni toni, najtemnejši od njih so v ciklu »Gluhonemi«.

Tudi Tone Pavček je prepesnil več pesniških zbirk tujih pesnikov. Njegov »Ujeti ocean« pa je že leta 1962 izšel v srbskem prevodu. Oba pesnika družijo podobna življenjska pot; oba delata v kulturni redakciji radia Ljubljane, Tone Pavček pa je v zadnjem času prevzel tudi vodstvo ljubljanskega Mladinskega gledališča.

J. M.

Pisatelj Boris Pahor bere odlomke iz svojega novega romana »Ladja trobi nje« v prostorih Cankarjeve založbe v Ljubljani

Srečanje s pisateljico Elo Peroci

Hodim po ulicah Ljubljane, mimo hiš in mimo ljudi in iščem sledove stopinj, po katerih sta v »novoletni noči« hodila Pika in Tonček; in ko jih najdem, me njune stopinje pripeljejo naravnost v dom, kjer živi in ustvarja Ela Peroci — pisateljica, ki v svojih zgodbah hodi po istih ulicah in srečuje iste ljudi.

Njene zgodbe so namenjene otrokom, a obenem pripovedujejo o otrocih; zato so enako lepe in privlačne za malega in za odraslega bralca; topla ljubezen in vera v lepoto življenja vejata iz njih.

»Kje iščete snov za svoje zgodbe?« se pozanimam.

»Saj je ne iščem. Moje zgodbe so del življenja mojih ali sosedovih otrok. Včasih se mi droben dogodek ali pogovor vtisne v spomin in potem, ko ga dneve in tedne in včasih celo mesece nosim v sebi, se mi polagoma razraste v zgodbo; in šele tedaj, ko imam zgodbo od besede napisano v mislih, sedem za pisalni stroj in jo pretipkam.«

Mnogi pisatelji črpajo snov za pisanje pravljic iz svojih otroških let. Ela Peroci pa piše predvsem iz življenja svojih otrok. Šele ob njih je doživela pravo otroštvo. Njeni mladostni spomini so se morda razgubili med vojno. Mnogo hudega je kot mlado dekle doživela takrat.

Po vojni pa je vse svoje delo posvetila otrokom. Začela je kot učiteljica na Zavodu za invalidno mladino; potem je postala urednica otroške revije; potem je nekaj let delala v uredništvu revije za vzgojo otrok, zdaj pa je urednica radijskih šolskih oddaj za otroke.

Tudi svoje politično delo kot poslanka je posvetila predvsem skrbi za otroka, za njegovo varstvo, vzgojo in razvoj.

Pri vsem svojem delu pa še zmerom najde dovolj časa za svoji dve hčerki; rada ju posluša in opazuje in kadar napiše zgodbo, sta oni dve njena prva in najbolj upoštevana kritika.

»Če jima je zgodba všeč in če želita, naj jima jo večkrat preberem, potem vem, da je dobra.«

Za svoje pisateljsko delo je sprejela dvoje Levstikovih nagrad. Pred leti pa je bila njena slikanica »Majhno kot mezinec« uvrščena na listo kot kandidat za Andersenovo nagrado. Skupaj z ilustratoriko Ančko Gošnikovo sta v Firenzah dobili častno diplomu.

Njene zgodbe pa ne poznajo le slovenski otroci. Prevedene v več tujih jezikov — v češčino, nemščino, angleščino, ruščino, madžarščino... so potovale v tuje dežele in mnogi tuji otroci se zabavajo ob »Muci Copatarici«, ob »Hišici iz kock« in drugih njenih zgodbah.

Če prištejemo te prevode, je do zdaj izšlo že dvajset njenih knjig. Dve pa še čakata, da prideta v tisk.

Pisatelji neradi govorijo o svojih bodočih načrtih. Tudi Ela Perocijeva o njih raje molči. Molči in dela; nekega dne pa nas bo spet presenetila z novo knjigo, ki jo morda že snuje v svojih mislih.

Jana Milčinski

ter« in satirični risani film »Krava na meji«. Kritika in občinstvo sta oba naša filma ugodno ocenila.

Ljubljansko dramsko gledališče je v zadnjem času uprizorilo dve pomembni premieri. Prva je Arthurja Millerja drama »Po padcu«, ki je trenutno na repertoarju mnogih gledališč v Evropi in Ameriki. Drama »Po padcu« naj bi bila po presoji mnogih svetovnih kritikov osebna drama avtorja in njegove žene Marilyn Monroe. Režiser Slavko Jan, ki je že pred leti z velikim uspehom zrežiral Millerjevega »Trgovskega potnika«, pa je svoj režijski koncept drame »Po padcu« usmeril v občečloveški problem, ki je predstavo le še plemenitil. Režiser in igralci glavnih in stranskih vlog so za svojo umetniško stvaritev poželi hvaležen aplavz gledalcev, ki ob vsaki uprizoritvi napolnijo gledališče. Tudi kritika je predstavo ugodno ocenila. Vodstvo gledališča je na ogled te predstave povabilo tudi avtorja, ki se ta čas mudi v Evropi. Arthur Miller se je za povabilo zahvalil in obljubil, da se bo, če mu bo le čas dopuščal, ustavil tudi v Ljubljani in si ogledal uprizoritev svoje drame.

Druga premiera pa je bila krstna uprizoritev komedije Mirka Zupančiča »Dolina neštetihi radosti«. Ker so domače drame, zlasti pa komedije na naših odrih zelo redki gosti, je to vsekakor pomemben kulturni dogodek, ki je zato še posebej vzbudil zanimanje pri gledalcih in kritiki.

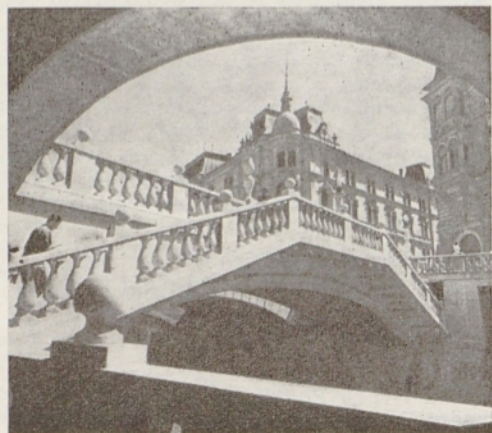
Ivo Robič, znani zagrebški pevec popevk je odšel na gostovanje v ZDA in Kanado. To je že njegovo tretje gostovanje na ameriškem kontinentu. Obljubil je, da bo pel tudi rojakom, ki jim bodo domače pesmi in domače melodije prav gotovo segle do srca.

Pevski zbor »France Prešeren« iz Kranja, eden najboljših amaterskih mešanih pevskih zborov, bo letos 19. junija odpotoval na pevsko turnejo po Holandiji. Koncerte bo priredil v Amsterdamu, Brunssumu in Maastrichtu. Zbor vodi dirigent Peter Lipar, ravnatelj Glasbene šole v Kranju. Mešani pevski zbor »France Prešeren« iz Kranja nastopa stalno na festivalih in pevskih tekmovanjih v Jugoslaviji, kjer je dosegel že številna lepa priznanja. Zelo uspešna so bila tudi njegova gostovanja v Avstriji, Franciji in Italiji. Našim ljubljanim pevcem želimo na njihovi turneji po Holandiji kar največ uspeha, obenem pa vabimo naše rojake v teh krajih, da se v čim večjem številu udeležijo napovedanih koncertov.

Tržaško gledališče je kot svojo tretjo letošnjo premiero prikazalo tri enodejanke v okviru »Večera sodobne slovenske dramatike«: Primoža Kozaka: »Dialogi«, Igorja Torkarja: »Studentska soba«, in Saše Vuge: »Bernardek«. Vse tri enodejanke so bile skrbno pripravljene in odlično odigrane in pri premieri je občinstvo navdušeno ploskalo izvajalcem in režiserju Jožetu Babiču ter prisotnima avtorjema Torkarju in Vugi.

Beograjska produkcija plošč je izdelala in poslala v Sovjetsko zvezo 7 plošč v nakladi 20.000 izvodov; med njimi je najzanimivejši posnetek skladbe »Posvetilo pomladi« Igorja Stravinskega v izvedbi beograjske filharmonije. Isti posnetek je prevzela tudi znana trdka Philips za distribucijo v zahodni Evropi.

- 1
Motiv iz Ljubljane
- 2
Tromostje v Ljubljani
- 3
Senklavž

Ali zvečer? Ali opoldne? Ali zjutraj?

Zvečer je svet lep. Pokrivajo ga blage sence in zadnji žarki zahajajočega sonca zažarijo v potoku, v vrhovih planin, v šipah na mojem in tvojem oknu in v oblakih na nebu.

Ko ugasnejo, pride počasi tema in prinese mir in spanje. Narava zaspi, jaz pa imam svoje veselje, ko si prižgem luč in prečujem ob njeni svetlobi še nekaj ur.

Oddahnila bi se rada od dela in skrbi, prebrala bi rada nekaj strani lepe knjige, slonela bi ob oknu in gledala v večerno nebo, ali pa bi šla v kino ali v gledališče.

Nekdo pa bi šele prav delati pričel, dokler ne nastane trda noč in se ne bo nihče več mogel upirati spanju.

A vi, otroci, ste zaspali, da ni nihče opazil kdaj. Tako pristrčni ste v svojih posteljah in lica imate rdeča. Stisnila bi se h kateremu, da bi se ogrela.

Toda ne. Pokličem vas. Zbudite se! Pomanite si oči in pojdite z menoj gledat, kakšna je Ljubljana zvečer.

Večerni mrak vas bo zbistril. Glejte, dvigamo se z dvigalom na teraso nebotičnika in vso pot nič ne sprašujete, da bo lepše, kar boste sami videli.

Na vrhu smo.

Prinesejo nam sladoled. Pod nami je dolina toplih, trepetajočih luči. Takšna je Ljubljana zvečer in nad njo plava pozlačen Grad, vtkan v svilo črnega neba.

Ljubljana!

Če glasno spregovorimo njeno ime, vztrepetajo njene luči daleč naokrog in zvezdam naproti.

Preštejmo jih.

Ne moremo jih prešteti, ker se še vedno nove prižigajo, nekatere pa ugasnejo.

To so okna in okenca tisočev toplih domov.

Ali tudi hladnih domov?

O, tudi hladnih in tesnih domov. A zvečer imajo luč vsi. Luč pa je svetel žarek. Luč je upanje.

Kakšna pa je Ljubljana, ko jo sonce obsije?

Takrat je Ljubljana bela.

Takrat je Ljubljana glasna.

Takrat se Ljubljana smeji.

Na pločniku nasproti pošte imam mizico in stol. Tu sedim in prodajam srečke.

»Kupite srečke!«

Vsakemu mimoidočemu želimo sreče. Polno mizico je imam in vsem jo delim, mladim in starim za majhen denar.

Včasih moram položiti na kupček srečk okrogel kamen, da mi jih veter ne odnese.

Kdaj je Ljubljana najlepša?

ELA PEROCI

Sredi vrveža sedim. Ljudje hitijo mimo mene v vse smeri. Jaz pa se ne premaknem in sonce nad Ljubljano se tudi skoraj ne premakne.

Ljubo me greje v hrbet in pločnik pred menoj je že ves segret od sončnih žarkov. Uprlo se je sonce v okno kavarne nasproti mene in ožarilo vrh nebotičnika.

Hiše v ulici so se razmaknile in mu nastavljajo lice. Gledam po ulici in vidim do planin in do modrega neba.

Iz vseh ulic vrvijo ljudje.

»Kupite srečke!«

Že davno sem hotela povedati, da je Ljubljana najlepša zgodaj zjutraj, pa naj je takrat mrzlo ali megleno ali toplo in sončno, ali ko dežuje ali ko sneži.

Tega dolgo nisem vedela, niti razmišljala nisem o tem.

Ko sem pričela prodajati srečke, sem to spoznala.

Ko sem se zbudila, sem vsako jutro najprej pogledala, ali je moj kovček še v kotu, kamor sem ga postavila zvečer. To ni običajen kovček, v katerega spravljamo obleko, ko gremo na pot. Ta kovček je poln srečk.

»Koga bom danes osrečila?« sem se spraševala.

Nekoga za gotovo. Ne poznam ga, nikoli ga ne bom spoznala, le njegovo ime bom morda prebrala v časopisu, ko bodo z velikimi črkami objavili: »Obiskala ga je sreča.«

In tisti, ki ga bo sreča obiskala, se ne bo več spomnil, da je srečko kupil pri meni.

Nič zato. Jaz bom vedela, da sem ga osrečila.

»Kupite srečke!«

Mimo mene hitijo ljudje v službo. Ne slišijo me. Tiho se sami vase smehljajo, kakor se smehljam tudi sama.

Zato vem, kaj mislijo in čutijo. Upajo.

Dan se je komaj pričel. Nihče ne ve, kaj mu bo ta dan prinesel, a vsakdo upa, da bo imel danes srečo.

Takšno ali takšno. Ali bo komu kaj dobrega storil, ali pa bo sam dobroto sprejel. Ali bo komu k uspehu čestital, ali pa bo sam uspeh doživel.

Kaj vse se lahko čez dan zgodi!

Morda pride težko pričakovano pismo?

Morda ti kdo poreče dobro besedo?

Morda bo mladim staršem otrok ozdravel?

Morda boš našel izgubljeno dragocenost?

Morda se vrne Tacek, najpristrčnejši pes, ki ga otroci ne morejo pozabiti?

Morda je po vsem svetu tako. Jaz pa sem to doživela v Ljubljani. Zjutraj, ko hitijo ljudje v službo, upajo vse najboljše. In to upanje jim sije iz oči. Zato je Ljubljana zjutraj najlepša.

OTROCI BERITE

Pridi,
ljubo
sonce!

JANA MILČINSKI

CVETKO ZAGORSKI:

NOV ZEMLJEVID

PIKA NE VE, KAKO SE IMENUJEJO ULICE. VČASIH PA LE MORA POVEDATI, KAKO SE KAM PRIDE. NA PRIMER K SOŠOLKI.

»VEŠ, TO JE NA TISTEM OGLU KOT TRGOVINA, KJER PRODAJAJO ŽVEČILNI GUMI. POTEM ZAVIJEŠ V ULICO, KJER IMAJO PSIČKA PIKIJA. POTEM PRIDEŠ DO HIŠE, KJER IMA MAČKA TRI MLAĐICE, IN ZAVIJEŠ NA CESTO, KJER SMO TEKLE PRED FANTI, KI SO NAS LANSKO LETO KEPALI.«

UGANKA

MLAD ZDAJ SEM, LEP, SVETLOBEL,
UMAZAN VES SLOVO BOM VZEL.

(SNEG)

TISTO LETO ZIMI NI BILO NE KONCA NE KRAJA. TEDNE IN TEDNE JE ZEMLJO POKRIVALA DEBELA SNEŽNA ODEJA, PO DREVJU IN GRMIČJU JE CVTELO IVJE. NAD HIŠAMI JE LEŽALA SIVA, GOSTA MEGLA, DA SO V IZBAH NOČ IN DAN GORELE LUČI IN NA VSE ZADNJE LJUDJE SPLOH NISO VEČ VEDELI, ALI JE ZUNAJ JUTRO ALI VEČER.

PTIČKI V GOZDU SO ZMRZOVALI IN TOŽILI: CI-CI, CI-CI, VES PTIČJI ROD TRPI!

PUTKA SE JE SKRILA V KURNIK IN SKLENILA: »KOKODAJŠ, KOKODAJŠ, NE BOM VEČ NESLA JAJCI.«

TUDI UBOGO BABICO JE ZEBLO BOLJ IN BOLJ, ZATO JE NEKEGA DNE ZLEZLA POD ODEJO IN SKLENILA: »KAR POD ODEJO BOM LEŽALA IN NE BOM VEČ VSTALA, DOKLER SE NE VRNE LJUBO SONCE!«

MATIČEK SE JE PRESTRAŠIL: KDO MU BO KUHAL, KDO BO SKRBEL ZANJ, ČE BO BABICA KAR LEŽALA IN NE BO VEČ VSTALA? POTEM PA JE SKLENIL: ODŠEL BO V TEMNI DAN, DA POIŠČE ZLATO SONCE IN GA PROSI, NAJ PREŽENE MRZLO ZIMO; DA BO BABICA VSTALA IN MU KOSILO DALA; DA BO PUTKA KOKODAJSA ZNESLA SVEŽA JAJCA; IN DA PTIČICE VESELE BODO SPET PELE.

NA PRAGU SE MU JE PRISLINILA MUCA K NOGAM IN REKLA: »S TABO GREM, DA TI BOM POMAGALA PREGNATI ZIMO IN POISKATI ZLATO SONCE.« PRIVZDIGNILA JE REP V BRIDKO SABLJO IN ODŠLA Z MATIČKOM V TEMNI, MEGLENI DAN.

PRED HIŠO SE JIMA JE PRIDRUŽIL PETELIN. »ŠE MENE VZEMITA S SABO, DA BOMO SKUPAJ PREGNALI ZIMO IN PRIKLICALI ZLATO SONCE.«

NA POTI SO SREČALI DIMNIKARJA. »TUDI JAZ GREM Z VAMI, DA NAS BO VEČ,« JE REKEL IN STOPIL V VRSTO.

IN TAKO SO ŠLI: NAJPREJ MATIČEK, ZA NJIM MUCA S PRIVZDIGNJENIM REPOM, ZA NJO PETELIN Z NAŠOPIRJENO ROŽO IN NAZADNJE DIMNIKAR Z DOLGO METLO ČEZ RAMO. NA KONCU ULICE SO SE USTAVILI. MUCA JE Z REPOM POČISTILA SNEG, DIMNIKAR JE Z METLO NAPRAVIL LUKNJO V MEGLO, PETELIN PA JE NA VES GLAS ZAPEL:

»KIKIRIKI, KIKIRIKI! LJUBO SONCE, NIKAR VEČ NE SPI!

ZBUDI SE IN PREŽENI ZIMO!

DA BO BABICA SPET VSTALA; DA BO PUTA KOKODAJSA NESLA SVEŽA JAJCA IN DA PTIČICE VESELE BODO PESMICE SPET PELE! KIKIRIKI!«

SONCE SE JE ZDRAMIL OB PETELINOVEM PETJU, POKUKALO JE SKOZI LUKNJO, POPILO MEGLO IN RAZTOPILO SNEG; IN PTIČKI SO VESELI PESMICE ZAPELI, PUTA KOKODAJSA JE ZNESLA SVEŽA JAJCA, BABICA PA JE ZLEZLA IZ POSTELJE IN SKUHALA OBILO KOSILO, DA GA JE BILO DOVOLJ ZA MATIČKA IN DIMNIKARJA, ZA MUCO IN ZA PETELINA.

RISALA: LIDIJA OSTERC

Pomlad

ŽARKO PETAN

POMLAD JE PRIŠLA KAR ČEZ NOČ. ŠE VČERAJ SO SE OTROCI SANKALI PO BELIH GRIČIH, DANES PA JE ŽE SONCE ZAMAN ISKALO NA OSOJAH TROHICO SNEGA, DA BI SE ODŽEJALO.

JASMINA JE PRIHITELA IZ ŠOLE VSA RAZBURJENA.

»OČKA, OČKA, POMLAD JE PRIŠLA!« JE VZKLIKNILA.

»KAKO TO VEŠ?« »POVEDALA NAM JE UČITELJICA V ŠOLI.«

»TA JE PA LEPA! SE PRAVI, ČE UČITELJICA NE BI POVEDALA, TI SPLOH NE BI VEDELA, DA SE JE ZIMA DOKONČNO POSLOVILA.«

»VEDELA BI. ZAGOTOVO BI VEDELA. SAJ POZNAM POMLADI!«

»PO ČEM JO POZNAŠ?«

JASMINA NI TAKOJ ODGOVORILA. NEKAJ JE NAPETO PREMIŠLJEVALA.

»POMLAD JE, POMLAD JE... POMLAD NI VEČ ZIMA. TUDI POLETJE ŠE NI. POMLAD NI NE POLETJE NE ZIMA. POMLAD JE SKORAJ POLETJE.«

»KDAJ SE PRIČNE POMLAD?«

»KO SE NEHA ZIMA.«

»IN KOLIKO ČASA TRAJA?«

»DOKLER NE PRIDE POLETJE.«

»ALI JE TO VSE, KAR VEŠ O POMLADI?« SEM VPRAŠAL.

»SPOMLADI CVETEJO ZVONČKI, PODLESEK, VIJOLICE IN TELOH IN TROBENTICE.«

»OBLEČI SPOMLADANSKI PLAŠČEK IN NIZKE ČEVELJČKE, PA GREVA NA SPREHOD. TAKO BOŠ NAJVEČ IZVEDELA O POMLADI.«

ČEZ ČAS JE JASMINA PRIŠLA IZ SOBE. LANSKOLETNI PLAŠČEK JI JE BIL TESEN IN KRAEK. V LANSKOLETNE ČEVELJČKE NI MOGLA SPRAVITI PET.

»OČKA, ČEZ ZIMO SE JE MOJ PLAŠČEK SKRČIL. PRAV TAKO SO SE MOJI ČEVELJČKI ZMANJŠALI NAJMANJ ZA DVE ŠTEVILKI.«

»MENI PA SE VSE ZDI, DA SO PLAŠČEK IN ČEVELJČKI OSTALI ISTI, AMPAK DA SI TI ZRASLA.«

»NI RES. JAZ NISEM PRAV NIČ ZRASLA. OSTALA SEM ISTA.«

»PRIDI SEM, DA TE ZMERIM! ALI SE SPOMINJAŠ, DA MI JE LANI TVOJA BRADA PRIŠLA KOMAJ DO PASU. DANES PA Z NOSKOM SEŽEŠ SKORAJ ZA DVA PREDNJA VIŠE. OD PREJŠNJE POMLADI SI ZRASLA NAJMANJ ZA PET CENTIMETROV.«

»KAJ PA, ČE SI SE TI ZMANJŠAL?«

»PRAV IMAŠ! TUDI JAZ SEM SE ZMANJŠAL. VSAKO POMLAD SE JAZ ZA TOLIKO ZMANJŠAM ZA KOLIKOR TI ZRASTEŠ.«

»PA ČEVELJČKI?«

»ČEVELJČKI SE NIKOLI NE ZMANJŠAJO. PAČ PA TVOJE NOGE POSTAJAJO ČEDALJE VEČJE. SLEHERNO POMLAD TI MORAM KUPITI NOVE ČEVELJČKE IN NOV PLAŠČEK.«

NAMESTO NA SPREHOD, SVA ŠLA Z JASMINO V TRGOVINO. PRVI POMLADANSKI DAN SVA SI OBA DOBRO ZAPOMNILA.

IGO GRUDEN:

BURJA

BURJA NAM NA OKNO TRKA,
PO TEČAJIH ŠKRIPLJE, ŠTRKA.

V SOBI SEM IN TJA SE ZIBLJE,
VSE PREBRSKA, STRESE, ZGIBLJE:

ŽARKE SPLAŠI, MUHE ZMEDE,
V PAJČEVINO MEHKO SEDE,

S STENE URNO POD ODEJE
SMUKNE KAKOR PTIČEK Z VEJE

IN NAZADNJE PO VSEJ HIŠI
KOLOVRATI, SLEPOMIŠI.

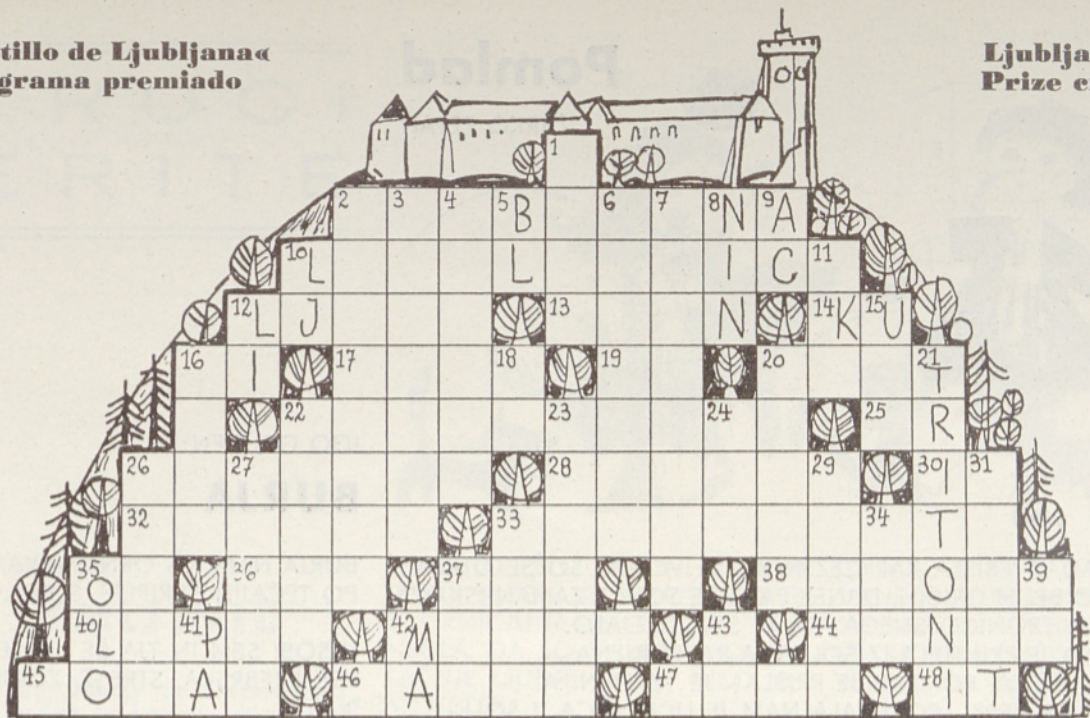
KO IZ HIŠE ČEZME SKOČI,
OB VOGALI V SMEHU POČI.

GLEJ JO, SKOZI OKNO: SMUKI
MI ODNESLA JE KLOBUK.

»El Castillo de Ljubljana« El crucigrama premiado

Ljubljana Castle Prize crossword puzzle

Examine su conocimiento de esloveno

Examine su conocimiento de esloveno en el crucigrama dedicado a los lectores de »Rodna Gruda«, especialmente a los yano hablan bien el esloveno. Busque Ud. las palabras adecuadas en el esloveno. No le será difícil, porque escogimos palabras y expresiones fáciles. Inscríbimos ya algunas palabras complicadas directamente en el crucigrama. Envíe la solución correcta mas rápido posible. Escogeremos cinco concurrentes para los premios. Cada premiado recibirá un cuento esloveno y un disco con música nacional o nuestra música ligera.

Horizontales:

2. La capital de Eslovenia, 10. El río que pasa por la capital de Eslovenia, 12. Nombre masculino — una palabra del refrán: »Ljubo doma, kdor ga ima«, 13. Nombre de una conocida fábrica de artículos deportivos en Begunje na Gorenjskem. La fábrica es conocida por su exportación de esquís, comienza con la letra »E«, 16. cual, 17. Oficina, 19. Bebida de nuestros antepasados, también la expresión antigua para cerveza, 20. Parte del dedo, 22. Piel del ciervo, 25. Abreviatura de »original«, 26. Contrario de »junto«, 28. Pequeña estación ferroviaria entre Ljubljana y Škofja Loka, 30. Abreviatura de »y parecido«, 32. En este tiempo, 33. Disminuir a la décima parte, 35. Cerca de, al lado de, 36. Contrario de »dentro de«, 37. Desnudo, 38. Nunca, 40. Cartel (de pared), 42. Motor, parte del automóvil, 44. Cuerda, sogá, 45. moneda de los EE. UU., 46. Pronombre posesivo, 47. El río más largo de Eslovenia.

Verticales:

1. lubricante para vehículo (carro), 2. Sentimiento más bello, 3. Aniversario, 4. Pobre, 6. Conocida montaña en Karavankas (entrada de Planica), 7. Él que analiza, analítico, 11. Si, 15. Órgano de oído, 16. Parte de plantas cereales, 18. Pronombre personal, 20. Método, 22. Zanja, cuneta, 23. Estado en la parte occidental de los EE. UU (Capital: Salem), 24. Mudo, 26. Inventor del dinamita, fundador del premio más conocido del mundo, 27. Intrigante, 29. Nombre del conocido hotel entre Kranjska Gora y Vršič, también nombre femenino en Alemania, 31. El que maneja avión, 33. Contrario de »tomar«, 34. si, 37. La ave más grande, 43. Afirmar, decir sí.

Test your knowledge of slovene

Test your knowledge of Slovene by solving the crossword puzzle which has been designed for all the readers of RODNA GRUDA, yet primarily for those whose knowledge of the language is not first-class any more. Trying to find the right Slovene words and expressions should not be too hard a task, especially as we have chosen simpler words and put in the complex ones. Be sure to send us the solution as soon as possible, as we are going to draw lots for five prizes consisting of a Slovene story and record of our folk and hit songs each.

Across:

2 Capital of Slovenia, 10 River flowing through the largest Slovenian city, 12 Slovene male name — a word to be found in our proverb »Ljubo doma, kdor ga ima« (There's no place like home), 13 Name of the well-known factory of sports requisites near Begunje in Gorenjska, which is above all known for its skis; the word begins in »e« and means »zeal, ardor«, 16 Which, 17, Office, 19 Our ancestors' drink, also an archaic expression for »beer«, 20 Part of finger, 22 Buckskin, 25 Abbreviation of »originalen« (original), 26 The opposite of »together«, 28 Small railroad station between Ljubljana and Škofja Loka, 30 Abbreviation of »in podobno« (and similar), 32 At this time, 33 To decimate, 35 At, by, beside, 36 Opposite of »into«, 37 Naked, nude 38 Never, 40 Poster, placard, 42 Part of car-steering mechanism, 44 Rope, 45 Monetary unit of the U. S. A., 46 Possessive pronoun, 47 The longest river in Slovenia.

Down:

1 Car lubricant, 2 The nicest sentiment, 3 Anniversary, 4 Poor, penniless, 6 Well-known mountain in the Karavanke (accessible from Planica), 7 Analyst, 11 If, 15 Organ of hearing, 16 Part of cereal plant, 18 Personal pronoun, 20 Method, way of achieving something, 22 Ditch, trench, 23 State in western U. S. A. (capital Salem), 24 Mute, dumb, 26 Inventor of dynamite, founder of the best-known prize in the world, 27 Intriguer, 29 Name of the well-known hotel between Kranjska Gora and Vršič; also German female name, 31 The one who operates an airplane, 33 Opposite of »to take«, 34 If, 37 The biggest bird, 43 To consent, to say yes.

Eno vam bom povedal z našega prleškega konca. Da so bili Veržejčani pametni, to že veste. Pa so hoteli biti še bolj. Zvedeli so, da je v Beču, se reče Dunaju, pamet na prodaj. Kot en mož so sklenili, da gredo ponjo. Ena, dve, so napregli kobilu pa hajd proti Dunaju.

Ali Beč je daleč in se v enem dnevu do tja ne pripelješ. Tudi Veržejce je dohitela noč. Kaj bi? Obrnili so vozove in se odpeljali domov spat.

Drugo jutro so na vse zgodaj spet krenili na pot. Tudi ta dan niso prišli do Dunaja in so se spet obrnili domov. Tako so prespali še drugo noč doma in so se odpeljali tretje jutro proti Dunaju.

Sonce je zahajalo, ko o Dunaju še ni bilo ne duha ne sluha. Spet se bo treba obrniti. Tedaj so pa gospod župan veleli: »Eha!«

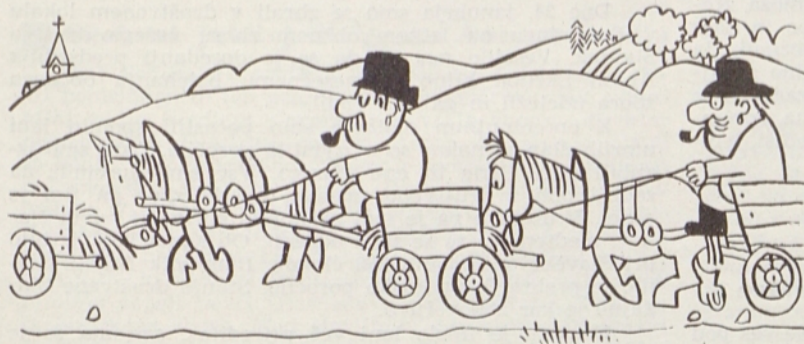
Vse se je ustavilo. Gospod župan so se na svojem vozu globoko zamislili. Nazadnje so uganili, da Dunaja ne bodo videli, če bodo hodili vsak večer domov spat. To so tudi povedali svojim Veržejcem in jih vprašali: »Ali ni tako, možje?«

Kot en mož so vsi pokimali. Ni šlo drugače — treba je bilo pač prenočevati tam, kjer jih je noč našla.

Prve zvezde so se užigale na nebu, ko so se pripeljali v neko nemško vas.

»Tu bomo prespali!« so odločili gospod župan.

Vse je bilo prav in v redu, samo nekaj jih je začelo skrbeti. Kako bodo zjutraj vedeli pot naprej? Dolgo so premišljevali in spet so bili gospod župan tisti, ki so zadeli.

»Peljali se bomo v tisto smer, kamor je zdaj oje obrnjeno. Zato pustimo vozove, kakor so, in zjutraj bomo brez brige.«

To pa je slišal neki nagajivec, ki je za plotom skrit gledal.

Ko so ti zaspali, se je nepridiprav spravil na delo. Lepo po vrsti je vozove obrnil v nasprotno smer, da so vsa ojesa gledala proti Veržejju. Minila je noč in, še preden je sonce prilezlo izza gore, so bili Veržejci na vozech pa so — düjo! — nadaljevali pot. Ves dan so se vozili in, ko je šlo že proti večeru, so v daljavi zagledali zvonik. Veliko veselje jih je obšlo, ker so mislili, da je zdaj Beč, se reče Dunaj, blizu.

Ali kako neznansko je bilo njihovo začudenje, ko so opazili, da so se namesto v Beč, se reče na Dunaj, pripeljali v — Veržej.

In tako so ostali s tisto pametjo, kak so jo imeli prej.

NIKO KURET

Šoštarska

ZAKON NARAVE

Marko ima svojo izvoljenko na kolenih in ji šepeta zaljubljene besede. Nenadoma pravi:

— Boriti se proti naravi je nemogoče in nesmiselno — ljubica, poglejva, kaj je v hladilniku!

RAZLIKA

Optimist se ravno tolikokrat zmoti kot pesimist. Vendar je mnogo srečnejši.

KAKSNA NEVESTA?

Ribniški otroci so prišli v Ljubljano poslušat Smetanovo opero »Prodana nevesta«. Pa so nekega fantka vprašali, po kaj so prišli v Ljubljano. »Ne vem,« je odvrnil fantek. »Eno nevesto smo prišli gledat, pa ne vem, ali je bila kupljena ali prodana.«

SKRBNNA MAMA

— Že spet se pet vaših otrok podi po mojem vrtu, sosedu!

— Ojej, kje je pa šesti?

GOSPODINJSKI POUK

Mama: »Pa smete pojesti, kar skuha te v šoli pri gospodinjskem pouku?«

Hči: »Če smemo? Saj moramo!«

PO EPIDEMIJI

— No, Ančka, si prebolela gripo?

— Sem.

— Je pustila kakšne posledice?

— O, je: v hiši je vse narobe.

NEPOTREBNA SKRB

— Kako je Pepe vraževeren: na poročni dan se mu je razbilo ogledalo, zdaj pa pravi, da bo sedem let nesrečen.

— Kaj bo toliko časa poročen?

NAŠI LJUDJE PO SVETU

GORICA

■ Prijateljsko srečanje z jugoslovanskimi športniki

V januarju so nas obiskali športniki iz Slavonskega Broda, ki so se z goriškimi športniki pomerili v šahu, namiznem tenisu, telovadbi in košarki. Drage goste je na županstvu posebej sprejel tudi goriški župan dr. Gallaroti. V prijateljskem športnem srečanju so Goričani zmagali v košarki, gostje iz Jugoslavije so pa bili boljši v šahu, namiznem tenisu in telovadbi.

Pred povratkom so jugoslovanski športniki povabili tovariše iz Gorice, da jih obiščejo v Jugoslaviji.

TRST

■ Večer sodobne slovenske dramatike

Pomembna slovenska kulturna prireditev je bil nedvomno večer sodobne slovenske dramatike, prirejen v tržaškem Slovenskem gledališču. Člani tega gledališča, sami naši dobri znanci z odrskih desk, so lepo zaigrali tri sodobna slovenska dramska dela, in sicer Primoža Kozaka Dialogue, Igorja Torkarja Študentovsko sobo in Saše Vuge Bernardka. Pri gledanju teh del smo spoznali, da se sodobna slovenska dramatika razvija vzporedno z najnaprednejšo dramatikom v svetovni literaturi — zagrizla se je v problem družbenega razvoja v svetu in doma, spremlja razvoj, toda ne kot njegov naročeni propagandist, temveč kot njegov kritični spremljevalec.

ŠVEDSKA

■ Jugoslovanska Lucija in druge novice

Ceprav je preteklo že precej mesecev, sem še ves pod vtisom svojega obiska na domačih tleh. Res mi je bilo lepo, najbolj pa me je osrečilo, da sem bil spet na dragi slovenski zemlji med svojimi dragimi domačini.

No, zdaj sem pa spet tukaj in opravkov je veliko, da se kar težko lotim pisanja. Ko je že začelo rasti novo Skopje, zgrajeno s pomočjo vsega sveta, nas je jugoslovanske izseljenice pretresla vest o novi katastrofi, o poplavih v Sloveniji in Hrvaški. Ustanovili smo poseben odbor, ki ga vodi Josip Hatz in zbrali nekaj denarja za pomoč prizadetim poplavljenecem. Znesek smo odposlali na jugoslovansko poslaništvo v Stockholm.

Kar se tiče našega nogometnega moštva v Kopingu, se res lahko pohvalimo. Pisal sem že, da se je naš nogometni klub Juggarna — moštvo sestavljajo jugoslovanski izseljenci — plasiral v finale za pokal. Končno nam je uspelo priti prav do vrha, postali smo prvaki Kopinskega turnirja lokalnih moštev za leto 1964. Naš tukajšnji časopis

je o nas obširno poročal in objavil tudi sliko našega moštva. V klubu smo trije Slovenci. Tudi voditelj kluba Bednar iz Gorice, je po poreklu Slovenec. Moštvo bo tekmovalo tudi letos in upamo v vso srečo.

Pa še eno zanimivo novico: tukajšnji Jugoslovani smo bili kaj ponosni, ko smo lani v decembru na ulicah Stockholma pozdravljali novo izbrane Lucije in je bilo med njimi tudi jugoslovansko dekle. To je ljubka Liljana Surdilović. V bodoče pričakujemo, da v vrstah švedskih Lucij pozdravimo čimprej tudi naše slovensko dekle.

Za konec naj vam še sporočim, da je slovenskega rokaja Ivana Detička nedavno nagradila tovarna VOLVO. Prejel je 1000 švedskih kron za svoje prizadevno delo v službi. Ivan Detiček je prišel na Švedsko kot kvalificiran orodjar. Kljub zaposlitvi in vestnemu delu v službi, je v prostem času pridno študiral in bo letos diplomiral za inženirja. Vsi tukajšnji Slovenci smo upravičeno ponosni nanj.

Albert Zuppin

FRANCIJA

■ Občni zbor društva Slavček

Dne 24. januarja smo se zbrali v društvenem lokalu v Freymingu na letnem občnem zboru našega društva Slavček. Veselilo nas je, da se je dosedanji predsednik Anton Škruba kljub večmesečnemu bolehanju občnega zbora udeležil in ga tudi vodil.

Z enominutnim molkom smo počastili spomin lani umrlih članov, nakar so se zvrstila poročila. Lani smo izgubili štiri člane in eno članico. Vse smo spremili na zadnji poti z društveno zastavo, pevski zbor pa jim je zapel. V društvo pa je lani pristopilo štirinajst novih članov, medtem ko so se trije odselili. Ob koncu leta je bilo pri Slavčku včlanjenih 392 članov. Blagajnik Nikola Stanič je prebral blagajniško poročilo. Stanje društvene blagajne je kar zadovoljivo.

Društvo je imelo lani več prireditev, oziroma se je udeležilo raznih praznovanj. Zelo lepo sta bili obiskani veselici na prostem lani v juniju in juliju. Obiskovalci so se zbrali od blizu in daleč. Člani Slavčka so se z drugimi slovenskimi društvi udeležili proslave 29. novembra, kjer je nastopil Slavčkov pevski zbor in tamburaši. Prav tako smo 5. decembra praznovali rudarski praznik sv. Barbare. Dne 26. decembra smo priredili naš vsakoletni družinski večer. V nabit polnem društvenem lokalu so nam zapeli naši pevci nekaj lepih domačih pesmi. Društvo je obdarovalo upokojenke in vdove.

V novi odbor društva Slavček so bili izvoljeni naslednji člani: za prvega predsednika Jože Čadej, za drugega predsednika Franc Zajc. Za prvega tajnika Jože Zdravič, za drugega tajnika Stanko Glogovšek, za prvega blagajnika, Nikola Stanič, za drugega blagajnika Franc Cindrič. Za revizorje: Štefan Adamič, Anton Čop in Jože Knavs.

Jože Zdravič

■ Pismo iz La Machine-Nievre

Obnavljam naročnino za Rodno grudo za tukajšnje naročnike. Sporočiti pa moram žalostno novico, da smo izgubili lani tri naročnike in dobre prijatelje Rodne grude. Umrli so: Rudolf Tenjko, star 78 let, Diminik Babič, star 65 let in Marija Berlzig. Vsi trije so bili doma iz zelene Štajerske. Naj mirno spe in si spočijejo od vseh tegob v deželi, ki jim je bila druga domovina.

Jakob Selak

NEMČIJA

■ Vsako leto se veselim dopusta

Prav lepa hvala za Slovenski izseljenski koledar. Težko čakam tudi Rodno grudo. V Nemčiji živim že 28 let in prosim, oprostite, če bom naredila kakšna napako. Vsako leto pridem v Jugoslavijo na enomesečni dopust. Mamo in sestre imam v Mariboru in Podlehniku pri Ptuj. Tudi v Ljubljani imam sorodnike. Tukaj v Berlinu sem pa precej osamljena. Ne poznam nobenega rojaka. Vsako leto se že vnaprej veselim, da se srečam z dragimi domačimi v rojstnem kraju.

Štefka Klokov, Berlin

■ Na svidenje v domovini!

Vesel sem, da ste mi poslali Rodno grudo. Z velikim zanimanjem jo prebiram, saj me spominja na moj domači kraj in domovino. Doslej nisem vedel za Rodno grudo in Slovenski izseljenski koledar, na oboje se seveda z veseljem takoj naročam. Velikokrat poslušam v radiu oddajo za izseljence in tam sem zvedel za vaše publikacije. Takoj sem se odločil, da vam pišem in postanem stalni naročnik. Toliko toplih čustev mi bude te lepe in zanimive knjižice. Ze šesto leto mineva, odkar sem zapustil svoj domači kraj. Tu sem se tudi oženil in si uredil dom. Ves čas še nisem obiskal domačih in zato mi globoko seže v srce vsaka novica iz dragega domačega kraja. Odločil sem se, da letos tudi jaz obiščem z ženo svoj rodni kraj. Morda se bomo takrat tudi mi srečali in si segli v roke, sicer pa se bom ob priliki spet še kaj oglasil.

Albin Beve

ZDA

■ Srebrni jubilej dirigenta Antona Šublja

Naš slovenski Cleveland je v nedeljo 7. februarja slavil pomemben in lep praznik. Naš popularni rojak, umetniški vodja številnih slovenskih pevskih zborov, direktor clevelandске Glasbene matice Anton Šubelj, je slavil 25-letnico svoje izredno plodovite umetniške dejavnosti na ameriških tleh. Na pobudo Glasbene matice je bilo v nedeljo 7. februarja jubilarntu prirejeno pristrčno slavlje v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue. Za slavnostni banket so bili že teden prej razprodani vsi sedeži v veliki dvorani. Svojemu dragemu zborovodji so ob jubileju zapeli pevci Glasbene matice, Slovana, Triglava in otroškega zbora. Med številnimi zdravicami in govori so zlasti toplo izzvenele besede znanega novinarja Cleveland Pressa Theodora Andrice, ki je jubilarntu spregovoril prav iz srca. Predstavniki mestne občine pa je ob tej priložnosti izročil g. Antonu Šublju diplomu kot posebno priznanje mesta Clevelanda za njegove kulturne zasluge.

KANADA

■ Proviziji so se odrekli

V Torontu smo Slovenci prav prijetno silvestrovali na prireditvi društva Simon Gregorčič. Nad 400 se nas je zbralo in dvorano smo prav do tesnega napolnili. Vladovalo je pravo slovensko vzdušje z našo kapljico in poskočno polko. Srečali smo se z mnogimi Slovenci in si ob polnoči pristrčno zaželeli srečo.

Pri prodaji Slovenskega izseljenskega koledarja so mi bili, kakor prejšnja leta, najboljši pomočniki Tone Nemačič, Janez Divjak, Ivan Avguštin in Jože Zidar. Vsi so se tudi odrekli proviziji v korist matičnega fonda.

Rojak Janez Divjak prilaga 10 dolarjev za naročnino Rodne grude in koledarja — 3 dolarje pa za fond matice. Zelo mu je všeč koledar. Vzbuja mu spomine na kraje, ki sta jih z ženo pred nekaj leti obiskala in še posebej se oba spominjata pristrčnega gostoljubja, ki sta ga bila deležna na matici.

L. F.

ARGENTINA

■ Nov odbor društva Zarja

Lani v decembru je imelo argentinsko slovensko društvo Zarja občni zbor, na katerem so člani izvolili nov odbor. Izvoljeni so bili: predsednik: Emilio Semolič, tajnik: Leandro Peljhan, blagajnik: Carlos Pernarčič, drugi blagajnik: Guillermo Tavčar, dopisnik: Carlos Lojč, poštni tajnik: Ivan Carlos del Rio, odborniki: Ivan Škrbec, Vida Kjuder, Carlos Frančeskin, Roberto Mermolja, Roberto Mosetti in gospodar: Emilio Semolič.

V novem odboru so večinoma mladi odborniki, da se bo letos mladina še posebej zavzela in pomagala pri skupnih prizadevanjih. Čestitamo izvoljenim odbornikom in jim želimo uspeha!

■ Festival slovenskega filma

Dne 9. januarja so v prostorih Ljudskega odra v Villa Devoto predvajali celovečerni slovenski film »Kekec« in še več drugih slovenskih kratkometražnih filmov.

Prireditvev je bila zelo dobro obiskana. Pogled na domače kraje in ljudi je gledalce navdušil in ganil. Festival bo ostal vsem v lepem spominu.

Armando Blažina

■ Ob grobu Angela Hrovatina

Pretreslo in iznenadilo nas je sporočilo, ki smo ga prejeli iz Argentine, da Angela Hrovatina, ni več. Sporočilo pravi, da je v Mar del Plati, kjer je bil z družino na oddihu, nenadoma umrl za srčno kapjo. Pokopali so ga v nedeljo 31. januarja.

Pred štirimi leti smo se osebno spoznali, ko je po dolgem času obiskal rodno deželo. Krepak stisk roke nam je povedal, kako vesel in ganjen je ob srečanjih v svojem starem kraju.

Angel Hrovatin je bil doma iz vasi Brišički v tržaški okolici. Trda je bila njegova mladost. Bil je pastir, delavec, trgovski pomočnik. Leta 1929 se je izselil v Argentino in šel za kamnoseškega vajenca v delavnico marmora, kjer je bil pozneje zaposlen kot obratovodja. To pa je bila le zasebna plat Hrovatinovega življenja. Med Slovenci in med domačini v Argentini je bil mnogo bolj znan kot umetnik — operni baritonist.

Bil je umetnik in zraven vseskozi zaveden sin slovenske matere, kar je rad vedno naglasil. Vedno je sodeloval z največjim veseljem na vseh slovenskih prireditvah v Buenos Airesu in okolici. Rad se je odzval vabilom društev. Med zadnjo svetovno vojno je zlasti rad sodeloval v kulturnih društvih tistih narodov, ki so simpatizirali z Jugoslavijo.

Vsi, ki smo pokojnika poznali, bomo ohranili lep spomin nanj. Njegovi družini, prijateljem in znancem — naše globoko sožalje!

Uredništvo

Naši pomenki

Kaj kuhajo na Primorskem

Primorska juha

Olje segrejemo v kozici, na njem razpustimo seseklano čebulo, dodamo moko, osolimo in vse prepražimo. Ko moka zarumeni, zalijemo z vodo, dodamo paradižnik, lovorjev list, prevremo in zakuhamo testenine. Preden z juho postrežemo, ji primešamo nariban sir in drobno sesekljan zelen peteršilj.

Polpeton v testu

Potrebujemo: Za nadev: ostanke od kuhanega ali pečenega mesa, 2 stari žemlji, 5 dkg trdega sira, pol čebule, zelen peteršilj, za oreh surovega masla, 10 dkg slanina, 10 dkg šunke, poper, majaron, sol, 4 jajca.

Za testo: 30 dkg bele moke, 4 rumenjake, 30 dkg surovega masla.

Meso (pol kg) zmeljemo, posebej zmeljemo šunko in slanino. Žemlje namočimo, ozmemo ter z vilicami zmečkamo. Sir naribamo. Seseklano čebulo zarumenimo na surovem maslu, dodamo sesekljan peteršilj, zmleto slanino in šunko. Vse nekoliko prepražimo, dobro pregnetemo. Oblikujemo podolgovato štruco, v sredo položimo drugega za drugim olupljena trdo kuhana jajca, jih z maso pokrijemo ter končno meso štruco zavijemo v testo, ki smo ga zgnetle iz moke, rumenjakov in surovega masla. Pred uporabo mora testo pol ure počivati. V testo zaviti polpeton v vroči pečici spečemo.

Polpeton servirajo primorske gospodinje mrzel, za večerjo, ali opoldne za začetno jed.

Kako pripravljajo pečenice v Brdih

V Goriških Brdih pripravljajo pečenice takole: Zložijo jih v kozico in zalijejo z dobrim belim vinom (za 5 pečenic potrebujejo liter vina).

Kozico pokrijejo in kuhajo pečenice toliko časa, da ostane v kozici le še tretjina tekočine, ki je že tudi gostejša. Ko gospodinja s pečenicami postreže, jim prilije tudi to omako.

Draga urednica!

Rada bi vas vprašala za svet: moja hčerka namreč ne sliši ne na prvo in ne na drugo besedo, dostikrat se naredi gluho za moje prošnje in zahteve. Šele če zakričim in če se pošteno razjezim, me sliši in potem naredi, kar želim, uboga, kakor pravimo.

Kako naj ravnam, da me bo otrok ubogal na prvo besedo.

Draga bralka in mati!

Načeli ste važno vzgojno vprašanje, vprašanje avtoritete matere, staršev in vseh vzgojiteljev.

Prvo: otrok zelo težko prenaša mnogo zapovedi pa tudi prepovedi. Ne samo otrok, tudi odrasli bi se jim uprli, kako da se jim ne bi uprli otroci!

— Vstani! — pravimo že zjutraj.

— Umij se! —

— Tak daj, obleci se že! —

— Pridi k mizi! Pri mizi jej in ne po vsej sobi! —

— V miru sedi, kaj vedno bingljaš z nogami! —

Res, dostikrat smo s temi zapovedmi in prepovedmi tečni. Nič čudnega, če se nam otroci uprejo. Otroci naših prepovedi niti ne sliši, če jih rečemo prvič ali drugič. Sliši nas šele, kadar zakričimo in se razjezimo. Potem prisluhne, se ukloni in nam stori po volji.

Drugi otrok se našim zapovedim in prepovedim upira. Ne uboga, pa če mu tudi ne vem kolikokrat rečemo, zakričimo in se končno tudi razjezimo. Tak otrok se nam upre.

Tretji otrok se bo uprl našim prepovedim in zapovedim s histerijo. Ko začnemo kričati, ker bi radi uveljavili svojo voljo, začne kričati tudi otrok. Kriči, joka, cepeta in se togoti.

Cetrti otrok pa se prilagodi našim prepovedim in zahtevam, toda pri takem otroku s tem ravnanjem lomimo njegovo voljo, ki bi jo vendar želeli okrepiti.

Toliko, kar se tiče prepovedi in zapovedi, ki jih imamo do otroka. Vendar se moramo zavedati, da otrok tudi težko prenaša, če mu odrasli, pa čeprav smo njegovi starši, odmerjamo njegov čas, če mu določimo delo in igro in zabavo. Če smo nad njim od jutra do večera, ko leže v posteljo.

— Zdaj stori to in zdaj ono in zdaj tretje...! —

Osem- desetleten otrok želi in že hoče biti samostojen in je v veliki meri že tudi res lahko samostojen. Tak otrok že lahko odloča o svojem dnevu, lahko si že naredi dnevni načrt, koliko časa bo porabil za delo, koliko za igro in zabavo.

Prav bi bilo, če se z otrokom domenite za dnevni red njegovega delovnika. Če ima otrok šolo dopoldne, ga vprašajte, kdaj ga zjutraj pokličete, da bo lahko vse v miru naredil in odšel pravi čas v šolo. Prav tako se domenite tudi za popoldanski čas, ki mu preostane, ko se vrne iz šole. Po šoli naj se za nekaj časa sprosti, saj je v šoli pridno delal. Ta odmor naj traja do kosila, potem pa naj se loti domačih nalog in učenja. Dela naj zbrano in zaporedoma. Medtem naj ne sprejema ne prijateljev in ne sošolcev. Tudi mi odpeljemo svojega gosta v drug prostor, da ne bo njegov obisk motil otroka pri delu.

Potem, ko vse postori, je otrok prost vse do večerje. Ob pol osmih pa naj se umije, preobleče in leže spat.

Tako ste se pogovorili z otrokom glede dnevnega reda. Ta delovni dogovor je zanj izredno važen. Sam je sprejel svoje obveznosti. Razumljivo je, da se bo potrudil, da jih bo po svojih močeh tudi izpolnil. To

bo poslej zadeva otrokovega ponosa in časti. In tako je tudi prav.

Toda otrok ne bi bil otrok, če bi vedno in povsod delal po delovnem dogovoru. Saj niti nam, ki smo odrasli in poznamo svoje zmožnosti, ne gre vse po načrtu. Zato boste otroku v kritičnem času pomagali.

Večkrat ga boste opomnili: »Kaj boš zdaj vse naredil?«

Otrok se ob tem vprašanju zbere, si obnovi svoje dolžnosti, ki si jih je zastavil in zato jih bo tudi lažje izpolnil. Pozanimajmo se tudi za naloge, če jih razume in če jih zna sam narediti.

A vendar otrok ne bi bil otrok, če bi šlo vedno vse kakor po maslu. Otroka opazujmo. Vidimo, katere dolžnosti zanemarja prvi in drugi in tretji dan. Potem nikar ne kričimo in se ne razburjajmo. Bolje bo, če otroka pokličite k sebi, najbolje na sólo. Tam se z njim pogovorite.

Recimo, da se noče umivati. Zato rečete:

»Opazila sem, da se včeraj nisi umil, pa tudi predvčerajšnjim se nisi. Veš, da tako ne gre, saj si sam sebi obljubil, da se boš vsak dan umival.«

In če ste pri volji, obrnite zadevo na smešno stran.

»Povej no, ali ne bi bilo smešno, če bi jaz, tvoja mama, vsako jutro spraševala tvojega očeta: Oče, oče, ali si se danes umil? — To bi bilo smešno, pa prav tako je tudi smešno, če moram tebe spraševati in te nadzirati, zdaj, ko si že velik...«

Gotovo bo tak pogovor mnogo več zalegel, kot bi zalegle ponovne prepovedi in zapovedi. Še posebno slabo bi bilo, če bi pritirali vse na ostrino. Potem morajo slediti sankcije, sankcije pa vzbujajo odpor.

So pa primeri, ko moramo tudi devetletnemu otroku kaj prepovedovati ali zaukazati. Takrat pa nas mora brezpogojno ubogati. Na primer: otrok ne sme kuriti ognja, tudi z drugimi otroki ne. Dopovejmo mu, zakaj je ogenj tako nevaren in zakaj nas mora brezpogojno ubogati.

Toda takih zapovedi in prepovedi naj bo čim manj. Vse več se naslanjamo na preprečevanje otroka. Težimo pač za tem, da se bo otrok sam potrudil za svoj delovni program.

Otroku voljo pač vedno, če le moremo, krépimo!

BRANKA JURCA

Spoštovana urednica!

Oglašam se z vprašanjem, ki se bo morda zdelo komu malenkostno. Moja hčerka namreč ne mara o pravem času v posteljo. Stara je osem let, spat pa hodi ob desetih in le redkokdaj prej. Zjutraj komaj vstane, saj mora vstati že ob pol sedmih, da gre pravočasno v šolo. Bleda je in pod očmi ima kolobarje. Vem, da mora biti tak otrok že ob sedmih v postelji. A kako naj to dosežem? Živimo skupaj z babico in dedkom, moja hčerka pa je edinka in vsi se vrtimo okrog nje. Tudi mi ne hodimo pozno spat, največkrat okrog desetih in tako nas deklica čaka, da ležemo še mi. Vse prigovarjanje, naj leže prej, nič ne zaleže. Vem, da smo v tem pogledu vsi skupaj grešili že v njenih prvih letih življenja — a kaj naj storimo zdaj?

Draga naročnica!

Podobne težave imajo tudi drugi starši. Svetovno znani otroški zdravnik dr. Spock odgovarja na vprašanje, koliko spanja potrebuje otrok, takole: Sit, telesno in duševno zdrav otrok bo spal toliko časa, kolikor mu je potrebno. Čim starejši otrok postaja, tem manj spanja potrebuje. Predvsem opušča popoldanske počitke. S pomočjo staršev in svoje lastne biološke potrebe po počitku, vnese otrok že od vsega začetka neki red v spanje — to se pravi, otrok se navadi hoditi spat ob sedmih ali pol osmih, prebudi se pa ob sedmih zjutraj. Ta red postane otroku že od vsega začetka navada.

Toda samo dojenčku lahko popolnoma prepustimo, da sam odloča, koliko časa bo spal. Čim višjo stopnjo doseže otrok v svojem telesnem in duševnem razvoju, tem več novih činiteljev vpliva na njegovo spanje: razni prijetni in neprijetni doživljaji podnevi, skrbi, strah pred neugodnimi sanjami, ljubosumnost na mlajše brate in sestre, razvajanje, prepiri med starši itd. Toda kljub vsemu so najvažnejše navade, ki jih otroku privzgojimo že v zgodnjem otroštvu.

Res pa je, da gredo nekateri otroci radi v posteljo, drugi pa se temu upirajo. Poskrbeti moramo, da bo otroku ležanje ugodno. Starši bi morali vedeti, da je trdnemu otroku spanje ugodno, če ga ne spreminimo v neprijetno dolžnost. Otroka v starosti od drugega do petega leta sami pospremimo v posteljo, ga položimo z nasmehom, nekaj nežnih besed na naj zaključimo poljubček za lahko noč. Poleg otroka lahko položimo priljubljeno igračko, s starejšim otrokom pa izmenjajmo nekaj toplih besed.

Zanimivo pa je, da pri osemletnih otrocih opazimo prav v tem razvojnem obdobju težnjo, da zavračajo čas pred spanjem. Zaradi tega pride v mnogih družinah do težav. Zato morajo biti starši prav v tem obdobju dosledni in otroka o pravem času opozoriti, da je čas za počitek. Pri vašem otroku bo sedaj težko nadoknaditi zamujeno doslednost, toda kljub temu poizkusite. Vendar zlepa — to pomeni, da bo otroku, ki se bo ves dan primerno razgibal, telesno in duševno sprostil v igri, počitek prijeten, ne pa neprijetna dolžnost. Imejte pa veliko potrpljenja. Koliko ur naj otrok v tem razvojnem obdobju spi? Priporočljivo je 12 ur počitka!

Zato mora biti osem-, devetletni otrok ob osmih zvečer v postelji. Izjemo naredimo samo ob svetlem večeru poleti ali kakem prazniku. Živahnejše otroke je zelo težko pripraviti do tega, da gredo na prvo besedo staršev v posteljo. Otroci je še poln vtisov, ki jih je doživel čez dan, česar seveda ne more naenkrat povsem izključiti iz spomina.

Pogosto se zgodi, da hoče mati odpraviti otroka z besedami: »Tako, zdaj pa nobene besedice več!« To pa otroku ni pogodu. Otroci bi rad še nekaj trenutkov pokramljali — nekateri celo radi kaj zapojejo. Otroci ne more, četudi hoče, svojih vtisov in življenjskih sil na mah izključiti, brž ko leže v posteljo.

V prepričanju, da boste s pravilnim ravnanjem, razumevanjem, predvsem pa s potrpljenjem pri otroku dosegli svoj cilj, Vas pozdravljamo.

Slavica Tolčič

VPRAŠANJA

IN ODGOVORI

Rad bi vedel, ali je možno otroka, ki obiskuje tukaj 2. ali 3. razred gimnazije, v polovici šolskega leta vpisati po prekinitvi tukajšnje šole na šolo v Jugoslaviji. Ali je možno, da tam nadaljuje isti razred, ali mu gre eno leto v izgubo?

F. B. Nemčija

Zaradi vpisa v šolo za otroka, ki bi prekinil razred v inozemstvu sredi leta, smo se zanimali na eni tukajšnjih šol in dobili pojasnilo, da bi otroka vsekar vpisali v isti razred. Škoda, da niste v pismu nič omenili o tem, koliko zna otrok slovenščine, ali je morda sploh ne zna. V šoli so nam rekli, da bi verjetno moral otrok nekaj časa samo poslušati v razredu ter se počasi prilagoditi predmetom po tukajšnjem učnem načrtu ter jeziku, in ko bi v šoli ugotovili, da lahko redno spremlja učenje, bi ga začeli tudi izpraševati.

Rojen sem na Štajerskem. Od leta 1914, ko sem moral k vojakom, sem ostal v Nemčiji, in to v kraju, ki spada zdaj pod Nemško demokratično republiko. V Sloveniji imam sestro, ki jo je pred dvema leti prizadela težka gospodarska nesreča in ne morem zahtevati, da mi pošlje povabilo. S svojo ženo pa bi jo vendarle rad obiskal. Prosim vas, če mi morete svetovati, ali bi lahko še enkrat obiskal svoj rojstni kraj in to po možnosti v začetku leta 1965 ali vsaj enkrat do meseca junija. Dolga leta sem iskal vaš naslov, sedaj pa sem ga dobil pri nekem prijatelju.

A. K., DR Nemčija

Svetujemo vam, da se obrnete na naše diplomatsko-konzularno predstavništvo v Vzhodni Berlin, katerega naslov vam spodaj navajamo, naj vam izdajo jugoslovanski potni list, oziroma če imate že nemški potni list, da vam izdajo jugoslovansko vstopno in izstopno vizo. Seveda boste potrebovali tudi dovoljenje vzhodnonemških oblasti, za katere pa gotovo veste, kam se je treba obrniti. Pričnite urejevati te stvari čimprej, da bodo rešene do junija. Veseli bomo, če boste utegnili napraviti kratek obisk tudi v našem uradu. Naj vam povemo, da nas je pred dvema leti že obiskal neki naš rojak iz Nemške demokratične republike in upamo, da tudi vi ne boste imeli težav pri iskanju dovoljenja pri nemških oblasteh.

Naslov našega predstavništva je:

Bewandtschaft der SFR Jugoslawien,
Albrechtstrasse 26,
BERLIN N. 4. (tel. 423-136).

Spremembe v carinskih predpisih

V zveznem Uradnem listu št. 51 z dne 30. decembra 1964 so bile objavljene nekatere spremembe carinskih predpisov, med njimi tudi nekaterih, ki veljajo za naše izseljence.

Tako bo po tej uredbi s 1. aprilom ukinjen predpis, po katerem so bili jugoslovanski izseljenci enkrat na leto, ko so prišli na obisk v domovino, oproščeni carine za predmete do skupne vrednosti 200.000 din.

Od 1. aprila t. l. dalje je predvidena za vse potnike, neglede na to, kakšno državljanstvo imajo in s kakšnim potnim listom prihajajo, enaka ugodnost, po kateri lahko uvozijo v Jugoslavijo brez carine le do 30.000 din vrednosti blaga.

Za jugoslovanske izseljence, ki se za stalno vračajo v Jugoslavijo, predvideva tudi nova uredba pravico, da brezplačno uvozijo vse obleke, osebno in posteljno perilo, vse gospodinjske predmete in gospodarski inventar razen motornih vozil. Izvzeti so tudi obrtni, industrijski in kmetijski stroji, če jih ne potrebujejo za svoj poklic. Ta ugodnost bo poslej vezana na pogoj, da se je prizadeti izselil z dovoljenjem pristojnega organa, ali pa da je živel v inozemstvu že pred 21. marcem 1962 (tj. pred izidom zakona o amnestiji). Po tem ni več važno, da je nekdo živel v inozemstvu najmanj tri leta, če bo hotel imeti ugodnost prostega uvoza prej navedenih predmetov ob povratku v domovino. Pač pa si morajo tisti jugoslovanski državljani, ki so prišli v inozemstvo brez potnega lista, preskrbeti od našega predstavništva potrdilo o tem, da so prišli tja pred 21. marcem 1962. Glede motornih vozil velja še nadalje, da je mogoče uvoziti po en osebni avtomobil in en tovorni avtomobil šele po petih letih bivanja v inozemstvu, vendar proti plačilu carine.

Tisti jugoslovanski izseljenci pa, ki so se izselili iz Jugoslavije že pred 6. aprilom 1941, lahko poleg gori navedenega inventarja uvozijo brez carine tudi motorno vozilo.

Za uvoz obrtnih, industrijskih in kmetijskih strojev so oproščeni carine samo tisti izseljenci-povratniki, ki dokažejo s potrdilom našega diplomatsko-konzularnega predstavništva, da so uvoženi stroj v inozemstvu uporabljali pri opravljanju svojega poklica.

Upamo, da bodo naši izseljenci pravilno razumeli razloge, ki so narekovali navedene spremembe, zlasti, kar se tiče ukinitve ugodnosti prostega uvoza blaga do 200.000 din vrednosti. Za naše izseljence in začasno zaposlene državljane v inozemstvu so predvidene razne druge ugodnosti, ki jim to nadoknadijo. Tako imajo možnost odpiranja deviznih računov, nalagati hranilne vloge in s temi sredstvi lahko razpolagajo tudi njihovi ožji družinski člani. Lahko pa tudi kupujejo z 20% popustom v za to pooblaščenih trgovinah. Povsod lahko nabavijo pod ugodnimi pogoji prav tako lepa darila in to še ceneje kot v tujini, saj so trgovine dobro založene s kvalitetnimi darili.

FRAN
LEVSTIK

MARTIN KRPAN

Napotki k besedilu

Krpan ga *neverno* pogleda: neverno, prislov od neverén, pomeni: mu da s svojim pogledom razumeti, da mu ne verjame in ne zaupa. — *Kdor če iti na Dunaj, mora pustiti trebuh zunaj*: To je slovenski pregovor in pomeni: Kdor hoče iti v mesto, posebno kam daleč, kot je Dunaj, se mora zavedati, da bo skromno živel, kajti v mestu je vse drago. — *Kdor če*: Bolj živa ljudska oblika namesto hoče od glagola hoteti. — Besedo *Dunaj* uporabljajo še danes povsod na Slovenskem za ime glavnega mesta Avstrije, medtem ko so drugi narodi nemško osnovo Wien pridržali in imajo: na primer Italijani Vienna, Francozi Vienne, Angleži Vienna itd. — Jaz pa ga *ménim* s sabo nositi: tu pomeni nameravam, imam namen. Glagol *méniti* pa lahko pomeni še: misliti. — *S sabo*: lahko rečemo s sabo ali s seboj, oboje je v slovenščini dovoljeno. — *Koder bom tovoril* in *dokler bom tovoril*: Tu namenoma ponovi glagol bom tovoril, ker hoče poudariti, sicer bi zadostovalo: koder in dokler bom tovoril. Koder: Lahko rečemo: koder ali kjer ali kjerkoli (pisano tudi kjer koli). — *Sale uganjam*: pomeni isto, kot če bi rekel: se šalim; danes tudi rečemo, da norčije uganjam. — *Hud velikan*: Tu pisatelj namenoma dodaja samostalnemu velikan še oznako hud, ker je lahko v pravljici velikan tudi dobrotno bitje. — *Ne ustrahuje*: Nihče mu ni kos, nihče ga ne more premagati. Danes bolj uporabljamo glagol ustrahovati v pomenu grdo ravnati s kom. — *Dosti vojščakov*: V današnjem govoru se uveljavlja: vojakov, medtem ko imamo v starejših besedilih še vojščakov. — *Če ga živ krst* ne zmore: če ga noben človek ne zmore; v rabi je še: živ krst tega ne ve, živa duša tega ni slišala. — Krpana je to s *pridom utešilo* ter jako dobro se mu je zdelo: *S pridom*: popolnoma; *utešilo*: pomirilo, potolažilo; *veznik* ter uporabljamo, kadar več reči naštevamo; izognemo se ponavljanju veznika in, zato kot zadnji veznik uporabimo ter. Prav tako, kadar hočemo stopnjevati, kakor kaže Levstikov primer; *jako*: značilna, dolenjska beseda v pomenu zelo. — *Za malo južino*: na Dolenjskem pomeni mala južina dopoldanska ali popoldanska malica, drugod pa tudi večerja. — Ljudje pa so *klavarno* lazili: žalostno, potrto, poteptano. — Ne imela *krona* junaka: krona pomeni tu v prispodobi cesarstvo. — Šel se je z njim *skusit*: bojevati; skusit (pisano brez i!) je tako imenovani namenilnik in ga uporabljamo v zvezi z glagoli premikanja. — Je *neki* silno velik: Je menda. — *Presneto* jim je bila huda za nohti: Zelo trda jim je predla, bili so v velikih škripcih. — Se mu je vse tako *grobo* zdelo: grob po pomenu velik, obilen, neuglajen, v tej zvezi pa: veličasten, imeniten.

(Povest v nadaljevanjih v slovenščini, angleščini, francoščini, španščini in nemščini. Prevajalci so: za angleščino F. S. Copeland, francoščino Viktor Jesenik, španščino Jolanda Kvas in nemščino dr. Else Byhan. Napotki k besedilu: prof. Avg. Pirnat. Ureja Mila Šenk.)

Krpan ga neverno pogleda in odgovori: »Kdor če iti na Dunaj, mora pustiti trebuh zunaj, to sem slišal od starih ljudi; jaz ga pa menim s sabo nositi, koder bom tovoril in dokler bom tovoril.«

Služabnik mu pravi: »Nikar ti ne misli, da šale uganjam.«

»Saj bi tudi ne bilo zdravo,« reče Krpan.

Nato zopet govori sel: »Kar sem ti povedal, vse je res. Ali ne veš, kako si bil umaknil predlansko zimo kobilico kočiji s pota? Oni gospod na vozu je bil cesar, pa nihče drug, veš.«

Krpan se začudi in pravi: »Cesar? — Menda vendar ne?«

»Cesar, cesar! Le poslušaj. Prišel je zdaj na Dunaj hud velikan, ki mu pravimo Brdavs. Tak je, da ga nihče ne ustrahuje. Dosti vojščakov in gospóde je že pobil; pa smo rekli: če ga živ krst ne zmore, Krpan ga bo. Lej, ti si zadnje upanje cesarjevo in dunajskega mesta.«

Krpana je to s pridom utešilo ter jako dobro se mu je zdelo do vsega, kar je slišal, in reče tedaj: »Če mi drugega kakor tisti prekleti Brdavs, poslušajte, kaj vam pravim! Petnajst Brdavsov za malo južino, to je meni toliko, kolikor vam kamen poriniti čez lužo, ki jo preskoči dete, sedem let staro; samo varujte, da me ne boste vodili za nos!«

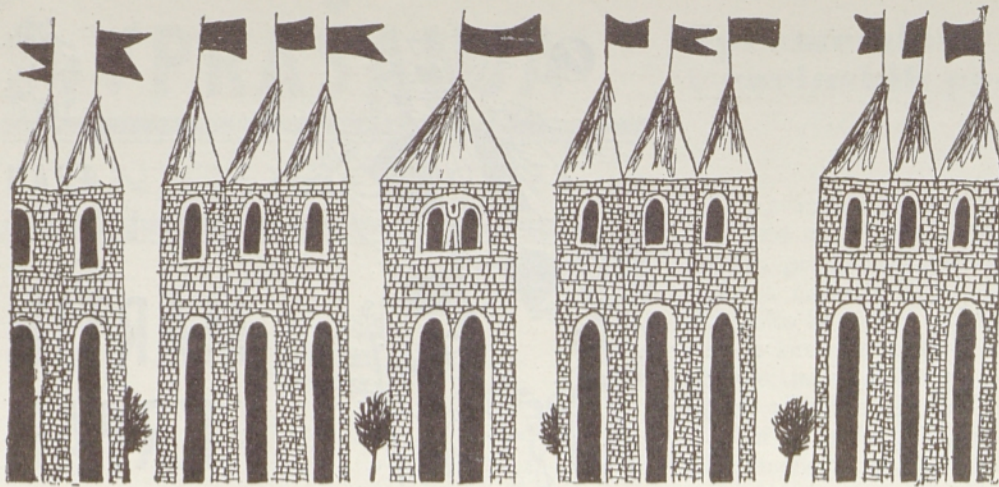
To reče in brž dene sol s kobile, kobile pa v konjāk, gre v kočjo ter se pražnje obleče, da bi ga pred cesarjem ne bilo sram. Ko se preobuje, priteče ven in sede v kočijo ter naglo zdrčita proti Dunaju.

Ko prideta na Dunaj, je bilo vse mesto črno pregrnjeno; ljudje so pa klavarno lazili kakor mravlje, kadar se jim zapali mravljišče.

Krpan vpraša: »Kaj pa vam je, da vse žaluje?«

»O, Brdavs, Brdavs!« vpije malo in veliko, možje in žene. »Ravno danes je umoril cesarjevega sina, ki ga je globoko v srce pekla sramota, da bi ne imela krona junaka pod sabo, kateri bi se ne bal velikana. Šel se je z njim skusit; ali kaj pomaga? Kakor drugim, tako njemu. Do zdaj se še nihče ni vrnil iz boja.«

Krpan veli urno pognati in tako prideta na cesarski dvor, ki pravijo, da je neki silno velik in jako lep. Tam stoji straža vedno pri vratih noč in dan, v letu in zimi, naj bo še tako mráz; in brž je zavpila o Krpanovem prihodu, kakor imajo navado, kadar se pripelja kdo cesarske rodovine. Bilo je namreč naročeno že štirinajst dni dan za dnevom, da naj se nikomur in nikoli ne oglasi, samo tačas, kadar se bo pripeljal tak in tak človek. Tako so se veselili Krpana na Dunaju. Kaj bi se pa ne? Presneto jim je bila huda za nohti! Ko cesar sliši vpitje, precej ve, kdo je, in teče mu naproti, pa ga pelja v gornje hrame. Čudno lepo je tam, še lepše kakor v cerkvi. Krpan je kar zijal, ker se mu je vse tako grobo zdelo. Cesar ga vpraša: »Krpan z Vrha, ali me še poznaš?«

Krpàn looked at him doubtfully and answered: «Who goes to Vienna must leave his belly behind, I've heard our old folks say; but I'm going to carry mine along with me, wherever I trade and so long as I trade.»

The servant said: «Now don't think for a moment that I'm joking.»

«T wouldn't be good for your health either,» said Krpàn.

The messenger spoke again: «What I've told you is quite true. Don't you remember, the winter before last, how you lifted your little mare off the track to make way for a coach? The gentleman in that coach was none other than the Emperor himself, you know.»

Krpàn marvelled and said: «The Emperor? — You don't say?»

«The Emperor, the Emperor! Now listen! There's a most evil giant come to Vienna just now. They call him Brdavs. He's not afraid of anybody. He's killed no end of soldiers and gentlemen; so we said 'If there's any one can get the better of him, it's Krpàn'. Look here, you are the last hope of the Emperor and the city of Vienna.»

That set Krpàn's mind at rest, and it seemed mighty good to him, all he had heard; so he said: «If it's nothing more than this confounded Brdavs, listen to what I tell you: fifteen Brdavs for breakfast is no more to me, than for you to toss a pebble across a puddle that a seven-year-old can jump; only see to it, that you're not pulling my leg!» He said it, unloaded the salt from the mare,

shut the mare in her stable, went into his house and put on his Sunday best, so as not to feel ashamed before the Emperor. When he had changed, he came out quickly, got into the coach, and the two of them hurried on to Vienna.

When they got to Vienna, the city was all draped in black, and everybody crawling about miserably, like ants when their anthill has been set on fire.

«What's the matter with you,» asked Krpàn, «that you're all in mourning?»

«O Brdavs! Brdavs!» cried great and small, both men and women. «This very day he murdered the Emperor's son, to whom it seemed a burning shame that there should not be found among the lieges of the crown a single champion who was not afraid of the giant. So the prince accepted the challenge; but what was the good? He fared no better than the rest. So far not one has come back from the combat.»

Krpàn bade the coachman drive on quickly, and so they came to the Emperor's court, of which they say that is very large and fine. A sentry stands by the door night and day, summer and winter, no matter how cold it is; and at once he announced Krpàn's arrival with a great shout, as it is the rule when one of the Emperor's own kin comes to court. Because for a fortnight past, day by day, there had been an order that none and nobody should be announced until such and such a man should arrive. My word, but they were glad of Krpàn in Vien-

na! And why not? They were fairly at their wits' end. When the Emperor heard the shouting, he knew at once who had come, ran to meet him and invited him into the upstairs rooms. They were marvellous fine, finer even than a church. Krpàn just stared, because to him it all seemed so garish the Emperor asked him: «Krpàn of Vrh! Do you remember me?»

Krpàn le regarde d'un air incrédule et répond: «Celui qui à Vienne veut aller, son ventre dehors doit laisser, voilà ce que j'ai entendu les vieilles gens dire; mais moi, je pense porter le mien avec moi partout où je trafiquerai et tant que je trafiquerai.»

Le serviteur lui dit: «Ne va pas croire que je plaisante.»

«Je ne vous le conseillerais pas non plus,» dit Krpàn.

Sur ce, le messenger parle de nouveau: «Tout ce que je t'ai dit, est vrai. Est-ce que tu ne sais plus comment l'avant-dernier hiver tu as écarté ta petite jument du chemin pour faire place au carrosse? Le seigneur dans le carrosse n'était nul autre que l'empereur, tu sais.»

Krpàn s'étonne et dit: «L'empereur? — Pas possible!»

«L'empereur, l'empereur! Ecoute donc. Un méchant géant, qu'on appelle Brdavs, est venu maintenant à Vienne. Il est tel que personne ne l'intimide. Il a déjà tué pas mal de guerriers et de seigneurs; et

nous avons dit: «Si personne d'autre ne l'emporte sur lui, Krpàn l'emportera.» Vois! Tu es le dernier espoir de l'empereur et de la ville de Vienne.»

Cela tranquillisa entièrement Krpàn et tout ce qu'il avait entendu, lui sembla fort bon; il dit alors: «S'il n'y a rien d'autre que ce sacré Brdavs, écoutez ce que je vous dis! Quinze Brdavs pour mon casse-croûte, c'est pour moi autant que pour vous de pousser une pierre par-delà une flaque d'eau que franchit un enfant de sept ans; seulement gardez-vous de me mener par le bout du nez!» Ceci dit, il décharge vite le sel de la jument et met la jument à l'écurie, il va dans la chaumière et met son costume du dimanche, pour ne pas avoir honte devant l'empereur. Quand il a changé de chaussures, il sort en courant, s'assoit dans le carrosse et tous deux roulent rapidement vers Vienne.

Quand ils arrivèrent à Vienne, toute la ville était drapée de noir, et les gens se traînaient lamentablement comme des fourmis lorsqu'on met le feu à leur fourmière.

Krpàn demande: «Qu'avez-vous donc pour que tout le monde soit en deuil?»

«Oh! Brdavs! Brdavs!» crient petits et grands, hommes et femmes. «Justement aujourd'hui il a tué le fils de l'empereur que cuisait au tréfonds du cœur la honte que la couronne n'eût pas au-dessous d'elle un héros qui n'aurait pas peur du géant. Il est allé se mesurer avec lui; mais à quoi bon? Il a eu le même sort que les au-

tres. Jusqu'ici nul n'est encore revenu du combat.»

Krpan enjoint de rouler promptement et ainsi ils arrivent à la cour impériale qui, dit-on, est extrêmement grande et très belle. Là, une sentinelle se tient à la porte nuit et jour, en été comme en hiver, si froid fit-il; et vite elle annonce par un cri l'arrivée de Krpan, comme c'est la coutume lorsqu'arrive quelqu'un de la parenté impériale. Car il avait été ordonné depuis quinze jours déjà, jour après jour, qu'on ne répondit à personne, sauf quand tel et tel homme arriverait. Telle-ment on se réjouissait de l'arrivée de Krpan à Vienne! Et comment ne s'en réjouiraient-ils pas? La situation était bigrement éprouvée! Lorsque l'empereur entend les cris, il sait aussitôt qui est là, et il court à sa rencontre et l'emmène dans les chambres du haut. Là, c'est étrangement beau, encore plus beau qu'à l'église. Krpan écarquillait les yeux parce que tout lui semblait si pompeux. L'empereur lui demande: «Krpan de Vrh! Est-ce que tu me connais encore?»

Krpan le miró con desconfianza y contestó: — Dicen los ancianos que quien quiere ir a Viena tiene que dejar las tripas fuera; pues yo las quiero llevar conmigo hasta que ande cargando por estos mundos.

El sirviente le dijo: — No creas que estoy bromeando.

— Desde luego no le recomendaría, — dijo Krpan.

El mensajero prosiguió: — Todo lo que te dije es verdad. ¿No te acuerdas cómo el invierno anterior quitaste tu yegua del camino para que pasara un coche? Pues el señor que iba dentro era el rey en persona, para que lo sepas.

Asombrado le preguntó Krpan: — ¿El mismo rey? No lo digas.

— Sí señor, el mismo rey. Ahora escucha. Vino a Viena un terrible gigante, llamado Brdavs. Es tan enorme que no hay quien le pueda. Mató a muchos combatientes y nobles; por eso hemos pensado: si nadie puede con él, podrá Krpan. Fíjate, tú eres la última

esperanza del emperador y toda la ciudad de Viena.

Halagado por lo que acababa de oír, Krpan respondió:

— Si no es otra cosa que aquel maldito Brdavs escúcheme cuanto le digo: quince Brdavs como merienda es para mí como para usted arrojar una piedra a través de un charco que puede cruzar de un salto un niño de siete años. Sólo guardaos bien, si pensáis tomarme el pelo. — Apenas hubo concluido de decir esto, descargó la sal del lomo de su yegua, metió la bestia en el establo, penetró en su choza y se vistió con sus mejores galas para no pasar vergüenzas ante el emperador. Acto seguido salió, tomó su lugar en el coche que raudamente emprendió el camino de Viena.

Al llegar a Viena vieron que toda la ciudad estaba enlutada; las gentes se arrastraban tristemente como hormigas cuando se les incendia el hormiguero.

— ¿Qué os pasa, que andáis todos de luto? — preguntó Krpan.

— Ay, Brdavs, Brdavs — exclamaban todos, niños y mayores, hombres y mujeres — hoy mismo acaba de matar al hijo del emperador, que estaba profundamente avergonzado de no contar la corona con un solo héroe que se atreviera con el gigante. El mismo se resolvió a enfrentarlo ... pero ¿de qué le valió? Tócale la misma suerte que a los demás. Hasta el presente no hubo uno que volviese del combate ... —

Krpan ordenó que apuraran los caballos y llegaron presurosamente al palacio imperial, grande y bello como se narra. Durante el día y la noche, en invierno y en verano, se monta guardia ante su puerta; en alta voz se anunció la llegada de Krpan, según reza la costumbre cuando llega alguien de la familia imperial. Desde hacía catorce días, la guardia tenía orden de no responder a nadie, con excepción a tal o cual hombre, que viniera en el coche. La llegada de Krpan esperaban en Viena con mucho anhelo. ¿Y cómo no iba a ser de este modo? ¡Vaya, si el agua ya les llegaba a la garganta! Al percibir los gritos, el emperador supo inmediatamente quién había llegado, salió

corriendo a su encuentro y le condujo a las salas de arriba, más preciosas y más bellas que la iglesia. Krpan se quedó boquiabierto al ver tanto lujo. — ¿Me conoces, Krpan de Vrh? — preguntó el emperador.

Krpan sieht ihn ungläubig an. »Wer nach Wien gehen will, muss seinen Magen daheim lassen,« antwortet er, »so habe ich es von alten Leuten gehört. Ich will aber den meinen mit mir tragen, wo und wann immer ich Saumlasten führen werde.«

Sagt der Bote zu ihm: »Glaube doch ja nicht, dass ich Possen reisse!«

»Das würde auch nicht ratsam sein,« meint Krpan.

Darauf antwortete wiederum der Sendbote: »Was ich Dir gesagt habe, ist alles wahr. Weisst du nicht mehr, wie du im vorvergangenen Winter dein Pferd vor der Kutsche aus dem Weg getragen hast? Jener Herr im Wagen war der Kaiser und niemand anders — das du es weisst.«

»Der Kaiser?« staunt Krpan. »Ist das möglich?«

»Ja, ja: der Kaiser! Hör doch nur! Nun ist ein greulicher Riese nach Wien gekommen; wir nennen ihn Brdavs. Der ist so stark, dass ihn niemand bezwingen kann. Viele Kriegerleute und Herren hat er schon erschlagen. Da haben wir gesagt: Wenn niemand ihn überwältigt, Krpan wird es können! Du bist die letzte Hoffnung des Kaisers und der Stadt Wien.«

Da war Krpan recht besänftigt; was er da hörte gefiel ihm mächtig gut. »Wenn es nichts anderes ist als dieser elende Brdavs,« ergriff er jetzt das Wort, »hört, was ich Euch sage! Fünfzehn Brdavs zum Vesperbrot — das ist für mich soviel wie für Euch, einen Stein über einen Pfuhl zu werfen, den ein siebenjähriges Kind überspringen kann. Nur hütet Euch, mich an der Nase herumzuführen!«

So sprach er, lud eilig das Salz vom Pferde, stellte das Pferd in den Stall, ging ins Haus und legte seine Sonntagskleider an, damit er sich vor dem Kaiser nicht zu schämen hätte. Als er sich umgekleidet

hatte, trat er wieder hinaus und setzte sich in die Kutsche; eiligst rollte sie gegen Wien.

Als sie nach Wien kamen, war die ganze Stadt schwarz verhüllt; die Menschen wimmelten niedergeschlagen herum wie Ameisen, deren Haufen man in Brand gesteckt hat.

Krpan fragte: »Was ist denn mit euch, dass alles klagt?«

»Oh, Brdavs!« schrien alle, gross und klein, Männer und Frauen. »Eben heute hat er des Kaisers Sohn getötet, dem tief im Herzen die Scham brannte, dass die Krone nicht einen Helden unter sich habe, der den Riesen nicht fürchtete. Er machte sich auf, um sich mit ihm zu messen. Aber was half es? Wie den andern, so geschah ihm. Bisher ist noch niemand vom Kampfplatz zurückgekehrt.«

Krpan befahl, schnell anzutreiben, und so gelangten sie an den kaiserlichen Hof, der ausserordentlich gross und prächtig sein soll. Dort steht beständig eine Wache vor dem Tor, Tag und Nacht, Sommer und Winter, mag auch klirrender Frost herrschen. Bei Krpans Eintreffen gab die Wache sogleich durch Ausruf Meldung, wie es Brauch ist, wenn jemand von der kaiserlichen Familie ankommt. Es war nämlich schon seit vierzehn Tagen Tag für Tag angeordnet worden, dass sie sich niemals und niemanden zu melden habe, ausser wenn der und der Mann einträfe. So freute man sich in Wien auf Krpan. Wie hätte man es auch nicht? Das Wasser stand ihnen ja schon bis zum Munde. Als der Kaiser den Melderuf hörte, wusste er sogleich, wem er galt, und er eilte ihm entgegen, um ihn in die oberen Gemächer zu geleiten. Herrlich ist es dort, noch schöner als in der Kirche. Krpan sperrte den Mund weit auf, weil ihm alles über die Massen gefiel. Der Kaiser fragte ihn: »Krpan aus Vrh, kennst Du mich noch?«

TRINAJSTA VAJA

THIRTEENTH LESSON

DÉCIMO TERCERA LECCIÓN

V razredu

In the Classroom

En la clase

Ivan ne pazi. Gleda skozi okno.
Učitelj vpraša: Kaj delate, Ivan?
Zakaj ne pišete?

John is not being attentive. He is looking out of the window. The teacher asks: What are you doing, John? Why are you not writing?

Juan no está atento. Mira por la ventana. El profesor le pregunta: ¿Que está haciendo Juan? ¿Por qué no escribe?

Ivan: Nimam črnila.

John: I have no ink.

Juan: No tengo tinta.

Jurij, daj mi svinčnik, prosim!

George, give me a pencil, please!

¡Jorge, dame un lápiz, por favor!

Prof.: Edvard, pridite k tabli! Napišite besedo »nihče«. Ali je to prav?

T.: Edvard, come to the blackboard! Write down the word »nihče«. Is it all right?

Prof.: Eduardo, acérquese a la pizarra. Escriba la palabra »nihče«. ¿Está bien así?

David: Ne, na črki »c« manjka kljukica.

David: No, the hook is missing on the letter »c«.

David: No, en la letra »c« falta el ganchito.

Profesor vprašuje in učenci odgovarjajo.

The teacher is asking questions and the pupils are answering.

El profesor hace preguntas y los alumnos le contestan.

Prof.: Ponovite ta stavek!

T.: Repeat this sentence!

Prof.: ¡Repitan esta frase!

Še enkrat!

Once more!

Repitanla otra vez.

Za domačo vajo prepisite deseto lekcijo!

Copy the tenth lesson for your homework.

Para el ejercicio de casa copien la décima lección.

Napravite vse vaje!

Do all the exercises!

¡Hagan todos los ejercicios!

Pouk je končan in profesor odide.

The lessons are over and the teacher leaves.

La clase se terminó y el profesor salió.

VAJE — EXERCISES — EJERCICIOS

Odgovorite na vprašanja — Answer the questions —
Contesten a las preguntas:

Postavite v množino — Put in the Plural —
Formen el Plural:

Kdo stopi v razred? Kaj dela profesor? Kaj delajo učenci? Kdaj se začne pouk? Kam sede učitelj? Kje sedijo učenci? Kdo manjka? Ali imajo vsi učenci domače vaje? Kdo bere? Ali vsi učenci pazijo? Kam piše učitelj? Kam pišejo učenci? Ali pišejo vsi učenci pravilno? Kdo sprašuje? Kdo odgovarja?

Učenec sedi pri mizi. Učitelj govori slovensko. Plašč je na obešalniku. Otrok je na ulici. Deklica sedi na stolu. Radiator je pri oknu. Deček je v razredu. V šoli se učim. Pišem v zvezek. Odpri knjigo na strani 20!

Postavite v velelnik — Put in the Imperative —
Formen el Imperativo:

Postavite v nikalno obliko — Put in the Negative Form —
Coloquen en la forma negativa:

Vi pišete vsak dan domačo vajo. Mi beremo peto vajo. Ti ponoviš stavek. Vi odprete okno. Mi govorimo slovensko. Ti mi daš pero. Vi pridete k tabli. Ti paziš. Vi gledate v knjige. Vi se učite vsak dan.

Pišemo na tablo. Učenci sedijo v razredu. Oni delajo vsak dan. Marija ima očeta. Učim se slovensko. Gleda skozi okno. Učite se na pamet. Odpri knjigo! Delajte v šoli! Oni govorijo slovensko.

Narek — Dictation — Dictado:

Učiteljica vstopi v razred in učenci vstanejo. Vsi pozdravijo. Učiteljica vpraša: »Kdo manjka?« Vsi učenci so tu. Berejo deseto vajo. Edvard dobro bere. Učiteljica piše na tablo, učenci pa v zvezek. Glejte v knjigo in pazite! Ponovite ta stavek! Pouk je končan.

Pisma bralcev

Mary Iskra, Aberdeen, Washington, ZDA:

Rodno grudo prejeman redno in se mi zdi, da je vsa-ka lepša od prejšnje. Prejela sem tudi Izseljenski koledar za leto 1965. Vse priznanje tistim, ki ga urejajo. Prilagam naročnino, kar je več, je za tiskovni sklad.

John in Rezka Gornik, Toronto, Kanada:

Z ženo prav rada prebirava vašo revijo, ker je res lepa. Žena je posebno vesela novic iz domačega kraja. Komaj čaka, da jih prebere. Minilo je namreč šele šest let, kar je prispela iz Ljubljane v Kanado ter se še vedno na drobno spominja Slovenije in me neprestano vprašuje, kdaj bova šla na obisk v dragi slovenski kraj. Vse v uredništvu lepo pozdravljava!

Marjetka Mele, Kirkland Lake, Ontario, Kanada:

Po čeku pošiljam naročnino za Rodno grudo za letos in za leto 1966. Prisrčna hvala vsem in vsakemu posebej za trud, ki ga vlagate v urejevanje vsebinsko bogate revije. Z zanimanjem prebiramo tudi sestavke urednice Ine Slokan. Tople pozdrave vsem pri matici.

Joseph Škrbec, Coloumiers, Francija:

Pošiljam naročnino in želim srečno in veselo novo leto, da bi nam spet veliko novega napisali iz našega rojstnega kraja in lepi Rodni grudi in koledarju.

Pavla Jerina, Lourches, Francija:

Ne bom vas dolgo nadlegovala, ker vem, da imate veliko dela v vašem uradu. Samo to moram povedati: vsa čast vam, gospa urednica, za vaše delo pri lepih publikacijah in za lepi sprejem, kadar se Slovenci pripeljejo domov na obisk.

Louis in Antonija Geržel, Aliquippa, Pa. ZDA:

Prav lepo se zahvaljujete za poslani koledar. Všeč nama je, lepo je urejen, ima dosti slik in čtiva ter raznih zanimivosti. Pošiljava 5 dolarjev za naročnino in želiva še nadalje uspešno delo.

Andrew Bartel, North Chicago, Ill. ZDA:

Vsem iskreno čestitam za resnično lepo urejen koledar in Rodno grudo, posebno gospem Zimi Vrščaj, Mili Senk in Ini Slokan, ker vas osebno poznam. Kakor vidimo, bo letos več tukajšnjih rojakov obiskalo rojstno domovino, med njimi dobro poznani Matt Kirn s soprogo. Če bo vse prav, se tudi podpisani pridružim.

Kristina Eberhart, Rochester, N. Y. ZDA:

Tebi, draga Rodna gruda izrekam svojo najprisrčnejšo zahvalo za vso bogato vsebino v tem letu! Ob prebiranju tvojih strani me spominjaš na dom in moje drage v stari domovini. Čestokrat si zaželim biti med vami in spet uživati sveži gorski zrak prijaznih hribočkov.

Maria Weber, Luxemburg:

Zelo mi je bil všeč letošnji koledar. Kar takoj sem ga prebrala. Obema z možem posebno ugajajo lepe fotografije, ob katerih se spominjava lepote, ki sva jih lani ob svojem obisku sama videla in doživela. Posebej ne moreva pozabiti Ljubljane in toplega sprejema na matici.

Alojzija Bayt, Schwabäb Gmünden, Nemčija:

Nočem, da bi moja dvanaajstletna hčerka pozabila lepo slovenščino, zato naročam lepo revijo Rodno grudo, ki mi bo pri tem gotovo veliko pomagala. Prosim vas tudi, da mi sporočite naslov knjižne založbe Prešernove družbe, da bi naročila njene letošnje knjige.

Peter Kuzma, Cantal, Francija:

Hvala vam za poslani letošnji Izseljenski koledar. Naročam še enega za svojo mamo. Pošljite mi jih kar več, ker tukaj je dosti Slovencev in bom prav gotovo dobil med njimi kupce koledarja. Saj ob pomanjkanju slovenskega čtiva kar prehitro pozabljam lepi materini jezik.

Franc Kosmač, Moers, Nemčija:

Preživeli smo leto 1964 in vstopili v novo. Hvala Izseljenski matici za vso skrb in pozornost, ki jo je v preteklem letu izkazala nam izseljencem, to je s svojimi publikacijami, s sobotnimi radijskimi oddajami, ki so namenjene nam Slovencev v tujini, kakor tudi s četrtkovimi večeri domačih pesmi, ki so nam tako všeč, da se ob poslušanju počutimo, kakor da smo doma skupaj z našimi dragimi in se s solzami v očeh spominjamo naših mladih let preživelih doma.

Josef Boldan, Essen, Nemčija:

Želim prebirati našo Rodno grudo in se nanjo naročam. Prosim, pošljite mi jo čimprej! Sporočite mi, kolikšna je naročnina. Imam še mnoga druga vprašanja, na katera upam, da mi boste tako prijazno odgovorili, kakor ste mojim znancem.

Frank Marolt, Sudbury, Kanada:

Hvala za poslani letošnji Izseljenski koledar. Naročam še enega in prosim, pošljite mi ga čimprej, da ne bom med zamudniki. Škoda, da Lojze Zdravje ni obiskal in opisal še druge povratnike, nekaj jih poznam. Žive ob isti poti, ki jo navaža v koledarju. To so Lojze Miroslavič na Goljeku pri Vinici, Ludvik Bartol v Sodražici in Anton Obreza v Cerknici. To so sami nekdanji Sudburyčani.

Fred in Frances Vider, Clarendon, Illinois, ZDA:

Najtoplejše priznanje za ureditev letošnjega koledarja tovarišici Zimi Vrščaj in Mili Senk, kar po vsej pravici zaslužita. Enako tudi tovarišema Kambiču in Cuihi, ki sta koledar obogatila s primernimi lepimi slikami.

Frances Zumek, Washington, ZDA:

Obnavljam naročnino za lepo Rodno grudo, kar je več naj bo za tiskovni sklad. Revijo rada berem in gledam lepe slike in se veselim napredka v krajih, ki jih poznam in jih imam rada iz svojih mladih let. Lepo napredujete, kar tako naprej!

Tiskovni sklad

Anna Florjančič 1 dolar, Frances Zumek 1 dolar, John Zugich 1 dolar, Joseph Zrimec 5 dolarjev, Anton Ezzo 1 dolar, John Novak 0,50 dol., John Jamnik 1 dolar, John Peternel 1 dolar, Frances Blazun 1 dolar, Marjetka Mele 2 dolarja, Mary Iskra 3 dol., Stephan Churk 1 dol., Jennie Troha 2 dol., Valentin Mrcina 1 dol., Anton Končan 1 dol., Agnes Tratnik 1 dol., Mary Mesojedec 1 dol., Anna Zakrajšek 3 dol., Jennie Marinšek 1 dol., Frank Klune 0,50 dol., Frances Jenko 3 dol., John Odlag 2 dol., John Gudel 1 dol., Frances Mele 1 dol., Joseph Svete 1 dol., Anton Babich 1 dol., J. Brezovec 2 dol., Anton Richtar 1 dol., Frank Zaitz 1 dol., Jeseoph Britz 1 dol., Alfred Brežnik 0,50 dol., Tony Resnik 0,50 dol., Frank Virant 2 can. dol., Ciril Zupan 1 can. dol., Tony Grozdina 1 can. dol., Jože Čelič 2 can. dol., Andre Dermont 50 bfr, Jože Mazil 50 bfr, Ivanka Janežič 200 bfr, Avgust Baričič 100 bfr, Franc Novak 5 DM, Ernest Jamšek 5 DM, Aleš Samlen 10 DM, Cvetko Černigoj 5 DM, Stanislav Tusch 7,50 DM, Jakob Parkič 10 DM, Jernej Hiršelj 10 NF, F. Albiani 10 NF, Leopold Maguša 10 DM, Janez Slebič 5 šved. kr., Justina Kramberger 500 din, Frančiška Golob 1000 din, Tone Epih 1534 din, Jakob Cuznar 1550 din. — Iskrena hvala!

ČE BOSTE OBISKALI SLOVENIJO

oglejte si

PROSPEKT

Slovenske izseljenske matice 1965!

Seznajeni boste s programom letošnjih prireditev
za izseljence-obiskovalce s programom

IZSELJENKEGA TEDNA in PIKNIKA

ter drugih kulturno - umetniških, zabavnih, gospodarskih in
športnih dogodkov.

V prospektu bodo še številne drobne informacije, ki zanimajo
vsakega turista.

Opremljen bo z lepimi barvnimi fotografijami in karto mesta
Ljubljane.

Dobite ga pri nas!

SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA
Ljubljana — Cankarjeva 1/II.

Že nad trideset let obstaja v zadovoljstvo vseh potnikov

POTOVALNA AGENCIJA

AUGUST
ROLLANDER

TRAVEL BUREAU, Inc.

Slovenian Auditorium Building
6419 St. Clair Ave — CLEVELAND, Ohio 44103, USA

FOREIGN EXCHANGE AND TRAVEL BUREAU
Tours — Cruises — Airway — Bus

Authorized Agent for All Steamship Companies and Air Lines
American Express Travelers Cheques — Money Orders — Notary Public

Telephone: Henderson 1-4148
Cable Address: Kollander Cleveland

ROJAKI, ROJAKINJE!

KO OBIŠČETE ZOPET SVOJO ROJSTNO DOMOVINO, SE OBRNITE NA TURISTIČNO PODJETJE

»*Transturist*«

v ŠKOFJI LOKI, Kidričeva cesta 8
telefon 85-243 in 85-454

ki organizira v svojih poslovalnicah v

ŠKOFJI LOKI
RADOVLJICI
na BLEDU
in v BOHINJU

Izlete po Gorenjski, Dolenjski, Štajerski in Primorski

Nudimo vam tudi druge turistične usluge in informacije | V servisnih delavnicah na Bledu in v Škofji Loki vam poceni in solidno opravimo servise na vseh vrstah osebnih avtomobilov | V Bohinju obratuje moderna žičnica nihalka na 1532 metrov visoki Vogel, odkoder je prelep razgled po vseh vrhovih Julijskih Alp

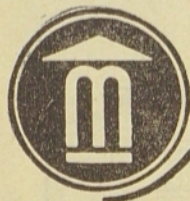
POSLUŽUJTE SE UDOBNIH IN CENENIH STORITEV,
KI VAM JIH NUDI

»TRANSTURIST«, Škofja Loka

VSE ZA DOM
SLUŽBO
IZLET ALI DOPUST

vam nudi

PRODAJNI SERVIS

Mladna hiša

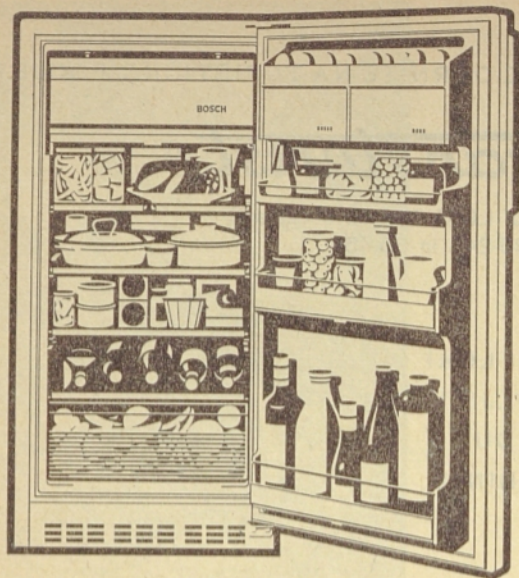
LJUBLJANA · MARIBOR

Pri nakupu za devize ali čeke
dajemo 20% popusta

Gospodinje, postrezite svojim gostom
s skodelico odlične kave

mercator

BOSCH

HLADILNIKI

s posebno ojačenim strojem, primernim
za električno napetost v Jugoslaviji
s petletno garancijo za trajnost stroja

BOSCH

s tovarniškim servisom v Zagrebu in servisi
v Beogradu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu, Skopju
in na Rijeki
Vplačilo z nakazilom v Nemčijo, Deutsche Bank
A. G., Filiale Stuttgart, v korist firme
Robert Bosch GmbH, Stuttgart

Zahtevajte cene in ponudbe pri

avtotehna

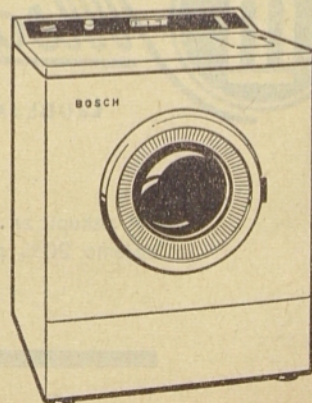
Zastopstvo tujih firm

Ljubljana, Titova 25
Beograd, Galsworthyeva 23
Zagreb, Petrinjska 51

BOSCH

PRALNI STROJI

najsodobnejše oblike
polavtomati | avtomati | popolni avtomati
enoletna garancija

Udeleženci priljubljenih izletov po Sloveniji se seveda ustavijo tudi na Bledu. Vožnja po jezeru je med najlepšimi spomini

Z lanskega piknika za izseljence, ki je bil v Beli krajini

